

HUKUK · TOPLUM · YAŞAM · KÜLTÜR

AKADEMİ KÜRSÜ

T Ü R K İ Y E A D A L E T A K A D E M İ S İ



Eylül 2022 · SAYI 13

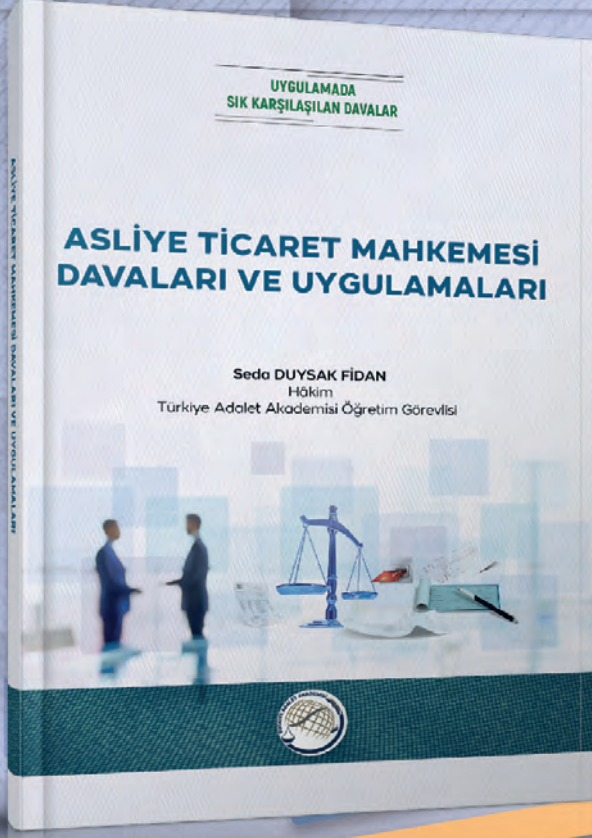
**Türkiye Adalet Akademisi Başkanı
Muhittin ÖZDEMİR:**

“Bir medeniyet, ancak adaletle kaim ve daim olabilir.”

**Adalet
Kavramı**

**Metaverse’de
Savcı Olmak**

**Düsseldorf
Cetveli**



YENİ KİTAP

ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ DAVALARI VE UYGULAMALARI

yayin.taa.gov.tr



@AdaletAkademisi

Değerli Meslektaşlarım,

Akademi Kürsü Dergisi'nin 13. sayısı ile yeniden karşınızda olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Yine zengin ve renkli bir içerik sizleri bekliyor.

Bu sayıda da; eserleriyle dergiye katkıda bulunan bütün meslektaşlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz.

Adalet Bakanımız Sayın Bekir BOZDAĞ, 18 Mayıs 2022 tarihinde Türkiye Adalet Akademisinde gerçekleştirilen "Yargı Kararlarında Gerekçeleştirme Çalışması"na ilişkin yapılacak faaliyetlere yönelik değerlendirme toplantısına başkanlık etti. Yine 28 Temmuz 2022 tarihinde Türkiye Adalet Akademisinde düzenlenen "Mesleki Uygulama Yarışmaları" ödül törenine katıldı. Bu vesileyle göreve geldiği günden bugüne kadar desteğini bizden esirgemeyen Sayın Bakanımızı Akademide ağırlamaktan duyduğumuz memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Ülkemiz 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumda kabul edilen ve 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan Anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçti ve kurumların kuruluş mevzuatı yenilendi. Bu kapsamda, 02/05/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 34 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye Adalet Akademisi yeniden kuruldu. Geçiş sürecinde tarafımıza tevdi edilen müdürlük görevinden sonra yeniden kurulan Türkiye Adalet Akademisinde 3 yılı aşkın bir süredir başkan olarak devam ediyoruz.

Göreve geldiğimiz ilk günden itibaren taşıdığımız sorumluluğun bilinciyle büyük bir heyecan ve şevkle çalıştık. Meslek öncesi ve meslek içi eğitimin yanı sıra, dış ilişkiler, bilimsel çalışmalar, toplantılar ve müfredatta yer alan derslere ilişkin kitap yazım çalışmalarını da içeren birçok faaliyet gerçekleştirdik, hayata geçirdiğimiz projelerle hukuk sistemimize değer katmaya çalıştık.

Bu sayıda; 3 yılı aşkın bir sürede yaptıklarımızı, hayata geçirdiğimiz projeleri ve gelecekte yapmak istediklerimizi sizlerle paylaşmak ve tüm yönleriyle ortaya koymak istedik.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ile birlikte 13 Mayıs 2022 tarihinde Ankara'da "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleler Sempozyumu", Türkiye İşveren Sendikaları



Konfederasyonu ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile birlikte 17-18 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da "İş Hukuku Değerlendirme Sempozyumu" ve TİKA ile birlikte 23-26 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da yedi ülkenin katılımıyla "İnsan Hakları Hukukunda Güncel Meseleler" uluslararası eğitim programı düzenledik.

Yine Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenen "Akademi Söyleşileri" kapsamında; Anayasa Mahkemesi Üyesi Basri BAĞCI, Prof. Dr. Hüseyin HATEMİ, Yargıda Birlik Derneği Başkanı Dr. Birol KIRMAZ, Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat TARHAN, Hakimler ve Savcılar Kurulu Başkanvekili Mehmet Akif EKİNCİ, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Neşe ÖZDEN, Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanı Prof. Dr. Faruk BİLİR, Adalet Bakan Yardımcısı Zekeriya BİRKAN, KADEM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Av. Canan SARI, Sayıştay Başkanı Metin YENER ve yazar Hayati İNANÇ adaylara tecrübelerini aktardılar.

Bu sayımızda da yer alan nitelikli yazıların ilginizi çekeceğini ümit ediyor, iyi okumalar diliyorum.

Bir sonraki sayıda buluşmak dileğiyle...

Sağlıcakla kalın...

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

AKADEMİ KÜRSÜ

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ ADINA YAYIN SAHİBİ

Muhittin ÖZDEMİR
Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

EDİTÖR

Adnan DÖNDERALP - Hâkim

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Saniye Gizem OKUTAN - Adalet Uzmanı

DİZGİ VE GRAFİK TASARIM

Hüseyin ÖZTÜRK - Ramazan GÜNEY

FOTOĞRAF

Oğuzhan AY

YAYIN YÖNETİM MERKEZİ

Türkiye Adalet Akademisi
Ahlatlıbel Mahallesi Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Bulvarı
06095 - Çankaya/Ankara
Tel: 0 312 489 81 80 - Faks: 0 312 489 81 01
Web: yayin.taa.gov.tr
E-posta: kulturel.dergi@taa.gov.tr

BASKI

Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu İş Yurdu Müdürlüğü Matbaası
İstanbul Yolu 13. Km Ergazi /ANKARA
Tel: 0 (312) 278 76 10 - Belgeç: 0 (312) 278 25 68

Dergimizde hukuk, toplum, kültür, yaşam, sanat ve edebiyat alanında akademik olmayan çalışmalar gibi birden fazla alanda eserler yayınlanmaktadır.

Dergimizde yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlara aittir. Gönderilen eserler başka bir yerde yayımlanmış veya yayımlanacak ise mutlaka belirtilmelidir. Eser sahipleri eser başlığının altında isim, unvan ve e-posta adreslerini belirtmelidirler. Eserler e-posta ekinde dijital olarak (word dosyası vb. formatlarda) gönderilmelidir. Yayımlanan eserler için telif ücreti ödenmez.

Eserlerinizi kulturel.dergi@taa.gov.tr adresine yollayabilirsiniz.

ISSN NO: 2149-2050

İCİND EKİLLER

4

**ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ
MESLEKİ UYGULAMA YARIŞMALARI ÖDÜL TÖRENİNE KATILDI**

**TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ BAŞKANI
MUHİTTİN ÖZDEMİR İLE SÖYLEŞİ**

8

18

HABERLER

SÖYLEŞİLER

38

50

ISLAH

Seda DUYSAK FİDAN / Hâkim - Öğretim Görevlisi

METAVERSE'DE SAVCI OLMAK

Onur UTKU SEVİM / Hâkim - Öğretim Görevlisi

57

62

DÜSSELDORF CETVELİ

Yasin IŞIK / Hâkim - Öğretim Görevlisi

ADALET KAVRAMI

Oğuz Gökhan YILMAZ / Hâkim

66

71

TEMYİZ

Seyda BAYARSLAN / Hâkim

AMISTAD

Aktan Oral OKUDUCU / Uzman

76



Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Mesleki Uygulama Yarışmaları Ödül Törenine Katıldı



**Adalet Bakanı Bekir Bozdağ,
28 Temmuz 2022 tarihinde Türkiye
Adalet Akademisinde düzenlenen
“Mesleki Uygulama Yarışmaları Ödül
Töreni”ne katıldı.**

Türkiye Adalet Akademisi tarafından hâkim ve savcı adaylarına yönelik düzenlenen “Mesleki Uygulama Yarışmaları” ödül töreni 28 Temmuz 2022 tarihinde Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın katılımıyla gerçekleştirildi.

Türkiye Adalet Akademisi tarafından “Ceza Kurgusal Duruşma Yarışması”, “Hukuk

Yargılamasında Gerekçeli Karar Yazım Yarışması”, “İdari Yargıda Gerekçeli Karar Yazım Yarışması” ve “İnsan Hakları Hukuk Yarışması” konularında düzenlenen “Mesleki Uygulama Yarışmaları” ödül töreninde konuşan Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, hâkim savcı adaylarına mesleğe başladıklarında verecekleri kararların hakka ve hukuka uygun olmasının, kendilerinin de adil ve tarafsız olmalarının önemini anlattı.

Törene katılan Bakan Bozdağ, adaylara hitaben gerçekleştirdiği konuşmanın bitiminde “Mesleki Uygulama Yarışmaları”nda derece alan hâkim savcı adaylarına ödülleri verdi.



TÜRKİYE’NİN YARGISI ANAYASA, KANUN, HUKUK VE VİCDANİ KANAATE BAĞLIDIR

Hâkim ve savcıların her alanda adil, tarafsız ve dürüst olarak Anayasa, kanun ve hukuka uygun vicdani kanaatleri ile hakkı tespit edip, gerçek sahibine teslim etmekle görevli olduklarını belirten Bakan Bozdağ; “Bizim inancımıza göre adalet ve adaletle hükmetmek hem Yüce Allah’ın, hem kültürümüzün, hem medeniyetimizin, hem de Anayasa ve yasalarımızın bize emridir. Hayatımız boyunca bu emirlere uygun hareket ederek milletimize, devletimize ve adalet gibi yüce bir değere hizmet etmekle vazifelenmiş insanlarız.

Türkiye’nin yargısının, hâkim ve savcılarımızın hükmü ve kararı neye bağlıdır? Anayasaya, kanuna ve hukuka dayalı vicdani kanaate bağlıdır. Sosyal medyaya, trollere, birtakım taraftarlıklara göre ahkâm kesenlere bağlı değildir. Bir hâkim veya savcı sosyal medyada hâkimlik, savcılık ve avukatlık yapanlara boyun eğerse, boyun eğdiği gün adaleti ayağının altına almış olur. Onlar adaletle bakacak, sizin kararlarınıza bakacak ve sizi anlamaya çalışacak. Yanlış bir karar verdiniz, eleştirildi. Elbette ondan biz de ders çıkaracağız, siz de ders çıkaracaksınız. Yanlış karar verdiyse, yanlış düzeltmek de elbette bizim boynumuzun borcudur. İlk dereceden çıktı, istinaf düzeltir, oradan çıktı, Yargıtay düzeltir, düzeltme mekanizmaları kendi içinde vardır” dedi.

HÂKİM VE SAVCI SAYISINI AVRUPA STANDARTLARININ ÜZERİNE TAŞIMA KONUSUNDA KARARLIYIZ

Hâkim, savcı ve yardımcı personel eğitimlerine büyük önem verdiklerini de aktaran Bakan Bozdağ, alandaki istihdamın artmasının da yargısal süreçleri hızlandırdığını kaydetti.

Bakan Bozdağ; “Şu anda yaklaşık 23 bin hâkim ve savcımız kürsüde görev yapıyor. İnşallah sizlerin katılımıyla bu sayı 24 bini geçecek, 25 binlere yaklaşacaktır. Bu fevkalade önemli bir kıymettir. Adaletle hizmet eden hâkim ve savcılarımızın sayısının artması, hâkim ve savcı başına düşen dosya sayısının azalması, vatandaşlarımızın hak arama süreçlerinde bekledikleri adil kararların kısa sürede ortaya çıkması bakımından son derece önem arz etmektedir. O yüzden hâkim ve savcı sayılarımızı artırmak konusunda attığımız adımları Avrupa standartlarının üzerine taşıma konusunda kararlıyız.

Mahkemelerimizin sayısını da ciddi oranda artıran adımları attık. 2002’de 3 bin 500 civarında olan Türkiye’deki mahkeme sayıları şu anda 8 binlere dayanmış durumdadır. Yargıyı hızlandırmak, adaletin gecikmesini önlemek, adaletin zamanında tecellisini temin etmek bakımından bunların son derece kıymetli olduğunun altını bir kez daha çizmek isterim.” ifadelerine yer verdi.



YETERİNCE ZABIT KÂTİBİ YOKTU

Birçok kurumla entegrasyonlu çalışan UYAP'ın önemini de anlatan Bakan Bozdağ, yardımcı personel sayısının da büyük ölçüde arttırıldığını ve teknik imkânların geliştirildiğini kaydetti.

2002 yılında 56 bin olan personel sayısının bugün 160 binin üzerine çıktığını vurgulayan Bakan Bozdağ; "Yeterince zabıt kâtibî olmadığı için hâkim ve savcılarımız adli işlemlerini yaparken nöbetleşe zabıt kâtibî kullanır, avukatlar da zabıt katibi boşalsın da bizim mahkemedeki duruşmaya katılsın diye öbür mahkemenin bitmesini beklerdi. Maalesef bu ülkenin adliyelerinde yeteri kadar zabıt kâtibî yoktu. Ama şu anda her mahkemede yeteri kadar zabıt kâtibimiz olduğu gibi diğer yardımcı personelimiz de bulunmaktadır. Bütün bunlar da yargılama süreçlerini hızlandıran, adaletin gecikmesini önleyen adımlardan bir başkası olmuştur" dedi.

TEKNOLOJİYİ YARGININ HİZMETİNE SUNMAKTA KARARLIYIZ

Yargıda yapay zekanın kullanılması hususunda da çalışmalar yapıldığını da anlatan Bakan Bozdağ, şöyle konuştu: "Şimdi yapay zekayı da bu alanda kullanma konusunda kararlı adımlar atıyor ve bu konuda bakanlık olarak ciddi çalışmalar yürütüyoruz. Önümüzdeki zaman dilimi içinde yapay zekanın yargıda hâkim ve savcılarımıza yardımcı olmak üzere kullanılması hususunda; 'Ne gibi adımlar atarız? Bu teknolojiyi nasıl kullanırız ve bunu Anayasa ve yasalarımıza uygun bir biçimde hâkim ve savcılarımızın hizmetine nasıl sunarız?' Bununla ilgili de ciddi çalışmalar

yürüttüğümüzü buradan ifade etmek isterim. Dünyadan geri kalan değil, dünyada öncü olan ve onlardan en önce teknolojiyi yargının hizmetine sunan, milletimizin beklentilerine cevap veren bir hale getirme konusunda kararlı olduğumuzun altını bir kez daha buradan çizmekte fayda görüyorum" dedi.

İSTİNAF YARGILAMA SÜREÇLERİNİ KISALTTI

2016 yılından bu yana hizmet veren İstinaf Mahkemelerinin işleyişiyle ilgili de bilgi aktaran Bakan Bozdağ; "İstinafları tarihi bir adım olarak faaliyete geçirdik. Bazı algılar var, o algıların yanlışlığını burada ifade etmek isterim. Bazı çevreler, 'Türkiye'de istinaf faaliyete geçti, Yargıtay ile ilk derece mahkemeleri arasına yeni bir yargı kondu dolayısıyla davalar istinaf yüzünden uzuyor uzatılıyor' şeklinde yersiz ve haksız bir eleştiri yapıyorlar.

İstinaf yargılamayı uzatan değil, aksine yargılamayı kısaltan çok önemli bir fonksiyonu yerine getirdi ve ortaya çıkan rakamlara baktığımız zaman istinafın yargılamayı nasıl hızlandırdığı çok net bir şekilde ortadadır. Rakamları bilmeden, sonuçları görmeden sadece 'Temyiz mahkemesiyle ilk derece mahkemesi arasına istinafı koydular. İşte yeni bir şey koyunca bu iş uzadı' demek amiyane tabirle istinafın yargımıza ve adalet hizmetlerine sunduğu katkıyı görmemek, çok büyük bir haksızlığın altına imza atmaktır. Sonuçlara baktığımızda, istinafın kurulduğu günden bugüne kadar yargılama süreçlerini uzatan değil, yargılama süreçlerini kısaltan bir fonksiyonu icra ettiği çok açık bir şekilde görülmektedir." dedi.

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, “Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması”na Başkanlık Etti



Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, 18 Mayıs 2022 tarihinde Türkiye Adalet Akademisinde gerçekleştirilen “Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması”na ilişkin faaliyetlere yönelik değerlendirme toplantısına başkanlık etti.

Türkiye Adalet Akademisini ziyaret eden Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, “Yargı Kararlarında Gerekçelendirme Çalışması” ile ilgili gerçekleşen ve gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında bilgi aldı.

Ceza Yargısına İlişkin İhtiyaç Analiz Çalışmalarından Elde Edilen Bulgular ve Şablon Çalışmalar, Özel Hukuk Yargısına İlişkin İhtiyaç Analiz Çalışmalarından Elde Edilen Bulgular ve Şablon Çalışmalar ile İdari Yargıya İlişkin İhtiyaç Analiz Çalışmalarından Elde Edilen Bulgular ve Şablon Çalışmalar Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’a sunuldu.



Türkiye Adalet Akademisi Başkanı

Muhittin ÖZDEMİR

Bir medeniyet, ancak adaletle kaim ve daim olabilir.

Tarih boyunca adaleti kendine şiar edinen medeniyetimizin öncüleri, her alanda olduğu gibi, adalet dairesinde de önemli bir tecrübe ve birikim ortaya koymuşlardır.

Türkiye Cumhuriyeti, köklü devlet ve adalet gelenekleri üzerinde yükselmiştir.

Adalet, bir devleti ve milleti ayakta tutan temel değerlerin başında gelmektedir. Hâkim ve savcı eğitimi; adaletin ve yargının kaderini değiştirecek derecede önemi haizdir.



Sayın Başkanım, 9 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe giren 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesi ile 4954 Sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu yürürlükten kaldırılarak kapatılan ve 02/05/2019 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 34 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden kurulan Türkiye Adalet Akademisinin başkanlığı görevine atandınız ve 3 yılı aşkın bir süredir bu görevi ifa ediyorsunuz. Öncelikle bu konudaki duygu ve düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Ülkemiz 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumda kabul edilen ve 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan Anayasa değişikliği ile Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçti ve kurumların kuruluş mevzuatı yenilendi. Bu kapsamda, 02/05/2019 Tarihli ve 30762 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 34 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu tüzel kişiliğini haiz, bilimsel, idari ve mali özerkliği olan, özel bütçeli, Adalet Bakanlığı ile ilgili ve merkezi Ankara'da bulunan Türkiye Adalet Akademisi yeniden kuruldu. Geçiş sürecinde tarafıma tevdi edilen müdürlük görevinden sonra yeniden kurulan Türkiye Adalet Akademisinde başkan olarak devam etmekteyim.

Öncelikle şunu belirtmek isterim. Kürsüde hâkim, Adalet Bakanlığı merkez teşkilatında tetkik hâkimi, daire başkanı ve birim amiri olarak yargının değişik kademelerinde görev yaptıktan sonra, meslek hayatı boyunca edindiğim bilgi birikimini

ve tecrübeleri hâkim ve savcı eğitimine aktarma imkânı bulduğum için gurur duyuyorum, kıvanç duyuyorum. Ülkemizin en güzide kurumlarından biri olan Türkiye Adalet Akademisinde hizmet etme fırsatı bulmak gerçekten büyük bir onur. Öte yandan hâkim-savcı adaylarının ve görevdeki hâkim-savcıların eğitimlerinden sorumlu olmak çok ağır bir yükümlülük. Göreve geldiğimiz ilk günden itibaren bize tevdi edilen emanetin ağırlığı ve sorumluluğunun bilinciyle bu görevi en iyi şekilde ifa etmeye çalışıyoruz.

Göreve başladığınızda ilk olarak neler yapmayı hedeflediniz?

2 Mayıs 2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine uyum amacıyla yeniden kurulan Türkiye Adalet Akademisinde, "Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim" anlayışı ile çalışmalarımıza başladık.

Türkiye Adalet Akademisi; aday eğitimleri, hâkim ve savcı eğitimleri, kamu kurumlarına yönelik hukuk ve adalet konularında düzenlenen hizmet içi eğitimler ile yabancı ülke hâkim ve savcılarında yönelik yurt dışı eğitimler olmak üzere; dört alanda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Amacımız; hukuk ve adalet alanında uygulayıcılara verdiği eğitimle ulusal ve uluslararası düzeyde model alınan, özgün, saygın ve yenilikçi bir kurum olmaktır.



Hedefimiz; Anayasa ve kanunlardan almış oldukları yetki çerçevesinde, hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdaniyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen ve uygulayan, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektir.

Hukuk ve adalet eğitimi alanında ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmeyi, bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmayı, eğitim faaliyetlerinin standart ve kalitesinin artırılmasına yönelik stratejik hedefler belirlemeyi, bu amaçla kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde projeler ve uygulamalar geliştirmeyi kendimize misyon edindik.

Hâkim savcı eğitimi, adaletin ve yargının kaderini değiştirecek derecede önemi haizdir. Bu yüzden adaylıkla başlayan kesintisiz ve sürdürülebilir nitelikli eğitim felsefesine inanıyoruz.

Bu amaçla mevcut eğitim sistemini yeniledik. Yeni eğitim modeli; "Tamamlayıcı Hukuk Eğitimi", "Sürdürülebilir Hukuk Eğitimi" ve "Kişisel Mesleki Gelişim Eğitimi" olmak üzere üç temel alanda yoğunlaşmaktadır. Uygulamaya dayalı ve interaktif eğitim modeli; Akademinin eğitim faaliyetlerinin temelini teşkil etmektedir.

Yeni modelde; eğitim müfredatında sadeleşme, eğitmenlerde profesyonelleşme ile birlikte zengin içerikli ve pratik faydalı eğitim materyalleri, interaktif ve görüntülü bir eğitim hedefledik. Amacımız bir sistem dahilinde, mesleki eğitim ve öğretim, kişisel ve entelektüel gelişimi sağlayarak meslektaşlarımızın topluma ve milletimize yön veren lider kişiler olarak görev yapmalarına katkı sağlamaktır.

Bu hedeflere ulaşmak için; yeniden kurulan Akademinin teşkilatlanmasına ilişkin çalışmalara öncelik verdik ve bununla ilgili mevzuat altyapısını oluşturmaya çalıştık. Var olan İnsan Hakları Merkezine ek olarak Ar-Ge Merkezi, Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi, Uzaktan Eğitim Merkezi, Ölçme ve Değerlendirme Merkezini kurduk. Ceza Hukuku, Özel Hukuk ve İdari Yargı kurullarını oluşturduk.

Daha sonra eğitim müfredatında reform yapma hedefine uygun olarak, mevcut eğitim müfredatı ve eğitim sistemini revize etmek amacıyla yeni projeler hayata geçirdik.

Bu süreçte daha çok hangi alanlara yoğunlaştınız, ne gibi çalışmalar yürüttünüz?

"Aday Eğitim Reformu" yapılmasına yönelik çalışmalara başladık. İlk aşamada müfredatın yenilenmesini hedefledik. Türkiye Adalet Akademisinin adaylara yönelik mevcut eğitim müfredatı ve eğitim sistemini revize etmek amacıyla ihtiyaç analizi yapmak üzere dokuz akademisyenden oluşan Akademisyen Kurulu ile 21 Haziran 2019 tarihinde çalışmalara başladık.

Bu süreçte, öncelikle 2925 hâkim-savcı ve adayın katılım sağladığı meslek öncesi eğitim değerlendirme anketi uygulanarak veriler raporlanmış; Akademi'de daha önce eğitim gören adaylar ve ders veren eğiticiler ile görüşmeler yapılmış; Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği ziyaret edilerek görüş ve değerlendirmeleri alınmış; Ankara, İstanbul, Antalya ve Erzurum'daki ilk derece mahkemeleri, bölge adliye mahkemeleri, barolar ve hukuk fakülteleri ziyaret edilerek toplantılar gerçekleştirilmiş, son olarak geniş katılımlı bir çalıştay ile elde edilen bulgular değerlendirilerek "Meslek Öncesi Eğitimin Analizi ve Yeni Bir Model Önerisi" raporu hazırlanmıştır. Rapordaki öneriler doğrultusunda beceri temelli eğitimin esas alınacağı bir eğitim müfredatı oluşturulmuştur.

Yine rapordaki öneriler dikkate alınarak meslek öncesi eğitim müfredatı; mesleğin gerektirdiği bilimsel ve teknik konular, kişisel gelişim ve meslek etiği olmak üzere üç temel alanda; Ceza Hukuku Uygulamaları, Özel Hukuk Uygulamaları, İdari Yargılama Usulü Uygulamaları, Anayasa ve İnsan Hakları Hukuku Uygulamaları, Uluslararası Adalet Uygulamaları, Kişisel Gelişim Uygulamaları ve Adalet Yönetimi Uygulamaları şeklinde yedi ana başlık olarak belirlenmiştir.

Eğitim reformunun ikinci basamağında ise; belirlenen müfredat kapsamında; uygulama temelli, interaktif yöntem ve teknikleri içeren eğitim materyalleri oluşturmak üzere eğiticiler için meslek öncesi eğitim modülleri; adaylar için el kitaplarının yazımı çalışmalarına başlandı. Modüller ve el kitapları pilot uygulamalar sonrasında her dönem güncellenerek kalıcı biçimde kullanılmakta, böylelikle bir yandan eğiticilerin bilgi aktarımı açısından birlik ve yeknesaklık oluşturulmakta, bir yandan da adayların özellikle mesleğin ilk yıllarında yararlanacakları önemli bir kaynağa sahip olmaları sağlanmaktadır.

Uygulamalı ve interaktif eğitime uygun yöntem ve teknikler içeren sabit materyalleri oluşturma ve geliştirme çalışmalarında sona geldik.

Türkiye Adalet Akademisinde ilk kez hâkim ve savcı sınıfından kadrolu öğretim üyeleri, psikolog, sosyal çalışmacı ve teknik personel istihdam etmeye başladık.



Yeni müfredata göre hazırladığımız eğitim modüllerinin yanı sıra, simülasyon, kurgusal duruşma, vaka analizleri, uzaktan eğitim, seminer gibi eğitim yöntem ve teknikleri sürekli geliştiriyoruz.

Yeni sistemle eğitim müfredatında sadeleşme ve eğiticiler de profesyonelleşmeye giderek, zengin içerikli eğitim materyalleri ile interaktif ve görünümlü eğitim modellerini kullanıyoruz.

Hâkim ve savcı adaylarının mesleğe uyum sağlamlarını hızlandırmak için, teorik eğitimlerin yanı sıra, pratik bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla Akademiye Savcılık Uygulama Atölyesi ve Akademi Uygulama Adliyesini kazandırdık.

Yine Akademi bünyesinde kurduğumuz Uzaktan Eğitim Merkezinde; bir yandan müfredatta bulunan derslere ilişkin çevrimdışı eğitim videoları hazırlayarak uygulamacıların erişimine sunarken, bir yandan da online uzaktan eğitim veriyoruz.

Türk hukuk sisteminin gelişimine katkı sağlamak ve Akademinin kurumsal kapasitesini güçlendirmek amacıyla ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla yaptığımız iş birlikleri kapsamında protokoller imzalıyor, hukuk ve adalet eğitimine ilişkin projeler üretiyoruz.

Kamu kurumlarının hukuk eğitimi ihtiyaçlarına yönelik hizmet içi eğitimin yanı sıra, yabancı ülkelerin hâkim ve savcılarına yönelik de yurt dışı eğitim programları düzenliyoruz.

Hukuk ve adalet alanında bilgi ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla, uluslararası indekslerde taranan hakemli bilimsel yayınlar, sosyal ve kültürel yayınlar ile meslek öncesi ve meslek içi eğitime ilişkin yayınlar başta olmak üzere birçok yayın faaliyeti yürütüyoruz.

Yukarıda sözünü ettiğiniz faaliyetleri biraz daha açabilir misiniz?

Geride bıraktığımız 3 yılı aşkın süre içerisinde birçok ilke ve başarıya imza attığımızı inanıyorum. Covid-19 pandemi sürecinde bile eğitimi aksatmamaya gayret ettik. Meslek öncesi ve meslek içi eğitimlere, yurt dışı eğitimlere, bilimsel etkinliklere ara vermeden devam ettik. Göreve başladığımız

günden bu yana özellikle Akademiye kazandırdığımız yeni hizmetleri ve farklılık ortaya koyduğumuz bazı faaliyetleri özellikle açmak istiyorum.

Akademi Uygulama Adliyesi... Görev yaptığımız dönemde yaptığımız en önemli faaliyetlerden biri adayların mesleğe uyum sağlamlarını hızlandırmak için, meslek öncesi eğitimlerde teorik eğitimlerin yanı sıra, adayların pratik bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla Akademi bünyesinde kurduğumuz 'Akademi Uygulama Adliyesi'dir.

Adayların yargısal uygulamaları yerinde görüp tecrübe edecekleri bir atmosfer oluşturma amacıyla aslına uygun bir şekilde 280 metrekarelik alan üzerine inşa edilen uygulama adliyesinde, gerçek bir adliye gibi hâkim ve savcı odaları, duruşma salonu, icra müdürlüğü, ön büro, mahkeme ve savcılık kalemi gibi birimler bulunuyor.

Ayrıca Adayların, pratik bilgi ve becerilerini geliştirebilecekleri, mesleğe en iyi şekilde hazırlanacakları uygulama adliyesinde duruşma pratiğinin yanı sıra duruşmada ve adliyede iletişim, kalem ve diğer birimlerin yönetilmesi gibi konularda da uygulamalı eğitimler veriliyor. Uygulama adliyesinde günümüz mahkeme yönetim sistemine uygun bir şekilde UYAP ve SEGBIS altyapılarına da ulaşılabilir. Savcılık Uygulama Atölyesinde ise savcı adaylarımız hazırlanan olay yerlerinde pratik eğitimi alıyorlar.

Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Platformu...

Dijital eğitimi geliştirmek, ihtiyaç duyulan konularda çevrimiçi ve çevrimdışı olarak uzaktan eğitimler düzenlemek amacıyla göreve başladığımız zaman sistemini kurduğumuz 'Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Platformu'nu, bütün hâkim ve savcılar ile hâkim ve savcı adaylarının hizmetine sunduk.

Açık kaynak kodlu eğitim yazılımı olan MODDLE sistemi üzerinde tasarlanan Eğitim Platformu; 'Forum', 'Aday Eğitimi', 'Meslek İçi Eğitim' ve 'Uzaktan Eğitim' olmak üzere dört bölümden oluşuyor. Hâkim-savcılar ve adaylar, sicil numaraları ile sisteme üye olarak, içeriklerden faydalanabiliyor.

Forum; hâkim ve savcılar ile adayların bilgi ve belge paylaşabildikleri, uygulamada karşılaştıkları sorunlara cevap bulabildikleri sosyal bir platformdur.



Aday Eğitimi; Akademideki yüz yüze eğitimin dijital ortamda da interaktif sürdürülmesini hedefliyoruz. Bu bölümde her eğiticinin ve her adayın sanal bir sınıfı bulunuyor. Görüntülü, sesli materyallerin yanı sıra gerekli bilgiler ve etkinlikler paylaşılıyor.

Meslek İçi Eğitim; Akademi tarafından yapılan meslek içi programları, seminer notları ve videolar paylaşılıyor. Ayrıca hâkim ve savcıların meslek içi eğitim programlarının yanı sıra uzaktan eğitime yönelik talepleri de alınıyor.

Uzaktan Eğitim; sanal sınıflarda aynı anda uzaktan online eğitim alınıyor, eğitim sırasında soru sorulabiliyor, sunum ve diğer materyaller kullanılabilir.

Uzaktan Eğitim Merkezi... "Türkiye Adalet Akademisinin Teşkilatı İle Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" uyarınca Akademi bünyesinde kurduğumuz 'Uzaktan Eğitim Merkezi'nde oluşturulan profesyonel çekim stüdyosunda, bir yandan müfredatta bulunan ders ve konulara ilişkin çevrimdışı eğitim videoları hazırlayarak uygulamacıların erişimine sunarken, bir yandan da online uzaktan eğitime başladık.

COVID-19 salgını nedeniyle Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu'nun tavsiye kararlarını göz önüne alarak, 12 Mart 2020'de yüz yüze eğitimlere ara verdikten sonra, eğitimin aksamadan devam ettirilmesi amacıyla uzaktan eğitim modelini daha yaygın bir şekilde kullanmaya başladık.

Modül Yazım Çalışmaları... İhtiyaç analizi raporu doğrultusunda, müfredat güncelleme ve modül yazım çalışmalarına hız verdik. Ceza Hukuku Uygulamaları kapsamında, "Savcılık Uygulamaları", "Sulh Ceza Hakimliği Uygulamaları", "Ceza Mahkemeleri Uygulamaları", "Soruşturma İşlemleri" ve "Kovuşturma İşlemleri"; Özel Hukuk Uygulamaları kapsamında, "Hukuk Mahkemeleri Uygulamaları" ve "Hukuk Usulüne Giriş" aday el kitapları basılarak, adayların istifadesine sunuldu.

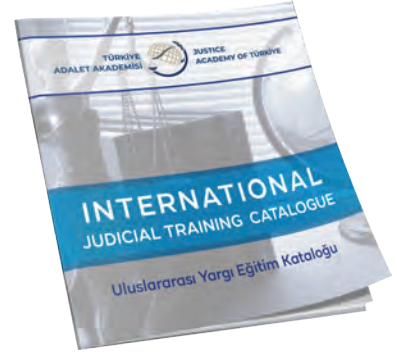
Yayınlar... Hukuk ve adalet alanında bilgi ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmak amacıyla Akademiye ve hukuk camiasına kalıcı eserler kazandırmaya çalıştık. Bu nedenle yayın faaliyetlerine ağırlık verdik. Var olan yayınlarımıza ilave olarak, uluslararası indekslerde taranan hakemli bilimsel yayınlar, sosyal ve kültürel yayınlar ile mesleki açıdan adaylara ve kürsüdeki hâkim-savcılara faydalı olabilecek kitap basmanın gayreti içinde olduk. Özellikle adaylara yönelik olarak öğretim görevlilerimiz tarafından kaleme alınan ders kitapları ve eğitim modülleri büyük rağbet görmektedir.

Yargıtay ile yaptığımız iş birliği çerçevesinde "Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanılan Bozma Sebepleri", "Ceza Muhakemesinde Toplanması Gereken Deliller" ve "Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları" gibi vazgeçilmez birer başvuru kaynağı olan kıymetli eserleri hukukçularımız, özellikle de ceza hâkimleri ile savcılarımızın istifadesine sunduk. Yine hukuk muhakemesinde araştırılması gereken hususlar ve toplanması gereken deliller konusunda belirli bir standardın oluşması, davalarda sıkça yapılan hataların azaltılması ve yargılama süresinin kısaltılması amacıyla 2013 yılında Adalet Bakanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığı tarafından hazırlanan ve Akademi tarafından geliştirilmek üzere devraldıktan sonra Yargıtay ile iş birliği yapılarak güncelleme çalışmalarına başlanan "Hukuk Rehberi" ile ilgili yaklaşık bir yıldır süren çalışmalar tamamlandı ve baskı aşamasında. Bunu da en yakın zamanda hukukçularımızın istifadesine sunmayı hedefliyoruz.

İnsan Hakları HELP Eğitimi... Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi'ndeki en önemli hedeflerden biri de, hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi kapsamında, yargı mensuplarının insan hakları konusundaki farkındalık ve duyarlılıklarının artırılmasıdır.

AİHM uygulamalarının özümsemesi ve hak ihlallerinin önüne geçilmesi için; adaylara, pratik uygulamalarla da desteklenen ve insan haklarını merkeze alan bir anlayış ve bilinç kazandırıyoruz. Buna göre meslek öncesi eğitim müfredatında, AİHS hükümleri ile AİHM ve Anayasa Mahkemesi uygulamalarını içeren derslere yer verilirken, hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitimler ise, hak ihlaline ilişkin veriler dikkate alınarak planlanıyor.

Türkiye Adalet Akademisi bünyesinde bulunan 'İnsan Hakları Merkezi'nde, insan hakları konusunda farkındalık ve bilinç oluşturmak amacıyla seminer, çalıştay ve sempozyumlar düzenleniyor, adaylara Avrupa Konseyi İnsan Hakları Eğitimi (HELP) veriliyor. Akademinin organize ettiği HELP eğitimlerinde, Türkiye; 2022 yılında Avrupa Konseyi üye ülkeleri arasında kayıtlı kullanıcı ve bitirme oranı itibarıyla bir rekora imza atarak, Avrupa birincisi oldu.



“Yargı Kararlarında Gerekçeleştirme Çalışması” da en önemli çalışmalardan biri...

Yargı kararlarında gerekçeleştirme konusu; hem Adalet Bakanımız Sayın Bekir Bozdağ'ın önem verdiği, hem de Bakanlığımızın üzerinde durduğu konulardan biri.

Nitekim Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi'ndeki en önemli hedeflerden biri; hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi kapsamında, yargı mensuplarının insan hakları konusundaki farkındalık ve duyarlılıklarının artırılması olarak belirlenmiş, belgede; bu hedefe ilişkin, başta tutuklama olmak üzere kararların gerekçeleştirilmesi konusunda eğitim çalışmalarının düzenleneceği belirtilmiştir.

Yine Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı'nda da; en önemli hedeflerden biri 'gerekçeli karar' olarak belirlenmiş, yargı bağımsızlığı ve adil yargılanma hakkının güçlendirilmesi kapsamında, gerekçeli karar hakkının önemine vurgu yapılmıştır.

Hâkim ve savcı adaylarına yönelik meslek öncesi eğitim, hâkim ve savcılara yönelik de meslek içi eğitimden sorumlu bir kurum olan Türkiye Adalet Akademisinin 2021-2025 Stratejik Planı'nda da; meslek öncesi eğitim kapsamında, adaylara, gerekçenin önemine vurgu yapacak ve kararların iyi gerekçe ile yazılmasını sağlayacak eğitimler verilmesi hedeflenmiştir. Hâkim ve savcılarının mesleki bilgi, birikim ve kapasitelerinin artırılması amacıyla ihtiyaç duyulan konularda verilecek meslek içi eğitimlerin de, hukuki argümantasyon ve kararın gerekçeleştirilmesi konularını içerecek şekilde yapılması için gerekli stratejiler belirlenmiştir.

Adil yargılanmanın temeli olan gerekçe; gerek Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde, gerek İnsan Hakları Eylem Planı'nda, gerekse de Türkiye Adalet Akademisi Stratejik Planı'nda ayrı bir hedef olarak vurgulanmıştır.

Adil yargılanma hakkı açısından da gerekli olan gerekçeli karar yazımı konusunda hâkim ve sav-

cılar ile adayların etkin mesleki bilgi ve beceriye sahip olmalarını sağlama düşüncesiyle tamamen kendi öz kaynaklarımızla “Yargı Kararlarında Gerekçeleştirme Çalışması”na başladık.

Bu çalışmanın amacı; yargı sistemimizde karar yazma tarzının sistemli bir biçimde yeniden oluşturulması, standartların belirlenmesi ve geliştirilmesidir. Kamuoyunun ve konunun tüm paydaşlarının bu sorunu içselleştirmeleri ve çözüm için birlikte hareket etmelerinin sağlanmasıdır.

Bu çalışmanın merkezinde, tarafların iddia ve savunmalarının etkisinde kalmadan, vakaların objektif olarak ortaya konulması; tarafların iddia ve savunmalarını dikkate alarak, taraflar arasındaki uyuşmazlığın ve hukuki meselenin isabetli bir şekilde tespit edilmesi; hukuki nitelendirmenin doğru yapılarak delillerin tartışılması, değerlendirilmesi ve gerekçeleştirilmesi ile karar metinlerinde hukuki terim ve kavramların titizlikle seçilerek, Türkçe'nin doğru ve etkili biçimde kullanılması bulunmaktadır.

2020 yılında başlattığımız ve 3 yıllık bir periyota yayılacak şekilde planladığımız bu çalışma; Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Barolar Birliği ile birlikte yürütülmektedir. Çalışmanın paydaşları olan kurumların değerli ve nitelikli katılımıcılarından oluşan bir 'Çalışma Grubu', güzide üniversitemizi temsil eden hocaların katılımıyla da 'Bilim Kurulu' oluşturduk.

Bu kapsamda yürütülecek çalışmalarla, gerekçeli karar hakkı ile hukuk metodolojisi ve hukuki argümantasyon programlarının meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerin bir parçası olmasını hedefliyoruz. Yine bu çalışmanın; ihtiyaç analizlerinden başlayarak, sorunların tespit edilmesine, çözümlerin ulusal ve uluslararası çalıştaylarla olgunlaşmasına, elde edilen çıktıların yayınlara ve eğitim materyallerine dönüşmesine, diğer paydaşların aksiyon değişikliğinden mevzuat değişikliğine kadar birçok konuya ışık tutmasını hedefliyoruz.

Bugüne kadar birçok toplantısını gerçekleştirdiğimiz çalışmanın çıktılarının hâkim ve savcılara, yargı sistemimize büyük katkılar sunacağına inanıyorum.



“Mesleki Uygulama Yarışmaları”nı da, yargı kararlarında gerekçelendirme çalışmasının bir parçası sayabilir miyiz?

Evet sayabiliriz. Hâkim ve savcı adayların eğitiminde, diğer konular gibi, gerekçeli karar konusunda yapılacak çalışmalar da büyük önem taşımaktadır.

Daha önce de belirttiğim gibi, bu çalışma kapsamında yürütülecek çalışmalarla, gerekçeli karar hakkı ile hukuk metodolojisi ve hukuki argümantasyon programlarının meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerin bir parçası olmasını hedefliyoruz.

“Mesleki Uygulama Yarışmaları”nı da yine bu kapsamda; adayların hazırlık eğitimleri süresince edindikleri hukuki bilgi ve deneyimlerini aktif olarak uygulamaları ve meslek hayatlarına daha hazır bir şekilde başlamaları amacıyla düzenliyoruz.

Adayların yargı kararlarının gerekçelendirilmesi ve duruşma yönetimi konusunda gerekli donanımın sağlanmasını sağlamak amacıyla düzenlediğimiz “Ceza Davalarında Kurgusal Duruşma”, “Hukuk Davalarında Gerekçeli Karar Yazma”, “İdari Yargıda Gerekçeli Karar Yazma” ve “İnsan Hakları Hukuku” yarışmalarının karar yazma tarzının sistemli bir biçimde yeniden oluşturulması ve standartların belirlenmesi konusunda yargı sistemimize büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum.

Özellikle karar yazma tarzının oluşturulması ve geliştirilmesi, duruşma yönetimi ve yargı kararlarının gerekçelendirilmesi konusunda adaylara çok önemli katkılar sunan bu yarışmalar; aynı zamanda pratik uygulamalarla desteklenen, insan haklarını merkeze alan yaklaşım, muhakeme ve sonuca ulaşma becerisi de kazandıracaktır.

Hâkim ve savcı adaylarının araştırma, müzakere ve yazma becerilerini geliştirecekleri bu güzel ve anlamlı yarışmaların ödül törenine katılarak, bu konuda desteklerini bizden esirgemeyen Adalet Bakanımız Sayın Bekir Bozdağ’a da şükranlarımı arz ediyorum.

Türkiye Adalet Akademisinde hâkim ve savcı adaylarına kişisel gelişim eğitimleri de veriliyor mu?

İnsanları yargılayan, bireylerin hak ve özgürlükleri konusunda son sözü söyleyen, hâkim-savcıların karakterleri ve insani vasıfları, en az hukuk bilgisi ve tecrübesi kadar önemlidir. Bu ulvi görevi yerine getirecek kişilerde sadece mesleki bilgi ve donanım değil, aynı zamanda temel insani ve ahlaki vasıflar da olmalıdır.

Bu noktadan hareketle, Akademide verilen meslek öncesi eğitimlerde adayların kişisel gelişimlerini, en az mesleki eğitimleri kadar önemsiyoruz.

Akademi bünyesinde kurulan “Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi” tarafından, adayların yargı etiği ilkelerine uygun davranışlar geliştirmeleri ve kişisel gelişim konusunda bilgi, beceri ve yetkinliklerinin artırılmasına yönelik eğitimler verilmektedir.

Hâkim-savcılarımıza özellikle vatandaşlarımız ve avukatlarla sağlıklı iletişim kurma, sosyal medya kullanımı, stres yönetimi, liderlik becerileri, güzel konuşma gibi alanların yanı sıra açıkladığımız ‘Yargıda Etik İlkeleri’ne uygun davranış eğitimleri vermeye başladık. Ayrıca adalet ve hukukun üstünlüğü kavramlarını ele alan dersler müfredatta yer aldı.

Bunların yanı sıra hâkim ve savcı adaylarına yönelik uygun görülen alanlarda kurs, söyleşi, konferans vb. etkinlikler de düzenlenmektedir.

Meslek içi eğitimlere yönelik çalışmalar konusunda neler söylemek istersiniz?

Meslek içi eğitime yönelik; “Hâkim Savcı Eğitiminde Yeni Arayışlar” başlıklı bir çalışma yürütüyoruz. Amacımız, yaklaşık 24.000 hâkim ve savcıya yönelik meslek içi eğitimlerin, uzaktan eğitim teknolojileri ile yeni yöntem ve metotlar da dikkate alınarak yeniden yapılandırılmasıdır. Yargıtay, Da-



niştay, HSK, HSK Teftiş Kurulu, Bakanlığımızın ilgili birimleri ve akademisyenlerle bir çalışma grubu oluşturduk. Anketlerin uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi, yasal çerçevenin ve yüz yüze eğitimlerin değerlendirilmesi, saha ziyaretlerinin yapılarak alanda çalışanların değerlendirmelerinin alınması ve nihayetinde İhtiyaç Analizi Raporu'nun oluşturulması için Akademisyen grubumuz çalışmalarına 21 Haziran 2021 tarihinde başlamıştır. Düzenlenecek çalıştay sonucunda son hali verilecek rapor, Danışma Kurulu'na sunulacaktır.

Diğer taraftan; UNDP ile iş birliğimiz kapsamında EJTN ilkeleri esas alınarak "Türkiye Adalet Akademisinin Meslek İçi Eğitim Plan ve Programlarına Yönelik Görüş ve Öneriler" başlığıyla meslek içi eğitim yaklaşımının gözden geçirilerek güncellenmesine yönelik bir rapor hazırlanmıştır. Hazırlanan raporda örnek bir eğitim programına da yer verilmiştir.

Her iki çalışma sonucunda meslek içi eğitimlerinin yapılış metotlarını değiştireceğiz.

Yurt dışı eğitimlerden de bahsedebilir misiniz?

Yurt dışı eğitimlerde; eğitim odaklı iş birliği anlayışıyla 8 farklı konuda eğitim programı hazırladık. Yüz yüze ve online programlarla çok farklı ülkelerin katılımıyla eğitimleri gerçekleştiriyoruz. 17-21 Ekim 2022 tarihleri arasında Bosna-Hersek, Karadağ ve Sırbistan hakim ve savcılarına yönelik "Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarıyla Mücadele" konulu eğitim programı planlamaktayız. 24-27 Ekim 2022 tarihlerinde ise bu kez Kazakistan Cumhuriyeti'nde görev yapan savcılara yönelik "Terörizm Suçlarıyla Mücadele" eğitim programını gerçekleştireceğiz. Bunun akabinde, 28 Kasım-1 Aralık 2022 tarihlerinde de Almanya Adalet Bakanlığı yetkilileriyle "Adli Yardımlaşma" konulu çalıştay düzenleyeceğiz.

Türk Devletleri Teşkilatı'na üye ve gözlemci ülkelerle birlikte "Türk Yargı Eğitim Ağı" kurulmasına yönelik 2020 yılı başlarında başlattığımız çalışmalar hız kesmeden devam ediyor. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında toplanan 12 Kasım 2021 tarihindeki Türk Konseyi Devlet Başkanlarının 8. zirvesinde imzalanan ortak bildirin 21. maddesinde adalet alanında iş birliği yapılmasına karar verilmiştir. Bu amacı hayata geçirmek için, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Macaristan ve Özbekistan'ın katılımıyla toplantı düzenledik. Toplantıda "Türk Yargı Eğitim Ağı Hakkında Mutabakat Zaptı Taslağı" üzerinde mutabık kalındı. Toplantının akabinde, ekim ya da kasım ayları içerisinde Mutabakat Zaptı'nı imzalama niyetindeyiz.

Bir hukukçu olarak adalet ve yargı sistemimiz hakkında bir şeyler söylemek ister misiniz?

Bir medeniyet, ancak adaletle kaim ve daim olabilir. Bizim medeniyetimiz de; adalet üzerine inşa edilerek bugüne kadar gelmiş, üstün ve parlak bir medeniyettir.

Bugün de geçmişte ortaya koyduğumuz adalet anlayışını göz ardı etmeden ve düşünce dünyamızı oluşturan tarihsel perspektifi bir kenara bırakmadan geleceğe dönük yeni politikalar geliştirilmekte ve yargı sistemimizin daha etkin bir hale gelebilmesi için birçok proje hayata geçirilmektedir.

Son yıllarda ülkemizin her alanda olduğu gibi, yargı alanında da çok farklı bir seviyeye geldiğini hep birlikte müşahade etmekteyiz.

Yargı sistemimize ayak bağı olan, yargı sistemimizin adil ve etkin bir şekilde işleyişine engel olan yapısal sorunlar, birer birer çözülmekte, çok iyi adliye binaları inşa edilmekte, modern ve en yeni teçhizatlarla donatılmaktadır. Hâkim ve savcı sayısı CEPEJ raporlarında belirtilen oranlara ulaşmış bulunmaktadır.



Bu yapılanların yanı sıra, yargıdan kaynaklanan sorunları en aza indirmek için, nitelikli hâkim ve savcılar da sisteme kazandırmamız büyük önem taşımaktadır. Çünkü, en iyi yasaları yapıp, mükemmel bir hukuk sistemi kursak da, en güzel binaları inşa edip son teknoloji ile donatsak da, sistemin asli unsuru olan nitelikli ve donanımlı insan kaynağına sahip değilsek; yapılanlar sadece görüntüde kalabilir.

Nitelik ve kalite ancak iyi bir eğitimle sağlanabilir. Bu noktadan hareketle adalet sisteminin sağlam temellere oturtulabilmesi için, öncelikle hukuk eğitiminin iyi bir şekilde tasarlanması ve uygulanması gerektiğine inanıyorum.

Hâkim ve savcılarının eğitiminden sorumlu bir kurum olan Türkiye Adalet Akademisinin Başkanı olarak, genelde hukuk eğitimi, özelden de hâkim ve savcı eğitimi ile ilgili düşüncelerinizi de alabilir miyiz?

Hukuk eğitimi, yüzyıllara varan gelenekleri olan bir alandır. Belki de orta öğretimden başlayan, hukuk fakültelerine öğrenci kabulünden, eğitim süresine, eğitim modelinden, müfredata, ders programlarından, kredilendirme sistemine, sınavlardan, mesleğe kabul için aranan şartlara ve stajdan mesleğe kabule kadar devam eden çok kapsamlı bir süreçtir.

Bilindiği üzere ülkemizde de temel hukuk eğitimi lisans düzeyinde yapılmakta ve hukuk fakültelerinde verilen temel hukuki bilgilerin yanı sıra hukuk kurallarının olaylara uygulanması tekniği ve yöntemi de gösterilmektedir.

Yargının kurucu unsurları olan hukuk uygulayıcılarının bilgi ve birikimlerinin temellerinin hukuk fakültelerinde atıldığı bilinciyle, hâkim ve savcı

adaylarına yönelik meslek öncesi eğitim ile hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitimden sorumlu bir kurum olarak, hukuk lisans eğitimi ve sonrasına ilişkin üniversitelerin hukuk fakülteleri ile sürekli iş birliği yapıyoruz ve görüş alışverişinde bulunarak çok yararlı çalışmalar yapıyoruz.

Hâkim ve savcılar, devlet gücünü ve yetkisini kullanan yargının en temel aktörleridir. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de yargının en temel meselelerinden birisi, yargı aktörlerinin niceliği, yani sayısal çokluğu değil; niteliği ve kalitesi meselesidir.

Nitelikli ve donanımlı insan kaynağı da ancak iyi bir eğitimle sağlanabilir. Bu nedenle hâkim ve savcı eğitimi, bütün ülkeler için olduğu gibi, ülkemiz için de hayati önem taşımaktadır.

Bu gerçekten yola çıkarak, iyi bir yargı sisteminin kurulmasına olduğu kadar, sistemi işletecek kişilerin, yani hâkim ve savcılarının iyi eğitilmesi konusuna da ciddi bir şekilde eğilmemiz gerekiyor.

Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi'ndeki en önemli hedeflerden biri de, insan kaynaklarının nitelik ve niceliğinin artırılması amacıyla hukuk eğitiminde yeni bir model oluşturulmasıdır. Bu hedefe ilişkin çalışmalar ve somut projelerin hayata geçirilmesi konusundaki çalışmalarımız devam ediyor.

Bu süreçte Türkiye Adalet Akademisi çok önemli bir görev üstleniyor...

Türkiye Adalet Akademisinin en önemli hedefi; ülkemizin ihtiyaç duyduğu hâkim ve savcılarını yetiştirmek ve sisteme kazandırmaktır. Aslında Türkiye'de hakim ve savcı eğitimi uzun yıllara dayalı bir geleceğe sahiptir. Osmanlı'da 1855 yılında "Muallimhâne-i Nüvvâb" ile başlayan 1908'de "Mektebi Kudat"

ile yenilenerek gelişen tarihi süreç, günümüzde Türkiye Adalet Akademisi ile devam etmektedir.

Türkiye Adalet Akademisi, hukuk fakültelerinden teorik bilgilerle mezun olan hâkim ve savcı adaylarının meslek öncesi eğitimleri, hâkim ve savcılarının da meslek içi eğitimleriyle bilgi, birikim ve yeteneklerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu itibarla; yargının kurucu unsurları olan hâkim ve savcılara yönelik meslek içi eğitim, hâkim ve savcı adaylarına yönelik meslek öncesi eğitimden sorumlu bir kurum olan Türkiye Adalet Akademisi çok önemli bir görev ifa etmektedir.

Türkiye Adalet Akademisinde hâkim ve savcı adaylarının en iyi şekilde yetişmesi için, uygulamaya yönelik teorik ve pratik bilgiler verilmekte, sanal duruşmalar gerçekleştirilmekte ve adayların her yönüyle mesleğe hazırlanmaları sağlanmaktadır.



Türkiye Adalet Akademisinin gelecekte yapacağı çalışmalardan da bahsedebilir misiniz?

23/6/2022 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen Kanun ile uygulamaya başlanacak 'Hâkim Yardımcılığı Sistemi'ne ilişkin hazırlıklarımız da devam ediyor. Hazırladığımız yönetmelik taslağını kurumların görüşlerine açtık. Önümüzdeki günlerde Resmi Gazete'de yayınlanmasını bekliyoruz. Eğitim müfredatımızı; dört eğitim dönemine yayarak uygulamaya devam edeceğiz.

Aynı düzenleme ile hâkim ve savcılarının birinci sınıfa ayrılma şartları arasına en az üç meslek içi eğitim programına katılma şartı getirilmiştir. Bu kapsamdaki hazırlıklarımız da devam ediyor. Mevcut yönetmeliğimize yeni bir madde eklenmesine yönelik çalışmamız sürüyor.

Meslek içi eğitime yönelik; "Hâkim Savcı Eğitiminde Yeni Arayışlar" çalışmamız ile UNDP ile yaptığımız iş birliği kapsamında "Türkiye Adalet Akademisinin Meslek İçi Eğitim Plan ve Programlarına Yönelik Görüş ve Öneriler" başlıklı rapor dikkate alınarak önümüzdeki günlerde yeni bir eğitim modeline başlayacağız.

Akademinin yerleşkesinin bulunduğu arsanın tapusunun alınmasına yönelik çalışmalarda da son aşamaya gelmiş bulunuyoruz. Trampa işlemleri ve imar planı değişikliği işlemleri devam ediyor. Bu çalışmalar sona erdiğinde yaklaşık 90.000 metrekarelik bir arsaya sahip olacağız. Akademide yeni eğitim binaları ve konaklama binaları yapılacak.

İnşaatı devam eden 1800 metrekare alana sahip, raflarında 50.000 kitabın yer alacağı, 6 farklı ulusal ve uluslararası veri tabanını barındıran, cafe kütüphane konseptindeki "Kanuni Kütüphanesi" de önümüzdeki günlerde hizmete açılacak.

Son olarak hâkim-savcılar ile hâkim-savcı adaylarına nasıl bir mesaj vermek istersiniz? Onlara ne gibi tavsiyeleriniz olabilir?

Hukuk, hayatımızın her alanını kuşatan; bireyi, aileyi ve bütün toplumu derinden etkileyen bir süreçtir. Bu nedenle hukukçu olmak, zordur. Hukukçu olmanın büyük bir sorumluluğu vardır. İyi bir hukukçu, aklını, yeteneğini ve tecrübesini kullandığı kadar, vicdanını ve yüreğini de kullanabilmelidir.

Öncelikle çok iyi bir hukukçu olmalıyız. İyi bir hukukçu olmadan, iyi bir hâkim ya da iyi bir savcı olamayız. Hâkim ve savcılar her açıdan tam donanımlı olmalıdırlar ki, yargılamalar makul sürede bitsin ve hükümler de adil olsun. Vatandaşlarımızın yargı teşkilatından memnuniyeti, ancak hâkim ve savcılarının emeğine ve çabasına bağlıdır.

Sadece mesleki bilgi ve donanımla değil, aynı zamanda insani ve ahlaki vasıflarımızla da tebarüz etmeliyiz. Akademideki adaylık eğitimi; sürekli öğrenme ve tecrübe kazanma sürecidir. Bu süreci ne kadar etkin ve verimli geçirirsek, meslek hayatımızda da o derece başarılı olabiliriz. Bu nedenle bu süreci; mesleğe hazırlık ve insan olarak bir tür kemâle erme ya da olgunlaşma süreci olarak görmeliyiz.

Tüm meslektaşlarımızın, Anayasamızın 138. maddesini temel ilke olarak her daim hatırlamalarını, hukukun üstünlüğüne ve adalete inanmalarını, adil kararlar vermelerini, adaletle anılmalarını tavsiye ediyorum. Bunun için hayatımızın merkezine adil olmayı koymalı, ünlü düşünür Sokrates'in tavsiyelerine uyarak, "Nezaketle dinlemeli, akıllıca düşünmeli, dikkatle konuşmalı ve tarafsızca karar vermeli"yiz.

Her bir meslektaşımızın bu anlayışla unvanlarının ve kürsülerinin hakkını vereceğine inanıyor ve görevlerinde başarılılar diliyorum.

10. Yılında Türk Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu



Türkiye Adalet Akademisi ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İş Birliği ile "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleler Sempozyumu" 12-13 Mayıs 2022 tarihleri arasında Ankara'da düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi iş birliği ile düzenlenen "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu" TBMM 25. Dönem Başkanı Cemil Çiçek'in katılımı ve Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Zekeriya Birkan, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Tekin, Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İlhan Üzülmöz'ün açış konuşmaları ile başladı.

ZEKERİYA BIRKAN: TİCARET KANUNU SADRA ŞİFA OLMALIDIR

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu'nun önemine değinen Adalet Bakan Yardımcısı Zekeriya Birkan; "Hepinizin bildiği gibi ticaret kanunumuz temel bir kanundur ve 10 yıl önce kapsamlı bir değişiklikle yeniden yürürlüğe girdi. Son 15 yıldır dünyanın yaşamış olduğu değişimler, bilimsel çalışmalardaki çalışmalar, iletişim ve ticaretteki aşamalar gerçekten baş döndürücü bir şekilde ilerliyor. Yani neredeyse bugün yapılan bir düzenleme yarın demode hâle geliyor. Muazzam bir değişim söz konusu. Dolayısıyla Ticaret Kanunu'nun 10. yılında böyle bir değerlendirmenin siz değerli katılımcılar ile yapılması hepimiz için önemli. Çünkü, sizin, buradaki çalışmalarınız Bakanlığımızı ve mahkemelerimizin uygulayacağı hukuku etkiliyor; ticareti etkiliyor, sanayiye etkiliyor, yurt dışından bu ülkeye gelecek olan sermayeyi etkiliyor. Dolayısıyla da ülkemiz insanının



yaşam standartlarından, gelirinden tutun da dünya ticaretine sunacağı katkı ile bütün dünyayı etkiliyor. O yüzden sizin bulacağınız çözümler çok önemli. Bu Ticaret Kanunu, var olan düzenlemeleri ve yapılacak olan değişiklikleri ileriye dönük olarak milletimize, insanımıza, ticaret erbabımıza sadra şifa olması lazım. Bu sempozyumu düzenleyen Akademi Başkanımıza ve Hacı Bayram Veli Üniversitemizin Rektörü ve Hukuk Fakültesi Dekanına, hocalarına ve yine bu toplantıya katılan siz değerli katılımcılara, teşekkürlerimi sunmak istiyorum.” dedi.

PROF. DR. YUSUF TEKİN: TOPLUMSAL YAPI ve İHTİYAÇLARA ÖNEM VERİLMELİ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Tekin, hukuk normlarının toplumsal ihtiyaçlara göre hazırlanması gerekliliğine dikkat çekti. Rektör Prof. Dr. Tekin; “Hukuk kurallarının, hukuk normlarının toplum nezdinde kabul edilebilir olmasının ana unsurlarından bir tanesi, hazırlanan hukuk normlarının, ilgili toplumun geleneği,

kültürü, toplumsal yapısı ile uyumlu bir şekilde hazırlanmış olmasıdır.

Üniversiteler ile iş birliği sürecinin birçok faydasından bir kaçını ifade etmek istiyorum. Bir tanesi, kamu otoritesi açısından kendileriyle hiyerarşik bir yapısı olmayan bir kurumun, dışarıdan objektif bir gözle yaptığı değişiklikler ve düzenlemelerle ilgili görüşünü almış olacaklar ve bu durum oldukça faydalı olacaktır. Üniversite tarafına döndüğümüzde ise akademisyen arkadaşların bu konularda çalışmaya çok istekli olduklarını da ayrıca belirtmek isterim. Böyle bir iş birliği sürecinin yaşanması, akademisyen arkadaşlarımızın da motivasyonlarını ciddi şekilde etkileyecektir. Ve bir diğer konu da, yurt dışında nitelikli yayınlarda nitelikli yazıların olmaması üzerine bir eleştiri var. Hepimiz biliyoruz ki yurt dışındaki bu yayınların ana kaynağı nicel veridir. Bunu ortadan kaldırdığımız takdirde akademisyen arkadaşlarımızın da ciddi şekilde başarı sağlayacağına inanıyorum. Türkiye’nin uluslararası akademik camialarda imajı da bu çalışmalarla düzenlenmiş olacaktır. Her iki tarafın da kazançlı çıkacağı bir çalışma olmasını temenni ediyorum. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi olarak tüm bakanlıklarla, tüm kuruluşlarla çalışmaya hazır; donanımlı ve yetkin bir kadromuzun olduğunu gördük. Başta Adalet Bakanlığımız olmak üzere bütün bakanlıklarla ortak çalışma konusunda Üniversitemiz bünyesindeki öğretim görevlilerimiz adına da bir her türlü desteği vereceğimizi belirtmek isterim.” dedi.





PROF. DR. İLHAN ÜZÜLMEZ: ÜLKEMİZ HUKUK ALANINDA ÖNEMLİ REFORMLARA İMZA ATMIŞTIR

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İlhan Üzülmez de, “Üniversitemizin Hukuk Fakültesi ve Türkiye Adalet Akademisi iş birliği ile düzenlenen 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu her birimizi yakından ilgilendiren konuları barındırıyor içinde. Ülkemiz, 2000’li yılların başından itibaren benimsediği yeni siyasetin gereği olarak hukuk alanında reform süreci başlatmıştır. Bu süreçte ihtiyaç hasıl oldukça Anayasa’da değişiklikler yapılmış, hatta hükümet sistemi de değişmiştir. Yine bu süreçte doğrudan sosyal hayatı ilgilendiren hukuk alanında da reformlar devam etmiştir.

Bu sempozyumun amacı, tartışma konusu olan alanların, teorisyenler ve kurgulayıcılar tarafından gündem yapılarak ele alınmasını sağlamaktır. 6102 sayılı yeni Ticaret Kanunu 6162 sayılı eski Ticaret Kanunu’nun şirketler hukukuna ilişkin düzenlemelerini büyük ölçüde değiştirmiş ve birçok alanda yenilikler öngörmüştür. Oturumların her birinde akademisyenlerin ve yargı mensuplarının sunumlarının yer alması, konuların farklı açılardan ele alınmasını sağlayacaktır. Tüm katılımcılarımıza şimdiden teşekkür ediyor, başarılar diliyorum” dedi.

MUHİTTİN ÖZDEMİR: TÜRK TİCARET HUKUKUNUN ÖNEMİ HER GEÇEN GÜN DAHA DA ARTMAKTADIR

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu’nu açılışında, süratle değişen ve yenilenen günümüz dünyasında,

ticaret hukukunun önemine vurgu yaptı. Başkan Özdemir; “1957 yılında yürürlüğe giren 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, ticari alanda gerçekleşen değişimlere ayak uyduramaz hâle gelmiştir. Dünyadaki gelişmelere ve modern ticari hayatın ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 2012 yılında kademeli olarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun ile AB müktesebatına uyum sağlanması amaçlanmış, çağdaş işletmecilik, sağlıklı denetim ve küresel rekabet konularında önemli yararlar sağlanmıştır. Süratle değişen ve yenilenen günümüz dünyasında, ticaret hukukunun önemi de her geçen gün artmaktadır.

Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğünün 10. Yılı münasebetiyle, Hacı Bayram Veli Üniversitesi iş birliğiyle düzenlediğimiz bu sempozyumun amacı da güncel ticaret hukuku meselelerinin değerlendirilmesi, tartışılması, deneyimlerin ve en iyi uygulamaların paylaşılmasıdır. Türkiye’nin dört bir yanından, seçkin ticaret hukukçularının, akademisyenlerin ve uygulayıcıların bir araya geldiği bu toplantının, tartışmalı meselelere ışık tutacağına, hukukun gelişimine katkı sağlayacağına dair inancımız tamdır. Ticaret hukukunun bütün yönleriyle ele alınacağı, 9 oturumdan oluşan sempozyum 2 gün sürecektir. İlk oturumda genel değerlendirme yapılacak, akabinde sırasıyla, Genel Hükümler, Ticari İşletme, Anonim Şirketler, Limitet Şirketler ve Sigorta Hukukuna ilişkin konular ele alınacaktır. Bu Sempozyum’un etkin ve verimli geçmesini temenni ediyorum.” ifadelerine yer verdi.

Programın açılış konuşmaları ardından TBMM 25. Dönem Başkanı Cemil Çiçek tarafından Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Rıza Ayhan’a Armağan Takdimi yapıldı.

“Sığınmacıların ve Mültecilerin Adalete Erişimi Projesi” Kapsamında Hâkim ve Savcılara Yönelik Eğitici Eğitimi Programı



“Sığınmacıların ve Mültecilerin Adalete Erişimi Projesi” kapsamında Türkiye Adalet Akademisi ile Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği Türkiye Ofisi arasında yapılan iş birliği ile 12-15 Mayıs 2022 tarihleri arasında İzmir’de eğitici eğitimi programı düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi ile Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği Türkiye Ofisi arasındaki eğitim iş birliği protokolü ile yürütülen “Sığınmacıların ve Mültecilerin Adalete Erişimi” projesi kapsamında uluslararası koruma, başvuru ve statü sahipleri ile geçici koruma altındaki kişilere ve vatansız kişilere ilişkin olarak özel hukuk, ceza hukuku ve idare hukuku alanlarında karşılaşılabilecekleri sorunlara yönelik adli ve idari yargıda görev yapan hâkim ve Cumhuriyet savcılara yönelik İzmir’de eğitici eğitimi programı düzenlendi.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilci Vekili Daniela Cicchella ve



Türkiye Adalet Akademisi Daire Başkanı Abdullah Murat’ın açılış konuşmalarıyla başladı.

Toplantıya Türkiye Adalet Akademisi tetkik hâkimleri ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Kıdemli Koruma Birimi Müdürü Neşe Kılınçoğlu Trojan, hâkim-savcılar, avukatlar ile akademisyenler katıldı.

Toplantı sonunda eğitime katılan eğitici hâkim ve Cumhuriyet savcıları, adli ve idari yargıda görev yapan 315 hâkim ve Cumhuriyet savcısının eğitiminde görev alacak.

“Ceza Hukukunda Gerekçeli Karar” ile “Özgürlük ve Güvenlik Hakkı” Eğitim Programı



‘Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması Ortak Projesi’ kapsamında 11-12 Mayıs 2022 tarihleri arasında Ankara’da “Ceza Hukukunda Gerekçeli Karar” ile “Özgürlük ve Güvenlik Hakkı” Eğitim Programı Düzenlendi.

‘Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması Ortak Projesi’ kapsamında düzenlenen ‘Ceza Hukukunda Gerekçeli Karar’ ile ‘Özgürlük ve Güvenlik Hakkı’ eğitim programına Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Hasan Yılmaz, İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü Bölüm Başkanı Frederic Dolt, Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir’in yanı sıra hâkim-savcılar ile akademisyenler katıldı.

BAKAN YARDIMCISI HASAN YILMAZ: GEREKÇE, KARARIN KENDİSİ KADAR ÖNEMLİDİR

Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Hasan Yılmaz, ‘Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması Ortak Projesi’ kapsamında düzenlenen ‘Ceza Hukukunda Gerekçeli Karar’ ile ‘Özgürlük ve Güvenlik Hakkı’ eğitim programı açılışında, adaletin adil bir şekilde tecelli etmesinde her bir kararın gerekçesinin de kararın kendisi kadar önemli olduğunu vurguladı.

Bakan Yılmaz: “Hâkimlik ve savcılık mesleği hayati öneme sahip büyük bir sorumluluktur. Bu açıdan hâkim ve savcının nitelikleri son derece önemlidir. Ahmet Cevdet Paşa’nın Mecelle’de ifade ettiği gibi hâkim, hakim, fehim, müstakim, emin, mekân ve metin olmalıdır. Hâkim olmalı yani, ilim ve hikmet sahibi olmanın yanında aynı zamanda ehliyet ve liyakat sahibi olmalıdır. Başta Anayasa’ya ve

yasalara olmak üzere, hukukun temel ilkelerine hâkimiyetiniz tam olmalı. Hikmet sahibi olarak, hükümlerinizi adil vermelisiniz. Bunun yolu da önce liyakat, alın teri ile kendinizi geliştirmek, yetiştirmek, emekli olana kadar her anı dolu dolu bir meslek hayatı geçirmektir.

HÂKİM VE SAVCI YARDIMCILIĞI MÜESSESESİ HAYATA GEÇECEK

Hâkimler ve savcılar, hak ve adalet neyse ona sahip çıkararak, hakkı tespit edip sahibine vererek, baskıya, tehdide, etkiye karşı dirençli olarak görevini yapmalıdır. Yargıya güven konusunda aldığımız eleştirileri azaltmak, sizlerin iyi şekilde kendinizi yetiştirmenize, geliştirmenize bağlıdır. Bu çerçevede, hâkimlerimizin ve savcılarımızın iyi yetişmesini sağlamak amacıyla Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı İnsan Hakları Eylem Planı'nda da yer alan ve Bakanlık olarak bizim de üzerinde çalıştığımız hâkim-savcı yardımcılığı müessesesini hayata geçireceğiz. Diğer taraftan hâkim ve savcılarımızın mesleki donanımlarının arttırılması, değişen şartlara uyum sağlaması için onlara çok şey kazandırdığına inandığımız teftiş müessesini daha etkin ve verimli şekilde devreye koymak için de çalışmalarımız sürmektedir.

İhtiyari olan meslek içi eğitimlerimize, zorunlu meslek içi eğitimleri de ekleyeceğiz. Bu açıdan ihtiyaç duyulan konularda hâkim savcılarımızın mesleki gelişimlerinin daim güçlü ve daha iyi seviyelere yükseltilmesi noktasında çabamızı ortaya koyacağız.

Önünüze bir uyuşmazlık geldiğinde, öncelikle usul kurallarının sonrasında maddi hukuka ilişkin kuralların tastamam somut olaya uygulanması, öte yandan yargısal içtihatların ve doktrindeki gelişmelerin de göz önünde bulundurulması, verilen kararların isabetli olması bakımından önemlidir. Hâkimin görevi hak ve adalet ile hükmetmektir. Hâkim ve savcının vicdanı, Anayasa'ya kanunlara, hukukun genel ilkelerine ve yüksek adalet duygusuna bağlı olmalı ki, adil bir karar tesis edilebilsin. Sizden, sizin adaletinizden zayıflar ümitsizliğe düşmesin, kuvvetliler sizden taraftarlık ummasın. Sizden hak bekleyenler kararınızı okuduğunda hak yerini bulmuş inancını taşısin.



VERDİĞİNİZ KARARIN ARKASINDA DURABİLMELİSİNİZ

Hâkim ve savcı bağımsız, tarafsız, adil olarak verdiği kararın arkasında dimdik durmalıdır. Verdiği kararı kamuoyu ayağa kalktı diye değiştiriyorsa burada ya karar yanlıştır ya da gerekçesi yetersizdir, doğru değildir. O yüzden kararların gerekçesinin doyurucu olmasına son derece önem vermemiz gerekmektedir. Her bir kararın gerekçesi de, kararın kendisi karar önemlidir. Kararı okuyanlar dosyaya, hâkim ve savcı kadar vâkif olmayabilirler. Dosyanın delillerini, tarafların iddia ve savunmalarını bilmeyebilir. Kanundaki kavramları tekrarlamak yerine dosyadaki delilleri iyice irdelerek öyle bir gerekçe yazılmalı ki, kararın doğruluğundan şüphesi olan biri dahi gerekçeyi okuduğunda 'Bu karar doğrudur, ben yanlış anlamışım, eksik ve yanlış bilgilerle kararın yanlış olduğuna hükmetmişim' kanaatine varabilmelidir.

Yargıya yapılan eleştirilerin büyük bir kısmının karar gerekçelerinin yetersizliğinden ve ikna ediciliğinden uzak olmasından kaynaklandığını görüyoruz. Gerekçeler doyurucu ve ikna edici olursa, yargıya yapılan eleştirilerin önemli bir kısmı da olmayacaktır. Doğru karar, aleyhine verilen insanı da saygıya sevk eder. Yanlış karar, lehine olan insanı dahi kararı verene saygı duymaya yöneltmez. Onun için hâkim ve savcılarımızın, kararların doğru ve adil olmasına, gerekçelerin doyurucu olmasına hassaten önem göstermeleri gerekmektedir." dedi.



FREDERIC DOLT: ADALET AKADEMİSİNİ DESTEKLEMeye DEVAM EDECEĞİZ

Avrupa Konseyi İnsan Hakları, Adalet ve İş Birliği Başkanı Frederic Dolt, programın açılışında yaptığı konuşmada, Türkiye Adalet Akademisi ile birlikte 1500 hâkim ve savcıya ulaşma hedefinde olduklarını belirtti. Başkan Dolt; "Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması Ortak Projesi kapsamında 'Ceza Hukukunda Gerekçeli Karar' ile 'Özgürlük ve Güvenlik Hakkı' eğitim programı bugün başlıyor. Önümüzde bizi bekleyen çok zor bir görev var. Fakat bizi bekleyen bütün zorlukları birlikte aşacağımıza inanıyoruz.

Hizmet içi eğitim programından önümüzdeki yılın mart ayına kadar 1500 hâkim ve savcının faydalanmasını amaçlıyoruz. Çok iddialı bir programı kararlı bir şekilde birlikte başaracağımıza inancım tam. Bu bağlamda Türkiye Adalet Akademisine özellikle teşekkür etmek istiyorum. Bu hedefe yönelik azimle çalışıyorlar. Bu kadar kısa bir süre içinde hâkim ve savcılarının eğitilmesi için çok kararlı, güçlü ve yoğun bir şekilde çalışmalarını yürütüyorlar. Biz, Avrupa Konseyi olarak elimizden gelen her şeyi bu projenin başarıyla sonuçlanması için yapacağız. Ve tekrar etmek istiyorum, adalet konusunda yargı alanında yaptığınız eğitim, yargı uygulamalarının üretilmesi açısından çok önemli. Avrupa Konseyi olarak bu konuda kararlı bir şekilde Adalet Akademisini desteklemeye devam edeceğiz. Hedeflerimiz çok net, Adalet Akademisinin yargı alanındaki eğitimlerini desteklemek. İlgili konularda hâkim ve savcılarının eğitimlerine katkıda bulunacağız." ifadelerine yer verdi.

MUHİTTİN ÖZDEMİR: HUKUK BİLİMİNE ÖNEMLİ KATKILARI OLACAKTIR

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de programın açılışında yaptığı konuşmada, yargı kararlarında gerekçelendirme çalışmasını, hâkim ve savcılar ile adayların gerekçe konusunda mesleki bilgi ve beceriye sahip olmalarını sağlamak amacıyla başlattıklarını belirtti.

Özdemir: "Bu çalışmanın merkezinde; tarafların iddia ve savunmalarının etkisinde kalmadan, vakaların objektif olarak ortaya konulması; tarafların iddia ve savunmalarını dikkate alarak, taraflar arasındaki uyuşmazlığın ve hukuki meselenin tespit edilmesi; hukuki nitelendirmenin doğru yapılarak delillerin tartışılması, değerlendirilmesi ve gerekçelendirilmesi ile karar metinlerinde hukuki terim ve kavramların titizlikle seçilerek, Türkçenin doğru ve etkili biçimde kullanılması bulunmaktadır.

Temel hedefimiz; meselenin tüm paydaşlar tarafından içselleştirilmesi ve sonuç alınmasıdır. Bu çalışmayı, 3 yıllık bir sürece yayılacak şekilde planladık. Çalışmanın paydaşları olan kurumların katılımıyla Çalışma Grubu, güzide üniversitemizi temsil eden hocaların katılımıyla da Bilim Kurulu'nu oluşturduk. Yine bu çalışmanın; ihtiyaç analizlerinden başlayarak, sorunların tespit edilmesine, çözümlerin ulusal ve uluslararası çalıştaylarla olgunlaşmasına, elde edilen çıktıların yayınlara ve eğitim materyallerine dönüşmesine, diğer paydaşların aksiyon değişikliğinden mevzuat değişikliğine kadar birçok konuya ışık tutmasını hedefliyoruz.

Akademi olarak, 'Aday Eğitim Reformu' çalışmalarımızın sonunda belirlediğimiz meslek öncesi eğitim müfredatına hem ceza, hem hukuk alanında "Gerekçeli Karar Yazımı" derslerini de temel ders olarak koyduk. Çalışmalarımızı yürütürken, eş yararlanıcısı olduğumuz 'Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi İçin Yargı Mensuplarının Kapasitesinin Artırılması Ortak Projesi'nin Ceza Hukuku alanına katkıları üst düzey olmuştur. Eğitim bileşeni kapsamında Avrupa Konseyi ile iş birliği içinde faaliyetlerimiz devam etmektedir." dedi.

Yargıtay ve Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Hakkında Karşılaştırmalı Perspektifler Çalıştayı

Türkiye Adalet Akademisi, Telif Hakları Genel Müdürlüğü ile Türk Patent ve Marka Kurumu İş birliği ile 16-18 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da 'Yargıtay ve Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Hakkında Karşılaştırmalı Perspektifler Çalıştayı' düzenlendi.

CEMİL BAŞPINAR: YERLİ PATENT BAŞVURUSU 8 BİN 500'Ü AŞTI

Türk Patent ve Marka Kurumu Başkan Vekili Cemil Başpınar, toplantının açılışında yaptığı konuşmada, fikrî mülkiyet haklarının, farklı disiplinlerin etkileşim içerisinde katkı sağladığı bir alan olduğunu belirtti.

Çalıştayda yargı erkinin etkisi ve ağırlığının tartışılmaz olduğunu belirten Cemil Başpınar: "Türkiye 2005'te, yılda 600-700 civarında yerli patent başvurusunun yapıldığı bir ülkeydi. 2021'de sadece yerli patent başvuru sayımız 8 bin 500'ü aştı. Benzer şekilde 47 bin olan marka başvurusu, 190 bini aştı. Tasarım başvurularımız 20 binler civarındaydı, 2021 yılında 65 bin tasarım başvurusu yapıldı. Bu veriler bir yanıyla Türkiye'nin üretim yapısının yenilikçi karakterindeki gelişmeyi gösteriyor.

Bu sayıların fikrî mülkiyet hukukuna bakan tarafıyla, fikrî mülkiyet hukukunun işteğal alanını oluşturan fikrî varlıkların hacminin günden güne arttığını da göstermektedir. Son 5 yılda Türkiye'de 800 bin civarında sınai mülkiyet varlığının tescil edildi. Bu sayılar dolaylı olarak zaman içerisinde yargı erkimize de bir iş yükü olarak yansıyacak gibi gözüküyor. Fikrî mülkiyet haklarını, yenilikçilik ve yüksek katma değerli üretim ile bunun geliştirilmesi noktasında stratejik bir araç olarak görüyoruz." dedi.



DOÇ. DR. HASAN KADİR YILMAZTEKİN: FİKRÎ MÜLKİYET HUKUKU, METAVERSE ALANINDA SINAMALAR GETİRECEK

Türkiye Adalet Akademisi Daire Başkanı Doç. Dr. Hasan Kadir Yılmaztekin de beşinci yaşına giren Sınai Mülkiyet Kanunu'nun artık emeklemekten yürümeye başlayan bir kanun hâline döndüğünü ifade etti.

Yılmaztekin, son 5 senede sınai, mülkiyet ve telif hakları konusunda Yargıtayın çok önemli kararlara imza attığını aktararak, şöyle devam etti: "Gelecekte bizleri birtakım meseleler bekliyor. Bugün için sosyal medyada ve hayatımızda bizi çepeçevre sarmış kelimeler var. Mesela, metaverse. Fikrî mülkiyet hukuku, metaverse alanında birçok konuda, bize sinamalar getirecek. Bir sürü dijital dünyada yeni evrenler ve birbirine senkronize yeni dünyalar kurulacak. Buralardaki meselelerin birçoğu doğrudan fikrî mülkiyet hukukunu ilgilendirecek. Bir diğer konu da yapay zeka. Yapay zeka tarafından bir eser meydana getirildiğinde kim eser sahibi olacak? Yapay zeka teknolojilerinde bir başkasının hakkına saldırı gerçekleştiğinde bundan kimler sorumlu olacak? Metaverse gibi dijital evrenlerde fikrî mülkiyet hukukunu nasıl koruyabiliriz? Bunlar gelecekte önemli başlıklar olarak, biz uygulayıcıların karşısına gelecek." dedi.

İnfaz Hukuku Uygulamaları Meslek İçi Eğitim Semineri



Türkiye Adalet Akademisi tarafından “İnfaz Hukuku Uygulamaları” meslek içi eğitim semineri 13-15 Mayıs 2022 tarihleri arasında Bursa’da düzenlendi.

UĞURHAN KUŞ: ADALET, HAKKANİYETİN VE HAKLININ YANINDA DURMAKTIR

“İnfaz Hukuku Uygulamaları” meslek içi eğitim seminerinin açılışında konuşan Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Uğurhan Kuş, adaletin, her insanın hayatında ihtiyaç duyduğu bir unsur olduğunu vurgulayarak; “Bizler, adaleti sağlamak, onu halkın tertemiz vicdanında olanca saflığı ile korumak ve adaleti temsil eden kurumlarımızı milletin gönlünde güvenilir kılmak gibi milli bir vazife ile mükellefiz.” ifadelerine yer verdi.

Uğurhan Kuş; “Meslek öncesi ve meslek içi eğitim, hayati derecede öneme sahiptir. İdeal şekilde hâkim ve savcılık yapabilmek için gerekli nitelikler, ancak mesleki eğitimle sağlanabilir. Türkiye Adalet Akademisi bu hususta çok önemli bir görevi yerine getirmektedir. Akademi tarafından düzenlenen yüz yüze, çevrimiçi ve yerinde eğitim programları sayesinde hâkim ve savcılarımızın ihtiyaç duyduğu mesleki bilgiler ve tecrübeler aktarılmaktadır.

İNFAZ HUKUKUNUN TEMEL AMACI HÜKÜMLÜNÜN YENİDEN SUÇ İŞLEMESİNİ ÖNLEMektİR

İnfaz hukukunun temel amacı, hükümlünün yeniden suç işlemesinin önüne geçilerek toplum içinde sosyalleşmesinin sağlanmasıdır. Bu sayede hükümlü; üretken, kanunlara saygılı, sorumluluk sahibi birey hâline geleceğinden toplum da suça karşı korunmuş olacaktır. İnfaz hukuku kurallarının hatasız şekilde uygulanarak hızlı, etkin ve adil kararlar verilmesi, Anayasa’da açıkça koruma altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile insan hak ve hürriyetlerine saygı hakkı bakımından hayati öneme sahiptir. İnfaz hukuku sistemimizde oluşan ihtiyaçlara bağlı olarak zaman zaman yasal değişiklikler gerçekleştirilmektedir. Bu değişiklikler doğrultusunda uygulama birliğinin sağlanması ve bu konuda verilecek olan kararlarda yapılması muhtemel hataların önüne geçilebilmesi oldukça önem taşımaktadır.

7242 SAYILI KANUNLA KÖKLÜ DEĞİŞİMLER OLMUŞTUR

15 Nisan 2020 tarihli 7242 sayılı Kanun’la infaz hukukumuzda köklü bir değişim olmuştur.



MUHİTTİN ÖZDEMİR: GÜVEN VEREN ADALET İÇİN ETKİN EĞİTİM ANLAYIŞIMIZI SÜRDÜRÜYORUZ

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de, infaz davalarına bakmakla görevli infaz hâkimleri ile Cumhuriyet savcılarında yönelik düzenlenen meslek içi eğitim seminerinin üç gün süreceğini ve seminer ile 127 katılımcının eğitim alacağını söyledi.

Hâkim-savcı eğitiminin adaletin ve yargının kaderini değiştirecek derecede öneme haiz olduğunu vurgulayan Özdemir: "Meslek içi eğitime yönelik; 'Hâkim-savcı Eğitiminde Yeni Arayışlar' başlıklı bir çalışma yürütüyoruz. Amacımız, yaklaşık 24.000 hâkim ve savcıya yönelik meslek içi eğitimlerin, uzaktan eğitim teknolojileri ile yeni yöntem ve metotlar da dikkate alınarak yeniden yapılandırılmasıdır. 2022 yılında yaklaşık 10.000 hâkim-savcıya eğitim vermeyi planlıyoruz.

Hizmet içi eğitimlerimiz kapsamında da bugün başlayan 'İnfaz Hukuku Uygulamaları' eğitim seminerinde; Ana Başlıkları İle İnfaz Hukuku ve Hapis Cezalarının İnfazı, Şikâyet, İçtima ve Mahsup Kararları Özelinde İnfaz Hâkimliği Uygulamaları, Koşullu Saliverilme, Koşullu Saliverilmenin Geri Alınması ve Denetimli Serbestlik Kararları Özelinde İnfaz Hâkimliği Uygulamaları, Adli Para Cezalarının İnfazı, Disiplin, Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri ve Diğer Hususlar Özelinde İnfaz Hâkimliği Uygulamaları İle Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Genel Değerlendirme, İnfazda İyi Hal Kavramı ve İyi Hal Değerlendirmeleri, Ceza İnfaz Kurumu İşlemlerine Dair İnfaz Uygulamaları, İnfaz Hukukuna İlişkin Sorunlara Yargıtay 1. Ceza Dairesinin Çözüm Önerileri gibi başlıklar üç gün boyunca ele alınarak çözüm önerileri sunulacaktır." dedi.

Koşullu salıverme oranları, denetimli serbestliğin kapsamı, koşullu salıvermenin geri alınması gibi, infaza ilişkin pek çok önemli konuda çağa ve ihtiyaca uygun düzenlemeler yapılmıştır. İnfaz uygulama ve yargılamalarında infaz hâkimliğinin görev kapsamı genişlemiş, böylece, ceza mahkemelerinin infaz aşamasındaki mesaisi azaltılmış, kendi asli görevi olan yargılama ve kovuşturma görevine odaklanmaları sağlanmıştır. Bu çalıştay ile de mesleki bilgi ve deneyimin artırılması, uygulamada yeknesaklığın ve birliğin sağlanması ve infaz hukukunun gelişimine katkı sağlanması hedeflenmektedir. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'te kısa süre önce bir takım değişiklikler yapılmıştır. Yönetmeliğin tüm süreçlerde benimsenmesi, uygulanması ve geçiş sürecinin hızlı atlatılabilmesi amacıyla, sizlerin görüş ve önerilerini de dikkate alarak Bakanlığımız çalışmalarına devam etmektedir.

Yeni iyi hâl değerlendirme sistemi ile iyileştirme ve ıslah odaklı bir infaz rejimi kurgulanmış, hükümlülerin eğitim-öğretim ve psiko-sosyal faaliyetlere aktif katılımları sağlanarak, otomatikleşen tahliyelerin önüne geçilmiştir. Ayrıca yeni sistem ile hükümlüler, infazın temel amacı olan iyileştirme ve yeniden topluma kazandırma çalışmaları sonunda gösterdikleri gelişime göre değerlendirilmiş ve objektif kriterlere bağlı yapılan değerlendirmeler ile disiplin soruşturmalarında büyük oranda azalma görülmüştür. Bu sebeplerle getirilen yeni sistemin daha iyi anlaşılması ve anlatılması ile uygulamaya sahip çıkılması, şartlı tahliyenin bir hak değil imkân olduğunun muhataplarınca bilinmesinin sağlanması hususları büyük önem arz etmektedir." dedi.



İş Hukuku Değerlendirme Sempozyumu



Türkiye Adalet Akademisi, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu iş birliği ile 17-18 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da "İş Hukuku Değerlendirme Sempozyumu" düzenlendi.

İşçi ile işveren arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklara adil çözüm üretilmesi, paydaşların görüşlerinin değerlendirilmesi, hâkim ve savcılarla akademisyenlerin bir araya getirilmesi amacıyla Türkiye Adalet Akademisi, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu iş birliği ile 17-18 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da "İş Hukuku Değerlendirme Sempozyumu" düzenlendi.

İki gün süren Sempozyum'a Yargıtay iş hukuku dairelerinin başkan ve üyeleri, bölge adliye mahkemesi başkanları ile bölge adliye mahkemesi iş hukuku dairelerinin başkan ve üyelerinin yanı sıra akademisyenlerle işveren temsilcileri katıldı.



MUHİTTİN ÖZDEMİR: HÂKİM VE SAVCI EĞİTİMLERİ YARGININ KADERİNİ DEĞİŞTİRECEK

Sempozyumun açılışında yaptığı konuşmada, Akademinin, yenilenen ve güçlenen yapısı, güven veren adalet için etkin eğitim anlayışıyla yoğun bir çalışma içinde olduğunu dile getiren Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir; "Hedefimiz, hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdaniyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektir. Yenilenen yapımızla, yeni

istihdam edilen öğretim üyesi hâkimlerimizle, psikologlarımızla, UYAP sınıflarıyla, uygulama adliyesiyle, uygulamaya ve pratiğe dayalı bir eğitimle adaylarımızı yetiştiriyoruz. Çünkü, hâkim ve savcı eğitiminin, adaletin ve yargının kaderini değiştirecek derecede önemli olduğuna inanıyoruz.” dedi.

İŞ HUKUKU TEMEL DERSLERİMİZ ARASINDA

Hâkim ve savcılar 64 farklı dersle mesleğe hazırladıklarını belirten Özdemir, iş hukukunun da temel dersler arasında yer aldığını, bununla ilgili temel ders kitabının yayınlandığını ve adalara dağıtıldığını söyleyen Özdemir, “Akademi olarak adaletin ve hukukun gelişmesi açısından çok sayıda faaliyete imza attık. Meslek içi eğitim çalışmalarını çevrim içi uygulamalarla harmanlayarak daha fazla kitleye ulaşmaya çalıştık. Bir taraftan eğitim faaliyetlerini sürdürürken bir taraftan da toplumda adalete olan inancı artırmak için paydaşlarla hukukun her alanında farklı programlar gerçekleştiriyoruz.

İş hukuku alanında TİSK ile eğitim iş birliği protokolü imzaladık. Yine bu alanda hâkimlerimize özellikle Avrupa ülkelerinde, ortaya çıkan yeni gelişmelerin değerlendirilmesi noktasında farklı bir bakış açısı kazandırmak istiyoruz. İş hukuku ve iş mahkemeleri noktasında iş yükünün çözülmesi için zorunlu arabuluculuk kurumu ilk kez iş hukuku alanında başladı. Adalet Bakanlığının bu alandaki çalışmaları çok kıymetli. Çünkü çalışma hakkı, temel haklardan birisi. Hem uluslararası sözleşmelerde, hem de Anayasa’ımızda yer verilen bir hak. Zaten bizim medeniyetimiz



“Alın teri kurumadan ücreti öde!” diyen bir medeniyet. İşçi ile işveren arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklara adil bir çözüm üretilmesi, paydaşların görüşlerinin değerlendirilmesi, hâkim ve savcılar ile akademisyenlerin bir araya gelerek konuya farklı bakış açıları sergilemeleri açısından bu programı gerçekleştiriyoruz” dedi.

AKANSEL KOÇ: TÜRKİYE’DE BİR İLKİ GERÇEKLEŞTİRİYORUZ

TİSK Genel Sekreteri Akansel Koç da iş hukuku yargılamasına yönelik bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay kararlarının değerlendirileceği bir sempozyumu gerçekleştirdiklerini dile getirdi. Hem yargı üyelerinin, hem de sektör temsilcilerinin bir arada olduğunu ifade eden Koç, “Türkiye’de bir ilki gerçekleştiriyoruz, önümüzdeki yıllardan itibaren bunu geleneksel hâle getirmek istiyoruz. Sempozyum’da iş yargılamasına yönelik 6 konuyla ilgili çalışmalar yapılıyor, tebliğlerini sunacaklar. İş yargılaması, iş sözleşmesine ilişkin bütün konu başlıklarına değinilecek.” diye konuştu.



“İnsan Hakları Hukukunda Güncel Meseleler” Uluslararası Eğitim Programı



Türkiye Adalet Akademisi ve TİKA İş birliği ile 23-26 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya’da yedi ülkenin katılımıyla “İnsan Hakları Hukukunda Güncel Meseleler” uluslararası eğitim programı düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi yargı eğitiminde daha yüksek standartlara ulaşmak için ulusal ve uluslararası iş birliğine büyük önem vermektedir. Türkiye Adalet Akademisi, uluslararası ilişkiler çerçevesinde, deneyim alışverişinde bulunmak için yetkisi dâhilindeki konularda ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmaktadır.

TİKA ile yapılan bu iş birliği çerçevesinde Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Kuzey Makedonya, Romanya, Sırbistan ve Türkiye’den temsilcilerin katılımıyla “İnsan Hakları Hukukunda Güncel Meseleler” uluslararası eğitim programı gerçekleştirildi.

Antalya Cumhuriyet Başsavcısı Halil İnal, TİKA Eğitim Projeleri Koordinatörü Mustafa Haşim



Polat ve Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir’in açılış konuşmalarıyla başlayan ve 4 gün süren programda, “İnsan Hakları Hukukunda Temel Kavramlar”, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine Özgü Seçilmiş Meseleler” tartışıldı. Program sonunda katılımcılara sertifika verildi.

Ayrıca program kapsamında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarından seçilen bir konu üzerine sunum yarışması yapıldı.

İmar Hukuku Meslek İçi Eğitim Semineri



Türkiye Adalet Akademisi tarafından 27-29 Mayıs 2022 tarihleri arasında Antalya'da "İmar Hukuku" meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir'in açılış konuşmalarıyla başlayan "İmar Hukuku" konulu meslek içi eğitim semineri 110 katılımcı ile gerçekleştirildi.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, imar hukuku davalarına bakmakla görevli idare mahkemesi başkan ve üyelerine yönelik düzenlenen meslek içi eğitim seminerinin üç gün süreceğini ve seminer ile 110 katılımcının eğitim alacağını vurguladı. Başkan Özdemir: "Yenilenen ve güçlenen yapısı, 'Güven Veren Adalet İçin Etkin Eğitim' anlayışını temel alan vizyonuyla, çalışmalarına ara vermeden devam eden Türkiye Adalet Akademisi; aday eğitimi, hâkim ve savcı eğitimleri, kamu kurumlarına yönelik hukuk ve adalet konularında düzenlenen hizmet içi eğitimler ile yabancı ülke hâkim ve savcılarına yönelik yurt dışı eğitimler olmak üzere; dört

alanda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Hedefimiz; hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdaniyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektir.

Hizmet içi eğitimlerimiz kapsamındaki imar hukuku eğitim seminerini, Hâkim ve Savcılar Kurulu tarafından resen görevlendirilen 110 katılımcı ile tamamlayacağız.

Bu eğitim kapsamında, Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında İmar Hukukunda Mülkiyet Hakkı, Plan Uyuşmazlıklarında Danıştay 6. Dairesi Uygulamaları, Parselasyon Uyuşmazlıklarında Danıştay 6. Dairesi Uygulamaları, Şehircilik İlkeleri ve Planlama Esasları, Kentsel Dönüşümden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Danıştay 6. Dairesi Uygulamaları, Yıkım ve Para Cezası, İmar Barışı ve Yapı Kayıt Belgesi konuları aktif bir şekilde görüşülecek. İmar hukuku meslek içi eğitim seminerinin tüm katılımcılar için başarılı olmasını diliyorum." dedi.

Sahtecilik ve Dolandırıcılık Suçları Meslek İçi Eğitim Semineri



Türkiye Adalet Akademisi tarafından 10-12 Haziran 2022 tarihleri arasında İstanbul'da "Sahtecilik ve Dolandırıcılık Suçları" konulu meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi tarafından düzenlenen "Sahtecilik ve Dolandırıcılık Suçları" meslek içi eğitim semineri İstanbul Anadolu Adliyesi Komisyon Başkanı Bekir Altun ve Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Hizmetleri Dairesi Başkanı Uğur Parlak'ın açılış konuşmaları ile başladı.

Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının meslek içi eğitimlerini yürütmekle görevli Türkiye Adalet Akademisi tarafından 10-12 Haziran 2022 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen meslek içi eğitim semineri, sahtecilik ve dolandırıcılık suçları ile ilgili davalara bakan ceza mahkemesi hâkimleri ve Cumhuriyet savcıları ile bu suçlara bakmakla görevli istinaf mahkemelerine yeni atanan daire başkanı ve üyelerinin katılımıyla gerçekleştirildi.



Sahtecilik ve dolandırıcılık suçları meslek içi eğitim semineri, Hâkim ve Savcılar Kurulu tarafından görevlendirilen 106 katılımcı ile tamamlandı. Bu eğitim kapsamında, Sahtecilik Suçlarına Genel Bakış, Belgede Sahtecilik Suç Tipleri, Belgede Sahtecilik Suçları ile İlgili Olan Suçlar, Dolandırıcılık, Nitelikli Dolandırıcılık Suçları, Unsurları, Görev ve Yetki, Dolandırıcılık Suçunun Özel Görünüş Şekilleri, Benzer Suç Tiplerinden Farkı, Suç-Hukuki İhtilaf Ayrımı konularında eğitim verildi.

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Meslek İçi Eğitim Semineri



Türkiye Adalet Akademisi tarafından 17-19 Haziran 2022 tarihleri arasında Erzurum'da "İş ve Sosyal Güvenlik Hukukundan Kaynaklanan Davalar" meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi tarafından düzenlenen İş ve Sosyal Güvenlik Hukukundan Kaynaklanan Davalar konulu meslek içi eğitim semineri, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Başkanı Dr. Seracettin Göktaş, Erzurum Cumhuriyet Başsavcısı Hüseyin Tuncel, Türkiye Adalet Akademisi Daire Başkanı Uğur Parlak'ın açış konuşmaları ile başladı.

Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının meslek içi eğitimlerini yürütmekle görevli Türkiye Adalet Akademisi tarafından 17-19 Haziran 2022 tarihleri arasında Erzurum'da düzenlenen meslek içi eğitim semineri, iş ve sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davalara hâkimlerle bu davalara bakmakla görevli istinaf mahkemelerine yeni atanan daire başkan ve üyelerinin katılımıyla gerçekleştirildi.



Bu eğitim kapsamında, iş kazaları ve meslek hastalıkları ile buna ilişkin tazminatlar, iş güvencesi (işe iade davaları), işçilik alacakları ve tazminatlar, iş hukukunda yargılama usulüne ilişkin sorunlar, sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davalar konularında eğitim verildi.

Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Meslek İçi Eğitimi Semineri



Türkiye Adalet Akademisi Avrupa Konseyi ile iş birliği ile 17-21 Haziran tarihleri arasında İstanbul'da CAS II Projesi kapsamında "Terörizmin Finansmanı ile Mücadele" meslek içi eğitimi düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi ve Avrupa Konseyi iş birliği ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) uygulanması konusunda ceza adaleti sisteminin geliştirilmesi, ceza adaleti kurumları ile hukuk çalışanlarının AİHS hükümleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatlarının uygulanması konusunda kapasitelerinin ve insan hakları hukuku konusunda farkındalıklarının artırılmasını hedefleyen "Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Yargı Mensuplarının AİHS İhlallerinin Önlenmesi Konusunda Kapasitelerinin Arttırılması Projesi (CAS II)" kapsamındaki faaliyetler sürmektedir.

Proje kapsamında 21-22 Haziran 2022 tarihlerinde İstanbul'da "Ceza Hukukunda

Gerekçeli Karar", "Özgürlük ve Güvenlik Hakkı" ile "Terörizmin Finansmanı ile Mücadele" konulu meslek içi eğitim programı düzenlendi.

"Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Yargı Mensuplarının AİHS İhlallerinin Önlenmesi Konusunda Kapasitelerinin Arttırılması Projesi (CAS II)" kapsamında gerçekleştirilen bu meslek içi eğitimler; konularında ilk meslek içi eğitim olma özelliği taşımaktadırlar.

Bu meslek içi eğitimlerde; ceza hukukunda gerekçeli karar hakkı, gerekçeli karar uygulamaları, karar yazma tarzının sistematik bir şekilde benimsenmesi, ara kararlarda gerekçe yazılması, adil yargılanma bağlamında gerekçeli karar hakkı, gerekçeli karar yazımında üzerinde durulması gereken dil ve yazım biçimi, AİHS'in 5. maddesinin uygulama kapsamı, mevzuatımızda ve uluslararası hükümlerde tutuklama kararının gerekçelendirilmesi, tutuklama kararına alternatif tedbirler, terörizmin finansmanı risk değerlendirmesi, terörizmin finansmanı vakalarının tespiti ve soruşturulması ve terörizmin finansmanı konularında eğitim verildi.

İcra Hukukundan Kaynaklanan Davalar Meslek İçi Eğitim Semineri



Türkiye Adalet Akademisi tarafından 24-26 Haziran 2022 tarihleri arasında Van'da "İcra Hukukundan Kaynaklanan Davalar" meslek içi eğitim semineri düzenlendi.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir'in açılış konuşmasıyla başlayan "İcra Hukukundan Kaynaklanan Davalar" konulu meslek içi eğitim seminerine 81 kişi katıldı.

Programın açılışında konuşan Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir; "Türkiye Adalet Akademisi; aday eğitimi, hâkim ve savcı eğitimleri, kamu kurumlarına yönelik hukuk ve adalet konularında düzenlenen hizmet içi eğitimler ile yabancı ülke hâkim ve savcılarında yönelik yurt dışı eğitimler olmak üzere; dört alanda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. Hedefimiz; hukuka ve insan haklarına bağlı, tarafsız, bağımsız, hür vicdaniyla karar veren, meslek etik ilkelerini benimseyen, toplumun adalet ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte hâkim ve savcılar yetiştirmektir.



Meslek içi eğitimlerimiz kapsamında bugün başlayan 'İcra Hukukundan Kaynaklanan Davalar' meslek içi eğitim seminerini Hâkim ve Savcılar Kurulu tarafından görevlendirilen 81 katılımcı ile tamamlayacağız.

Bu eğitim kapsamında, şikayet, itiraz ve itirazın kaldırılması, ilamlı takipler, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takipler, kambiyo senetlerine mahsus icra takipleri ve buna ilişkin icra mahkemesine başvurular, istihkak davaları, ihalenin feshi konuları aktif bir şekilde görüşülecek" dedi.

Türkiye, 2022 Yılı HELP Eğitimlerinde Avrupa Birincisi Oldu



Avrupa Konseyi'nin "Hukuk Profesyonelleri İçin İnsan Hakları Eğitimi (HELP)" ile ilgili 2022 Yılı değerlendirme toplantısında, ülkemizi Türkiye Adalet Akademisi temsil ederek rekor bir başarıya imza attı. Türkiye, Avrupa Konseyi HELP eğitimlerinde Avrupa birincisi oldu.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Türkiye Adalet Akademisi İnsan Hakları Merkezi Koordinatörü Hâkim Onur Utku Sevim ve Hâkim Süleyman Kaynar, Hukuk Profesyonelleri için İnsan Hakları Eğitimi (HELP)'in 2022 yılı değerlendirme toplantısına katıldılar.

TÜRKİYE'DEN REKOR BAŞARI

Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi 47 ülke arasında kayıtlı kullanıcı ve bitirme oranı itibarıyla rekor bir başarıya imza atarak, birinci oldu.

Verdiği eğitimlerde, temel hak ve özgürlükleri esas alan Türkiye Adalet Akademisinin HELP

eğitimlerinde gösterdiği başarı, Avrupa Konseyinin resmî internet sayfasında da yer aldı.

HELP 2022 yıllık toplantısına katılan Avrupa Konseyi yetkilileri ve HELP birimi temsilcileri tarafından takdirle karşılanan sunumda, geçen bir yıllık süre içinde, Türkiye Adalet Akademisinin insan hakları alanında gerçekleştirdiği eğitim faaliyetleri ile bir yıl önce başlatılan HELP eğitimleri hakkında bilgi verildi

Yıllık toplantıda verilen istatistiklere göre, Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin HELP kullanıcıları sıralamasında, Türkiye Adalet Akademisi, 16 bin 216 kişi ile büyük bir rekora imza atarak birinci oldu.

ÖZDEMİR ZİYARETLERDE BULUNDU

Avrupa Konseyi HELP 2022 yıllık toplantısına katılan Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir, Avrupa Konseyi nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi Büyükelçi Kaan Esener, AIHM nezdinde Türkiye Hâkimi Saadet Yüksel'in yanı sıra Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Genel Direktörlüğü Proje İşbirliği Başkanlığı ve Hukuk Profesyonelleri için İnsan Hakları Eğitimi Merkezini ziyaret etti.

Bosna Hersek Heyeti Türkiye Adalet Akademisini Ziyaret Etti



Bosna-Hersek Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı Halil Lagumdžija ile Adalet Bakan Yardımcısı Nezir Pivić, beraberindeki heyet ile birlikte Türkiye Adalet Akademisine bir çalışma ziyareti gerçekleştirerek Akademinin faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

Türkiye Adalet Akademisinin faaliyetleri, hâkim ve savcı eğitimleri, meslek öncesi ve meslek içi eğitimler ile ilgili bilgi alan Bosna-Hersek Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı Halil Lagumdžija ile Adalet Bakan Yardımcısı Nezir Pivić, Türkiye’de bulunmaktan dolayı memnuniyet duyduklarını ve Türkiye Adalet Akademisi ile iş birliği yapmayı arzuladıklarını belirttiler.

Bosna-Hersek Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı Halil Lagumdžija; “Bizi ağırladınız için teşekkür etmek istiyorum. Akademinin işleyişini öğrenmek ve Türkiye gibi gelişmiş ülkelerde adli sistemin nasıl işlediğini öğrenmek bizim için son derece önemli. Belki bizim ülkemizde de uygulayacağımız

alanları öğrenme şansımız olacaktır. Bu ziyaret sonrasında eminim ki bizim ülkemizde de çok farklı çalışmalara birlikte imza atacağız. Sizin eğitim modelinizden yararlanmak ve uygulamak isteriz.” ifadelerine yer verdi.

Bosna Herkes Adalet Bakan Yardımcısı Nezir Pivić; “Türkiye Adalet Akademisine geldiğimiz için bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Güzide bir kurum görmek ve bu kurumdan bilgi almak bizim için çok önemli. Türkiye, her zaman olduğu gibi bizim dost ve kardeş ülkemizdir. Bosna-Hersek’e her zaman katkıları olmuştur. Özellikle de adli alanda takip ettiğimiz ve kendimizi geliştirmemiz açısından da örnek aldığımız bir ülke olmuştur. Türkiye’den, adalet alanında ve yargı alanında bilgi almaya da her zaman devam edeceğiz.” dedi.

Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Muhittin Özdemir de; Bosna-Hersek Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı Halil Lagumdžija ile Adalet Bakan Yardımcısı Nezir Pivić ve heyetini, Türkiye Adalet Akademisinde ağırlamaktan memnuniyet duyduğunu ifade ederek, Türkiye Adalet Akademisinin çalışmalarını hakkında bilgi verdi.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Basri BAĞCI: “İşinizi iyi yapın, vicdanlı olun.”



Anayasa Mahkemesi Üyesi Basri Bağcı, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 10 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.



Anayasa Mahkemesi Üyesi Basri Bağcı, Hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı “Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru” başlıklı söyleşide, hâkim ve savcılığın çok önemli bir meslek olduğunu vurgulayarak, bu mesleğin hakkını vermenin yolunun adalet kavramının anlaşılması ve kanunların iyi uygulanması ile mümkün olacağını belirtti.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Bağcı; “Hâkimlik ve savcılık mesleği çok ulvi bir meslektir. İşinizi iyi yapın, vicdanlı olun. Mesleki gelişiminizi tamamlayın. Araştırmaktan, öğrenmekten hiçbir zaman yılmayın. Önünüzde güzel bir sayfa açılıyor, bu sayfayı güzel bir resimle doldurmak sizin elinizde kötü bir resimle doldurmak da sizin elinizde. Hepinize mesleğinizde başarılar diliyorum.” dedi.

Prof. Dr. Hüseyin HATEMİ: “Sevgi hukukunu her zaman yanınızda taşıyın.”



Akademisyen, yazar ve hukukçu Prof. Dr. Hüseyin Hatemi, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 12 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Hukuk Devletinin Temel İlkeleri” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.



Hukuk Profesörü Hüseyin Hatemi, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı “Hukuk Devletinin Temel İlkeleri” başlıklı söyleşide, hâkim ve savcılığın çok kutsal ve zor bir meslek olduğundan bahsederek, adaletin sevgi hukuku ile en yüksek mertebeye ulaşabileceğini vurguladı.

Hatemi; “Hâkimlik ve savcılık mesleği çok dikkat gerektiren bir meslek. Mesleğinizi

adaletli bir şekilde yerine getirmek hepinizin boynunun borcu. Sürekli araştırarak, okuyarak, günceli takip ederek çalışmalarınıza katkıda bulunun. Doğru bildiklerinizi savunmaktan korkmayın. Fikirlerinizin arkasında durun. Dürüst olun ve işinizi severek yapın. Sevgi hukukunu her zaman bir yanınızda taşıyın. Burada sizlerle birlikte olmak beni çok mutlu etti, hepinize teker teker başarılar diliyorum.” dedi.

Yargıda Birlik Derneği Başkanı Dr. Birol KIRMAZ: “Tek amacımız var, sadece adalet.”



Yargıda Birlik Derneği Başkanı Dr. Birol Kırılmaz, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 17 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Adalet Bilinci, Hukuk Devleti ve Yargı” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.



Yargıda Birlik Derneği Başkanı Dr. Birol Kırılmaz, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, Yargıda Birlik Derneğinin kuruluş amaçlarından bahsederek, hâkim ve savcılık mesleği ile ilgili görüşlerini sundu.

Başkan Kırılmaz: “Yargıda Birlik Derneğinin birer yargı üyesi olarak bizler, sadece ve sadece memleketimizin, milletimizin hizmetinde olacağız. Vicdanımızı kimseye teslim etmeyeceğiz. Bu dernek adaletin terazisi ortak paydasında birleşti. Tek amacımız var, sadece adalet. Derneğimizin üyesi olsun olmasın tüm

yargı camiamızın yanındayız, destekçiyiz. Lakin vicdanını başkalarının eline teslim etmiş kim olursa olsun karşısındayız. Sadece ve sadece milletimizin vicdanına sesleniriz. Sadece ve sadece milletimizin hizmetine tabiyiz. Gücümüzü sadece ve sadece hukuktan alırız. Sizlerde hâkimlik ve savcılık gibi çok ulvi bir mesleği adım atıyorsunuz. Mesleğinizi yaparken, aklınızı kimseye teslim etmeden, hakkaniyetle yapmanızı tavsiye ediyorum sizlere. Her zaman öğrenme odaklı olun. Hepinize başarılar dilerim.” dedi.

Prof. Dr. Nevzat TARHAN:

“Mahkeme ortamını ancak iyi bir lider yönetebilir.”



Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 25 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Bilimsel Liderlik” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Nevzat Tarhan, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, başarılı liderlerin duygusal zekası yüksek, insan odaklı, iletişime açık, vizyon sahibi, cesur, motive edici özellikleri olduğuna dikkat çekti.

Klasik, karizmatik ve bilimsel olmak üzere üç liderlik modeli olduğunu belirten Prof. Dr. Tarhan, “Bir insanın liderliği hakkında karar verebilmek için o anki durumuna değil, geçmişine, zaman içerisinde verdiği kararlara ve attığı adımlara bakmak gerekiyor. Hâkim ve savcılarının da günümüz toplumunda iyi



birer lider olabilmeleri çok çok değerlidir. Çünkü, mahkeme ortamını ancak iyi bir lider yönetebilir.” ifadelerini kullandı.

Lider tiplerinin iletişim yöntemlerine değinen Tarhan, “Klasik lider sorundan korkar, pansuman yöntemlerle soruna yaklaşır, köklü adım atmak istemez. Karizmatik lider sorundan korkmaz, cesurdur. Sorunu hemen kökten çözmek ister ve önleyici hekimliğe önem verir. Bilimsel lider ise koruyucu hekimliğe önem verir. Sorunun çözümü ile birlikte tekrarlanmamasına daha çok önem verir.” dedi.

HSK Başkanvekili Mehmet Akif EKİNCİ: “Mesleğimiz vicdan ve özveri mesleğidir.”



Hâkim ve Savcılar Kurulu Başkanvekili Mehmet Akif Ekinci, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 26 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Hâkim-Savcılık Mesleğinin Etik Kuralları” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Hâkim ve Savcılar Kurulu Başkanvekili Mehmet Akif Ekinci, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, haklı olduğu sürece HSK'nın daima hâkim ve savcılarının yanında olduğunu belirtti.

HSK Başkanvekili Mehmet Akif Ekinci; “Hâkimlik ve savcılık mesleğine kaç yaşında, hangi yıl girmiş olursak olalım, cinsiyetimiz, kıdemimiz ne olursa olsun yargı faaliyeti icra ederken toplumun bizden beklediği aynıdır. Mesleğimiz konfor ve rahatlık değil, vicdan ve özveri mesleğidir. Memleketin her yerinde yoğun bir iş icra edeceğimizi

bilerek mesleğe girdik. Vicdanen rahat olabilmek, isabetli bir karar verebilmek için bazen sayfalarca dilekçe, saatlerce içtihat okumak gerekmektedir. Diğer taraftan da mesaimizin büyük bir bölümünde bize eşlik eden kalem personelimiz, avukatlarımız, vatandaşlar ve meslektaşlarımızla olan insan ilişkilerini dengeli, etik ilkelere uygun ve medeni bir insana yakışır şekilde sürdürmek zorundayız.

Haklı olduğunuz sürece HSK'nın daima sizinle olduğunuzu unutmayınız. Bizlerin merkez teşkilatı olarak mesai kavramının ötesinde çokça çalıştığımızı belirtmek istiyorum. Özellikle genç meslektaşlarımızın kendilerini hem hukuk, hem de diğer alanlarda geliştirmelerini, bu anlamda kurum olarak da her türlü desteği vereceğimizi belirtmek isterim. Çalışmanın ve gayretin tembelliğe, özverinin boş vermişliğe, dikkatin dağınıklığa, birlik ve beraberliğin ayrılık ve çatışmalara galip geleceği bir adli yıl geçirmemiz temennisiyle her bir meslektaşına göstereceği mesleki hassasiyet ve ahlaki duruşu için teşekkür ederim.” ifadelerine yer verdi.

Prof. Dr. Neşe ÖZDEN:

“Hâkimlik ve savcılık çok kutsal ve zor bir meslek.”



Prof. Dr. Neşe ÖZDEN, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 31 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “İki Dünya Savaşı Arasında Devlet Yönetimi” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Neşe Özden, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, hâkim ve savcılığın çok kutsal ve zor bir meslek olduğunu ve bu mesleği adaletli bir şekilde uygulamak gerektiğini vurguladıktan sonra zamansal/dönemsel bakış açısından bahsederek, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında iki dünya savaşı arasında geçen süreçten bahsetti. Prof. Özden: “Türkiye Cumhuriyeti sadece bir ulusal devlet değil, aynı zamanda üniter bir devlettir. Üniter devlette, devlet ‘tekil’ olup, çoğu zaman hukuk da tekildir. Federasyon/federal devlette, devlet örgütlenmesi yine tekil,

ama hukuk çoğuldur. Hem hukuk, hem de devlet çoğul olursa buna da konfederasyon denilmektedir. ABD, Rusya Federasyonu’na bu açılarından bakalım. Rusya, devletin isminde, ‘federasyon’u özellikle kullanmış; bir başka deyişle devletim tekil diyor. Aslında Rusya Federasyonu’nun ne şekilde tekil olduğu da tartışılabilir. Diğer taraftan, ABD isminde ‘devletler’ çoğul bir kullanıma sahip; o halde ABD bir konfederasyon mudur sorusunu aklı getiriyor, ama o bir ‘federasyon’, federal cumhuriyet. Her ne kadar bazı devletlerin kullandıkları isimler realitede var olanı tam karşılamıyorsa da, bu terimleri kendilerine özgü içerikleriyle incelemekte yarar vardır.” dedi.

Milli mücadeleden de bahseden Prof. Dr. Özden: “Türk Kurtuluş Savaşı’nın en büyük vasfı, Atatürk gibi eşsiz bir liderin önderliğinde ve Türk ulusunun eseri olmasıdır; vasıflarından diğeri de haklı bir gerekçeye dayanması ve mazlum uluslara örnek olmasıdır. Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere şehit ve gazilerimizi rahmetle ve şükranla anıyorum.” dedi.

KVKK Başkanı Prof. Dr. Faruk BİLİR:

“Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi kişisel veridir.”



Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanı Prof. Dr. Faruk Bilir, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 7 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Kişisel Verilerin Korunması” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

KVKK Başkanı Prof. Dr. Faruk Bilir, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, kişisel veriler ile ilgili haklardan bahsetti ve kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak tanımlanabilir hâle getiren bilgilerin kişisel veri olarak adlandırıldığına dikkat çekti.

Prof. Dr. Bilir: “Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi kişisel veridir. Kişisel verilerin korunması ise kişinin kendisinin korunmasıdır, temel bir insan hakkıdır. Kişisel verilerin korunması bir araçtır, amaç kişinin bizzat kendisinin korunmasıdır. Bilişim teknolojilerinin hızla ilerlemesi, mal ve hizmetlerin sunulmasında veriye dayalı yönetim anlayışının

benimsenmesi ve günlük yaşamın işleyişi içerisinde kişi, kurum ve kuruluşların önemli ölçüde veri işleme faaliyetinde bulunması kişisel verilerin korunmasına yönelik ihtiyacı artırmıştır.

Kanun, hakların kullanımı konusunda iki aşamalı bir başvuru usulü öngörmüştür. Buna göre; kişisel verisi işlenen gerçek kişiler, yani kanundaki ifadeyle ilgili kişiler, önce veri sorumlusuna başvurmalıdır. Veri sorumlusuna yapılan başvurudaki talebin reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya başvuruya süresinde cevap verilmemiş olması durumlarında kişiler Kurula şikâyet hakkını elde edeceklerdir. Şikâyet yoluna başvurulabilmesi için ilk olarak kişinin veri sorumlusuna yapmış olduğu başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya otuz gün içinde başvuruya cevap verilmemiş olması gereklidir. İlgili kişinin Kurula şikâyette bulunmasında öngörülen süre, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren otuz ve her hâlde başvuru tarihinden itibaren altmış gündür. Veri sorumlusuna başvuru zorunlu, Kurula şikâyet ise isteğe bağlıdır.” ifadelerine yer verdi.

Adalet Bakan Yardımcısı Zekeriya BİRKAN: “Mülkün temeli adalet, adaletin temeli savunmadır.”



Adalet Bakan Yardımcısı Zekeriya Birkan, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 9 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Savunma Makamının Yargıdaki Rolü” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Adalet Bakan Yardımcısı Zekeriya Birkan, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, avukatlık mesleğinin anlamı ile savunma hakkı ve savunmanın önemine değindi.

Adalet Bakan Yardımcısı Zekeriya Birkan, avukatların adil yargılama hakkının sigortası olduğunu vurgulayarak; “Muhakeme faaliyeti, üçlü bir sacayağı üstüne kurulmuştur. Yargının bu üç kurucu unsuru, eşit derecede önemli ve değerlidir. Avukatlar olmadan hakları etkin biçimde koruyamayız ve kullanamayız. Avukatlar, bireylerin yanında toplumun da haklarını koruyan, adalet tasavvurunu yaşatan kamusal aktörlerdir. Mülkün temeli adalet, adaletin temeli ise savunmadır. Savunmanın can damarı ise avukatlardır.

Savunma makamı müdafiyeye aittir. Müdafiyeye biz Bakanlık olarak ödeme yapıyoruz, neden? Çünkü bu iş bir kamu görevidir, özünde toplum yararı bulunmaktadır. Dışarıdan bakıldığında kolay gibi görünen bir itiraz, bir dilekçe insan hayatında büyük mağduriyetlerin önüne geçmek anlamına gelebilir. Bu onurlu cübbeyi taşıyanlar için bu anlam her şeyin üzerindedir.

Sizler, yargı yetkisi kullanmak gibi çok hayati bir görev ifa edeceksiniz. Bu görevi bihakkın yerine getirmenin yolu savunma hakkını eksiksiz sağlamaktan geçer. Her şey kitaplarda yazmaz. Pratik bilgi ile tamamlanmamış teorik bilgi, soyut ve eksik kalır. İşte bu yüzden bu adaylık süreçleri, Akademi ve adliyelerdeki eğitimleriniz çok önemli. Hâkim ve savcı yardımcılığı müessesesi de çok önemli bir işlev görecek. Adliye ortamı, vatandaşımızın derdine dert katan değil, derdini gören yerler olmalıdır. Bu nedenle adliye koridorlarına, duruşma salonlarına baştan başa empati katalım. Bir insan olarak kendimize nasıl muamele edilmesini bekliyorsak, vatandaşlarımıza da öyle muamele edelim. İddia makamı, hüküm makamı ve savunma makamının bir bütün olarak adalet amacının neferleri olduğunu unutmayalım.” dedi.

Av. Canan SARI:

“Şiddetin başlamadan önlenmesi için toplumsal farkındalığı artırmalıyız.”



KADEM Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Av. Canan Sarı, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 14 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Önemi” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Avukat Canan Sarı, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda önemli bilgiler vererek, kadın haklarından bahsetti.

Şiddetin insanlığın en büyük sorunlarından biri olduğunu, karşılarına en çok kadına yönelik şekilde çıktığını dile getiren Sarı: “Aile mahkemelerinin iş yükü dikkate alınarak, kadına yönelik şiddete ilişkin özel ihtisas mahkemelerinin oluşturulması ve bu mahkemelerde hâkim, savcı, sosyal çalışmacı, psikolog, pedagog gibi uzman



kadroların atanması da gerekiyor. Kadın olmak, şiddete maruz kalmak açısından başlı başına bir etken. Şiddetin henüz başlamadan önlenmesi için, toplumsal farkındalık çalışmalarına ağırlık verilmesi, evlilik öncesi eğitim ile anne-baba eğitim seminerlerinin yaygınlaştırılması gerekiyor. Ayrıca okullarda drama sınıfları oluşturularak yapılacak somut pratiklerle şiddete başvurmaksızın çözüm yöntemlerinin öğretilmesi de önemli bir çözüm olacaktır. Maalesef her mağdur kadın gördüğü şiddeti farklı kurumlarda farklı kişilere defalarca anlatmak zorunda kalıyor. Mağdurun mağduriyetinin giderilmesi açısından kişi odaklı çalışmalar yapılması gerekiyor.” ifadelerine yer verdi.

Sayıştay Başkanı Metin YENER: “Sayıştay denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütür.”



Sayıştay Başkanı Metin YENER, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 28 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Devlet, Denetim ve Sayıştay” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Sayıştay Başkanı Metin Yener, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı söyleşide, Sayıştay'ın kuruluş amaçlarından bahsederek, hâkim ve savcılık mesleği ile ilgili görüşlerini dile getirdi.

Sayıştayın TBMM adına kamuda hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetimler yaptığını ve yapılan incelemeleri kesin hükme bağladığını, inceleme ve denetleme görevi gören bir kurum olduğunu ifade eden Yener: “Sayıştay, TBMM adına kamu kaynaklarının denetlenmesi ve raporlanması fonksiyonu yönüyle bir yüksek denetim kurumu, hesapların kesin hükme bağlanması fonksiyonu yönüyle de bir hesap mahkemesidir. Sayıştay, denetimlerini yaparken kanunda belirtilen esaslara uyar.

Denetim faaliyetini bağımsız ve tarafsız olarak yürütür. Sayıştay tarafından yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınmaz. Kamu idaresinin yerine geçerek belirli bir iş ve işlemin yapılmasını veya belirli bir politikanın uygulanmasını zorunlu kılabacak, kamu idaresinin takdir yetkisini sınırlayacak veya ortadan kaldıracak görüş ve talep içeren rapor düzenlenemez. Denetimler, uluslararası standartlara uygun ve güncel denetim metotları uygulanarak gerçekleştirilir.

Sayıştay, değişen denetim ekseninde oluşturulan katma değere, bu değer ölçülerek analiz edilmesine ve toplumun tüm kesimlerinde karşılık bulmasına artık daha fazla önem vermektedir. Sayıştay bizatihi denetimlerinin öncelikli bir amaç olmadığı, kamu kaynaklarının sağlıklı kullanımına bir katkı olduğu, vatandaşın refah düzeyinin artırılmasına bir destek olduğunun bilincindedir. Kamuoyundan gelecek öneriler Sayıştay'ın görevlerini daha iyi bir biçimde yerine getirmesinde önemli katkı sağlayacaktır.” dedi.

Yazar Hayati İnanç: “En değerli iş insana yatırımdır.”



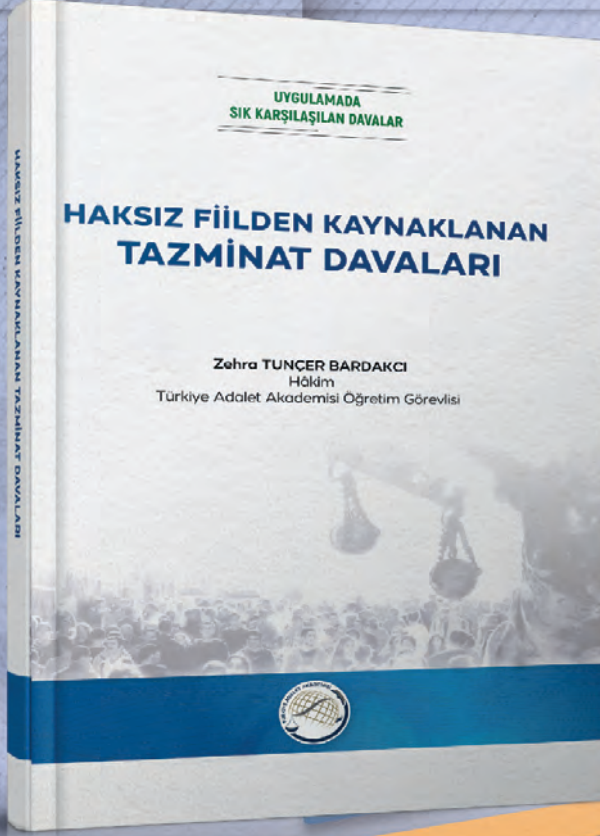
Yazar Hayati İnanç, Türkiye Adalet Akademisi Kişisel Gelişim Eğitimi Merkezi tarafından “Akademi Söyleşileri” kapsamında 05 Temmuz 2022 tarihinde düzenlenen etkinlikte hâkim ve savcı adaylarıyla “Can Veren Pervaneler, Hayata Şiirden Bakmak” başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

Yazar Hayati İnanç, hâkim ve savcı adaylarıyla yaptığı “Can Veren Pervaneler, Hayata Şiirden Bakmak” başlıklı söyleşide, divan edebiyatından beyitler okuyarak hayata dair önemli nasihatlerde bulundu.

Hayat tarzı olarak, ‘En değerli iş insana yatırımdır’ inancından hareketle klasik eserlerden edindiği heyecanı, her yaşta insanla paylaşan İnanç: “İnsan öfkelenmediği, zor durumda kaldığı zaman tövbe etmeyi, aklını başına toplamayı bilmez. Ama duanın kabul zamanları da zor anlardır. Allah’tan istemek



lazım. Verirse nimet, vermezse hikmettir. Dua etmek, af dilemek, Allah’a yaklaşmanın yoludur. Her şey emanet. İnsan beden ve ruhtan oluşmuştur. Beden binek, ruh ise sensin. Bineği düzgün sürersen seni iyi yere götürür. Kendi haline bırakırsan götüreceği yer ahırdır. Hak ettiğinden fazla değer verilen her şey insanın başına bela olur. Beden, servet gibi. İnsanoğlu kendini var sanıyor. Oysaki mutluluğun formülü çok basit ama insanoğlu zorlaştırıyor. Nakdimizi ve vaktimizi gereksiz şekilde harcıyoruz. Zaman kıymetli bir şeydir. Kıymetini bilmeyen vefasızdır.’ dedi.



YENİ KİTAP

HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN TAZMİNAT DAVALARI

yayin.taa.gov.tr



@AdaletAkademisi

7251 SAYILI KANUN DEĐIŐİŐİKLİĐİNDEN SONRA ISLAH

Seda DUYSAK FİDAN

Hâkim-Öğretim Görevlisi



GİRİŞ

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre yazılı yargılama usulü beş aşamadan, basit yargılama usulü ise dört aşamadan oluşmaktadır^[1]. Her iki yargılama usulünün de ilk aşaması olan dava açılması ve dilekçeler aşaması, yazılı olarak yerine getirilecektir (HMK m.118 ve devamı, m.317/1). Yargılamada, sadece yazılı olarak ileri sürülen ve yazılı hale getirilmiş bulunan hususların hükme esas alınabileceğini öngören yargılama hukuku ilkesine "yazılılık ilkesi" denilmektedir.^[2] İddia ve savunmanın belirli bir yargılama aşamasına kadar mahkeme önünde ileri sürülmesini, istisnalar haricinde sonradan getirilen iddia ve savunma sebeplerinin mahkemece dikkate alınmamasını gerektiren yargılama hukuku ilkesi olarak teksif ilkesi, yazılılık ilkesinin tamamlayıcısıdır.^[3]

Yazılı yargılama usulünün ikinci aşaması olan "Ön İnceleme" aşamasında düzenlenmiş bulunan "İddia ve savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi" kenar başlığını taşıyan 141. maddesinde "(1) (Değişik: 22/7/2020-7251/15 md.) Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.

(2) İddia ve savunmanın genişletilip değiştirilmesi konusunda ıslah ve karşı tarafın açık muvafakati hükümleri saklıdır." hükmü yer almaktadır.

HMK'nın 141/2. maddesi uyarınca ıslah kurumunun, iddia ve savunmanın genişletilip değiştirilmesi yasağının istisnalarından biri olduğu anlaşılmaktadır^[4].

Yargıtay kararlarında ıslah, taraflardan birinin usule ilişkin bir işlemini, bir defaya mahsus olmak üzere kısmen veya tamamen düzeltilmesine olanak tanıyan ve karşı tarafın iznine ve hâkimin onayına bağlı olmaksızın belli kurallar çerçevesinde bir defaya mahsus olmak üzere düzeltmesini sağlayan bir usul hukuku kurumudur^[5].

İddia ve savunmanın genişletilip değiştirilmesi yasağının bir istisnası olan ıslah kurumu, HMK 176. ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. 7251 sayılı Kanun ile HMK'da yapılan ve 31199 sayılı 28.07.2020 günlü Resmi Gazete'de yayınlanan değişiklikler kapsamında "İslahın zamanı ve şekli" kenar başlıklı 177 maddesine ikinci fıkra eklenmiş ve ıslah hakkının kullanılması zamanında önemli bir yenilik getirilmiştir. Bu yazıda



ıslah kurumunun kapsamı ve sayısı ile yenilikten sonraki ıslah hakkının kullanılması zamanı incelenecektir.

ISLAHIN KAPSAMI VE SAYISI

6100 sayılı HMK'nın "İslahın kapsamı ve sayısı" kenar başlığını taşıyan 176. maddesinde; "(1) Taraflardan her biri, yapmış olduğu usul işlemlerini kısmen veya tamamen ıslah edebilir.

(2) Aynı davada taraflar ancak bir kez ıslah yoluna başvurabilirler." hükmü yer almaktadır.

Maddenin ilk fıkrasında ıslahın kapsamı, ikinci fıkrasında ise sayısının düzenlendiği görülmekte olup bu konuların ayrı başlıklar altında incelenmesi faydalı olacaktır.

1. İslahın Kapsamı

6100 sayılı HMK'nın 176. maddesinin gerekçesinde "...Taraflar daha önce olduğu gibi, ıslah yolu ile iddialarını ve savunmalarını genişletip değiştirebileceklerdir..." denilmiştir^[6]. Buna göre tarafların, her türlü usul işlemini değil, iddia ve savunmalarını genişletip değiştirme sonucunu doğuracak usul işlemleri için ıslah haklarını kullanmaları gereklidir. Bir başka ifadeyle, iddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi sonucu doğurmayan, örneğin; iddianın veya savunmanın daraltılması için ıslah yoluna başvurulamaz. İddianın daraltılmasına bağlanan usuli sonuçlar farklı olup davacının talep sonucunun bir kısmından feragat mi ettiği, davayı geri alma veya takipsiz bırakma isteğinde mi olduğu hususu açıklattırılarak ona göre işlem tesis edilmesi gerekir^[7]. Ancak iddianın genişletilmesi anlamına gelen dava değerinin ıslah yoluyla artırılması mümkündür.

Dava dilekçesinde belirtilen dava sebebinin, vakıaların, talep sonucunun değiştirilmesi ve genişletilmesi, ıslaha başvurulmasını gerekli kılan usul işlemleri olarak sayılabilir.

Davalının da vermiş olduğu cevap dilekçesini ıslah suretiyle, savunmasını dayandırdığı vakıaları genişletip değiştirme hakkı vardır. Süresinde verilmiş cevap dilekçesini ıslah yoluyla zamanaşımı definde de bulunabilir. Zamanaşımı hususunda madde gerekçesinde, "zamanaşımının ıslah yoluyla ileri sürülüp sürülemeyeceğine dair bazı tereddütler var ise de zamanaşımı ilk itiraz olmayıp, ıslah yolu ile de ileri sürülebileceğinde tereddüt etmemek gerekir" denilmiştir. Gerekçenin aksi anlatımından ilk itirazların ıslah yoluyla ileri sürülemeyeceği sonucuna varılmalıdır.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 11.12.2017, 2015/4049 E.,2017/11477 K. sayılı ilamında "...Dosya içeriğindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına; Hukuk Genel Kurulu'nun 07.06.2017 tarih, 2017/17-1093 Esas ve 2017/1090 Karar sayılı ilamı uyarınca, süresi içinde cevap dilekçesi sunan davalının, daha sonra vereceği ıslah dilekçesiyle zamanaşımı def'ini ileri sürmesinin mümkün olmasına, ayrıca kaza

tarihi itibariyle yürürlükte olan 765 sayılı TCK hükümlerine göre ceza zamanaşımı süresi de geçirildikten sonra açılan davada zamanaşımının gerçekleştiğinin kabulünde bir usulsüzlük bulunmamasına göre; davacı vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile hükmün ONANMASINA;..." denilerek süresi içinde verilmiş cevap dilekçesinin ıslahı yoluyla zamanaşımı definde bulunulabileceğinin benimsendiği anlaşılmaktadır.

Islah yoluyla taraf değişikliği yapıp yapılamayacağı konusunda görüş farklılıkları bulunmakla birlikte yine madde gerekçesinde "Hukukumuzda ıslah yolu ile davanın taraflarının değiştirilip değiştirilemeyeceği konusunda farklı görüşler mevcut olup, Yargıtay'ın uygulaması da ıslah yolu ile davanın taraflarının değiştirilemeyeceği yönündedir. Bu tasarıda, açıklanan esaslar tamamen kabul edilmiştir." denilmekle Yargıtay uygulamasında olduğu gibi ıslah yoluyla taraf değiştirilemeyeceğinin benimsendiği anlaşılmaktadır.

Islah yoluyla taraf değişikliği yapılamayacağı Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 10.12.2018, 2016/101 E., 2018/11902 K. sayılı ilamında açıkça belirtilmiştir. İlamda; "...Davada taraf değişikliği, zorunlu (tarafın ölümü ya da dava konusu hakkın devri gibi) hallerde mümkün olmakla birlikte, belirli şartların gerçekleşmesi halinde, iradi taraf değişikliği de kanun koyucu tarafından kabul edilmiş; iradi taraf değişikliği, 6100 sayılı HMK'nın 124. maddesi ile düzenlenmiştir. Bir davanın açıldığı tarihteki taraflar arasında görülüp sonuçlandırılması kural olarak hukukumuzda kabul edilmiş olmakla birlikte, belirli hallerde zorunlu ya da iradi taraf değişikliği yapılması kabul edilmiştir.

Davanın kısmen ya da tamamen ıslahı ise, 6100 sayılı HMK'nın 176 vd. maddelerinde düzenlenmiş olup ıslah kurumu, taraflarca yapılan usul işlemlerinin düzeltilmesine hizmet etmektedir. Taraflardan biri davada yaptığı bir usul işlemini ıslah yoluyla düzeltebileceği gibi, davacı tarafın davasını tamamen ıslah etmesi ve dava konusunu değiştirmesi de mümkündür. Ancak, davanın tamamen ıslahından maksat, davanın taraflarının da bu yolla değiştirilmesi ve eldeki davanın tarafları ile konusu ve sebebi farklı yeni bir davaya dönüştürülmesi değildir. Yerleşik Yargıtay uygulaması ile de, davanın tamamen ıslahı kabul edilmekle birlikte, ıslah yoluyla taraf değişikliği yapılamayacağı kabul edilmektedir..." denilmiştir.



2. İslahın Sayısı

İslah, yargılamanın her iki tarafına tanınan hukuki bir imkan olmakla birlikte ıslah ile davanın sürüncemede kalması mümkün olabileceğinden HMK 176/2. madde hükmü uyarınca tarafların, aynı davada yalnız bir kez ıslah hakkına başvurma hakkı bulunmaktadır.

Belirsiz alacak davaları bakımından ise tahkikat sonucunda alacağın tam ve kesin olarak belirlenebilmesi imkanı doğduğunda mahkemece bu hususta verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilecektir.

Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin 25.11.2019, 2019/6528 E.,2019/21446 K. sayılı ilamında "... Dosya içeriğine göre, dava belirsiz alacak davası türünde açılmış, Bozma kararından sonra davacı tarafından 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince verilen talep artırımı dilekçesi ile talep sonucu artırılmıştır. Mahkeme kararının gerekçesinde belirtildiğinin aksine, somut uyuşmazlıkta bozmadan sonra yapılan bir ıslah işlemi söz konusu olmayıp, davacı tarafından talep artırımı hakkı kullanılmıştır. Hukuki nitelik itibarıyla talep artırımı işlemi ıslah olmadığından, bozmadan sonra yapılan bir ıslah da söz konusu değildir.

Açıklanan bu hususlar sebebiyle, Mahkemece talep artırımı dilekçesi dikkate alınarak hüküm kurulması gerekirken, yanılığın değerlendirilmesi ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir..." denilerek talep artırımının ıslah mahiyetinde olmadığı açıklanmıştır.

Alacağın belirli hale getirilmesi için ıslah hakkının kullanılmasına gerek yoktur. Ancak davacı ortaya çıkan yeni bir durum nedeniyle alacağını tekrar artırmak isterse bu durumda iddianın genişletilmesi yasağı söz konusu olacağından ıslah yoluna başvurulabilir.

Bu hususa Yargıtay 9. HD 26.10.2015, 2014/16642 E., 2015/29871 K. sayılı ilamında değinilmiş ve ikinci ıslahın mümkün olmadığı açıklanmıştır. İlamda; "...2- Davacı vekili dava dilekçesinde taleplerini; 1.000,00 TL kıdem tazminatı, 100,00 TL ihbar tazminatı, 10.471,00 TL ücret alacağı, 100,00 TL fazla mesai ücreti, 100,00 TL bayram ve genel tatil ücreti, 100,00 TL izin ücreti, 100,00 TL asgari geçim indirimi alacağı olmak üzere toplam 11.971,00 TL olarak açıklamıştır.



16.08.2013 tarihli ıslah dilekçesi ile ihbar tazminatı, bayram – genel tatil ücreti ve yıllık izin ücreti taleplerini arttırmıştır. 26.09.2013 tarihli ıslah dilekçesinde ise bu defa kıdem tazminatı talebini arttırma yoluna gitmiştir. 6100 sayılı HMK madde 176 gereği " Taraflardan her biri, yapmış olduğu usul işlemlerini kısmen veya tamamen ıslah edebilir. Aynı davada, taraflar ancak bir kez ıslah yoluna başvurabilir" hükmü gereği mahkemece davacı vekilinin sadece ilk ıslah talebinin hükme esas alınması gerekirken, kıdem tazminatı talebini arttırmaya yönelik ikinci ıslah talebinin de hükme esas alınması hatalıdır." denilmiştir.

ISLAHIN ZAMANI VE ŞEKLİ

6100 sayılı HMK'nın "İslahın zamanı ve şekli" kenar başlığını taşıyan 177. maddesinde; "(1) İslah, tahkikatın sona ermesine kadar yapılabilir.

(2) (Ek:22/7/2020-7251/18 md.)Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadarda ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz.

(3) İslah, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir. Karşı taraf duruşmada hazır değilse veya ıslah talebi duruşma dışında yapılıyorsa, bu yazılı talep veya tutanak örneği, haber vermek amacıyla karşı tarafa bildirilir." hükmü yer almaktadır.

HMK'nın 177. maddesi iki fıkradan oluşmakta iken 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 18 inci maddesiyle, bu maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 04.02.1948 gün ve 10/3 sayılı içtihadı birleştirme kararı uyarınca bozmadan sonra ıslah



yapılamayacağı benimsenmişti. 06.05.2016 gün ve 1/1 sayılı içtihadı birleştirme kararı ile de 1948 tarihli içtihadı birleştirme kararının değiştirilmesine gerek olmadığı benimsenmişti. 7251 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle HMK'nın 177. maddesine eklenen ikinci fıkra ile birlikte içtihadı birleştirme kararlarının uygulanabilirliği sınırlanmıştır^[8]. Her ne kadar değişiklikte birlikte, bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesi durumunda, ilk derece mahkemesinde tahkikat sona erinceye kadar ıslah yapılabileceği belirtilmiş ise de, bu ıslahın bozmaya uyma ile ortaya çıkan hukuki durumu ortadan kaldıramayacağına yönelik bir sınırlama da mevcuttur. Buna göre bozma kararına uymadan sonra gerek bozma kararının kapsamı dışında kalarak kesinleşen, gerekse kararı temyiz etmeyen taraf bakımından kesinleşmiş bulunan yönler ıslahın kapsamı dışında kalmalıdır^[9].

Yargıtay 15. Hukuk Dairesinin 24.06.2021 tarih, 2020/3070 E., 2021/2979 K., sayılı ilamında; "...bozmadan sonra ıslah yapıp yapılamayacağı hususu Yargıtay Hukuk Daireleri ve öğreti arasında tartışmalı bir hususken, 22.07.2020 yürürlük tarihli 7251 sayılı Kanun ile değişen 6100 sayılı HMK'nın 177/2. maddesinde bozmadan sonra ıslah konusuna açıklık getirilmiştir. Bu maddeye göre; "Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması halinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz" denilmiştir.

Bu bağlamda açıklanması gereken bir diğer husus ise usuli kazanılmış hak kavramıdır. Usuli kazanılmış hak, bir davada, mahkemenin veya tarafların yapmış olduğu bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine (diğeri aleyhine) doğmuş ve kendisine uyulması zorunlu olan haktır. Usul hukukunun te-

mel prensiplerinden birisi olan usuli kazanılmış hak kavramı, gerek HUMK, gerekse HMK'da düzenlenmemesine rağmen gerek öğretide gerekse uygulamada kabul edilmiştir.

Yargıtay'ın bozma kararı nedeniyle kazanılmış hak iki çeşit olup, birincisi mahkemenin Yargıtay'ın bozma kararına uyması ile, bozma kararı lehine olan taraf yararına kazanılmış hak, ikincisi bazı konuların bozma kararının kapsamı dışında kalması ile doğan usuli kazanılmış haklardır. Bozma kararına uymuş olması halinde mahkeme, bu uyma kararı ile bağlı olup, usuli kazanılmış hak ilkesi uyarınca lehine bozulan taraf yararına araştırma ve inceleme yapmak zorundadır (04.02.1959 gün ve 13/5 sayılı YİBK).

Usuli kazanılmış hak yukarıda belirtildiği üzere açık bir kanun hükmüyle düzenlenmemiş olsa da önemli ve temel bir hukuk ilkesidir. Ancak usuli kazanılmış hak ilkesinin de istisnaları bulunmaktadır. Geriye etkili kanun değişikliği, görev kuralına aykırılık, sonradan ortaya çıkan içtihadı birleştirme kararı (09.05.1960 gün ve 21/9 sayılı YİBK), hak düşürücü süre, kamu düzeni gibi hususlar kazanılmış hak kuralının istisnalarındandır. Bu durumda usuli kazanılmış hakkın hukuki sonuç doğurabilmesi için; bir davada ya taraflar ya mahkeme ya da Yargıtay tarafından açık biçimde yapılmış olan ve istisnalar arasında sayılmayan bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine doğmuş uyulması zorunlu olan bir hakkın varlığından söz edilebilmesi gerekir (HGK.nun 12.07.2006 T., 2006/4-519 E., 2006/527 K., 03.12.2008 T., 2008/10-730 E., 2008/732 K.). Zira usuli kazanılmış hak ilkesi kamu düzeniyle ilgilidir (09.05.1960 T., 21/9; 04.02.1959 gün 13/5 sayılı İchtihadı Birleştirme Kararı).

Bu anlatımlar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; mahkemece 17.09.2009 tarihinde verilen ilk kararın Dairemizin 12.04.2012 tarihli ilamı ile bozulduğu, bozma ilamına uyulmak suretiyle mahkemece tahkikata dair işlemler tesis edildiği, bu doğrultuda davacı-karşı davalı arsa sahipleri vekilinin talebini 01.04.2013 tarihli ıslah dilekçesi ile artırdığı ve mahkemece ıslaha itibar edilerek karar verildiği, söz konusu kararın Dairemizin 04.03.2020 günlü ve 2019/2632 esas, 2020/898 karar sayılı ilamının 2. bendi ile davalı-karşı davacı-birleşen dosya davalısı yüklenicinin temyiz itirazları yönünden bozmadan sonra ıslah yapılamayacağı gerekçesi ile yüklenici yararına bozulduğu anlaşılmaktadır.

Ne var ki 22.07.2020 yürürlük tarihli 7251 sayılı Kanun ile değişen 6100 sayılı HMK'nın 177/2

maddesi ile Yargıtay'ın bozma kararından sonra tahkikata ilişkin bir işlem yapılması halinde, tahkikat sona erinceye kadar ıslah yapılması mümkün hale getirilmiştir. Sonradan aynı hususta bir kanun çıkarılmış olmasının usuli kazanılmış hakkın istisnası olduğu, usule ilişkin kanun değişikliğinin geçmişe etkili olarak uygulanması gerektiği, mahkemece verilen nihai karardan sonra değişiklik yapılmış olsa dahi, bu değişikliğin uygulanmasında zorunluluk bulunduğu Yargıtay kararlarıyla açıklanmıştır (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 20.02.2008 gün, 2008/13-160 esas, 2008/147 karar)

Açıklanan nedenlerle, mahkemece davacı-karşı davalı arsa sahiplerinin 01.04.2013 tarihli ıslahına değer verilerek hüküm tesis edilmesinin yerinde olduğu bu defaki incelemeden anlaşılacakla, davalı-karşı davacı-birleşen dosya davalısı yüklenicinin tüm temyiz itirazları reddedilerek, Daire'mizin bozma ilamındaki ıslaha ilişkin bozma nedeninin kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..." denilmiştir.

Bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerinde davanın ıslahı mümkün değildir (HMK m.357/1). Bunun sonucu olarak Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra ıslahın ilk derece mahkemesinde tahkikata devam edilmesi halinde mümkün olduğu sonucuna varılmalıdır^[10].

Islahın, tahkikatın sona ermesine kadar yapılabilir olması nedeniyle tahkikatın ne zaman başlayıp ne zaman bittiğinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu konuda Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 28.06.2021, 2021/2137 E., 2021/3747 K. sayılı ilamında; "...HMK'da ıslah ile ilgili öngörülen koşullardan biri de zamanla ilgilidir. HMK'nın 177/1. maddesinde tahkikatın sona ermesine kadar ıslaha başvurulabileceği düzenlenmiştir. Islahın zaman bakımından sınırı, bozmadan sonra ıslahın yapılıp yapılamayacağı meselesi ile doğrudan alakalıdır. Bu noktada yargılamanın hangi aşamasına kadar ıslahın mümkün olacağını daha net ortaya koymak için tahkikat kavramının ve tahkikatın ne zaman başlayıp ne zaman sona erdiğinin üzerinde durmak uygun olacaktır.

Tahkikat, yazılı yargılama usulünde de basit yargılama usulünde de ön inceleme aşamasının sona ermesi üzerine başlamaktadır. HMK'nın 147.maddesinde ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra tarafların tahkikat için duruşmaya davet edileceği düzenlenmiştir. Tarafların duruşmaya çağırılmasıyla tahkikat baş-



layacaktır. Tahkikat evresi, taraflar arasındaki ihtilaflı vakıaların incelenip hakikatin ortaya çıkarılması için yapılan işlemlerin zaman itibarıyla işgal ettiği yargılama aşamasıdır. Mahkeme bu aşamada tarafların talep sonucunu dayandırdıkları, davanın halli bakımından önem taşıyan ve ön inceleme tutanağında çekişmeli olarak belirtilen vakıaların, yine kural olarak tarafların sunduğu deliller çerçevesinde doğruluğunu araştırır. Taraflarca getirilen delillerin değerlendirilmesi ve ispat faaliyeti neticesinde uyumsuzluğun aydınlanmasıyla birlikte, Hâkimin davayı sonlandıracak kararı vermesi mümkün hale gelmektedir. Bu yönüyle tahkikat, davanın en önemli ve uzun aşaması olarak nitelendirilmektedir. Tahkikat aşamasından sonra taraflara yargılamayla ilgili son sözlerinin sorulacağı sözlü yargılama aşamasına geçilecek ve ardından mahkeme nihai kararını verecektir. HMK'nın "Tahkikatın Sona Ermesi" başlığı altındaki 184. ve 185. maddelerinde, tahkikatı gerektiren bir husus kalmadığında mahkemenin, tahkikatın bittiğini taraflara tefhim edeceği düzenlenmiştir. Tahkikat aşamasının bitimi bu tefhim ile birlikte gerçekleşecektir.

Bu bağlamda 22.07.2020 yürürlük tarihli 7251 sayılı Kanun ile değişen 6100 sayılı HMK'nın 177/2.maddesinde; "Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması halinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz." düzenlemesine yer verilerek bozmadan sonra ıslah konusuna yasal açıklık getirilmiş, bozma kararı sonrası ıslah yapılıp yapılamayacağı hakkındaki farklı görüş ve uygulamalara son vererek bozma ve kaldırma kararlarından sonra dosyanın ilk derece mahkemesine döndüğünde tahkikata ilişkin bir işlem yapılıyor ise tahkikat bitince-

ye kadar ıslah yapılabileceğini net bir şekilde belirlemiş olmuştur...” denilmiştir.

Islah talebi sözlü veya yazılı yapılabilecektir. Sözlü talebin tutanağa geçirilmesi gereklidir. Islah talebinde bulunan tarafın beyanı tutanağa geçirildikten sonra imzasının da alınması gereklidir. Islah talebi ister sözlü ister yazılı yapılsın mutlaka karşı yana tebliğ edilmelidir. Tebliğ, bilgilendirme amacını taşımakta olup, ıslahın geçerliliğine bir etkisi bulunmamaktadır. Ne var ki ıslaha karşı açıklama ve ispat hakkı tanınması hukuki dinlenilme hakkı kapsamında değerlendirilmelidir. Islah talebi ve karşı yanın buna karşı getireceği savunma yeni deliller bildirilmesini gerektiriyorsa söz konusu delillerin de toplanması gereklidir^[1].

SONUÇ

7251 sayılı Kanun ile HMK'nın 177. maddesine eklenen ikinci fıkra sayesinde Yargıtay'ın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması halinde tahkikat sona erinceye kadar tarafların ıslah haklarını kullanabilmelerinin önü açılmıştır. Bunun için bozma kararından sonra dosyada yargılamaya ilk derece mahkemesinde devam edilmesi gereklidir. Zira HMK'nın 357. maddesi uyarınca bölge adliye mahkemelerinde ıslah yapılamayacaktır. Bozmadan sonra ilk derece mahkemesinin yargılamaya tahkikat yaparak devam etmesi gereklidir. Çünkü ıslah, tahkikatın sonuna kadar kullanılabilen bir usuli kurumdur. Yine bozmadan sonra tahkikata devam edecek olan ilk derece mahkemesinde ıslah hakkının kullanılabilmesi için ıslahın konusunun bozmadan sonra ortaya çıkan usuli kazanılmış hakları etkiler nitelikte bulunmaması da gereklidir. Bu şartları taşıyan ıslah dilekçesinin karşı yanın yokluğunda yapılması durumunda karşı yana tebliği zorunlu olup, ıslaha karşı cevap hakkı tanınmadan hüküm kurulması doğru değildir. Her durumda tarafların bir kez ıslah hakları bulunmakta olup, daha önce ıslah hakkını kullanmış bulunan taraf bakımından bozmadan sonra davaya ilk derece mahkemesinde tahkikat yapılarak devam edilmesi yeni bir ıslah hakkı kazandırmaz. Nihayet tüm bu şartlar yerine geldikten sonra ıslah, karşı yanın veya mahkemenin kabulüne gerek olmaksızın sonuç doğuracaktır.



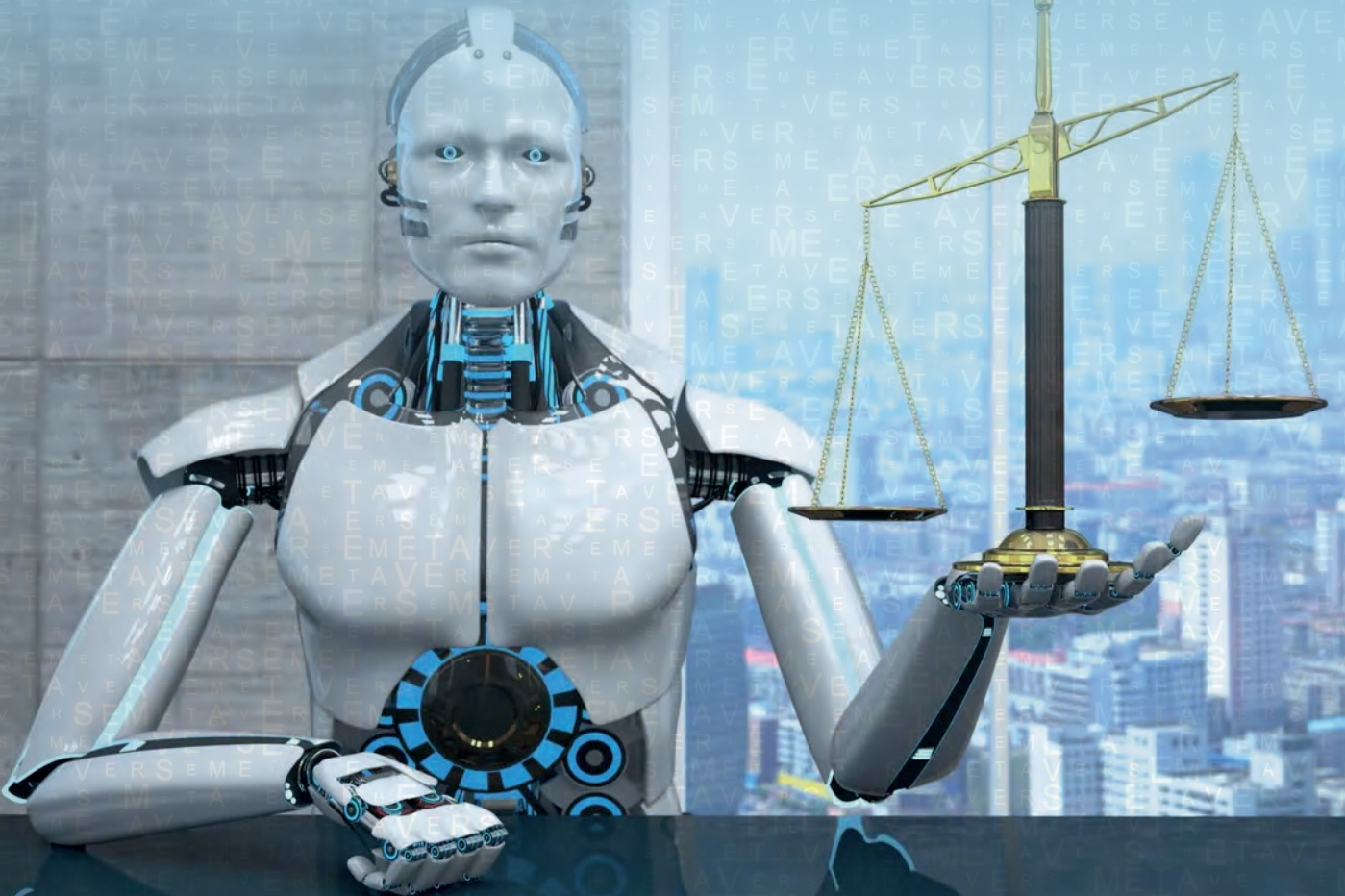
SON NOTLAR

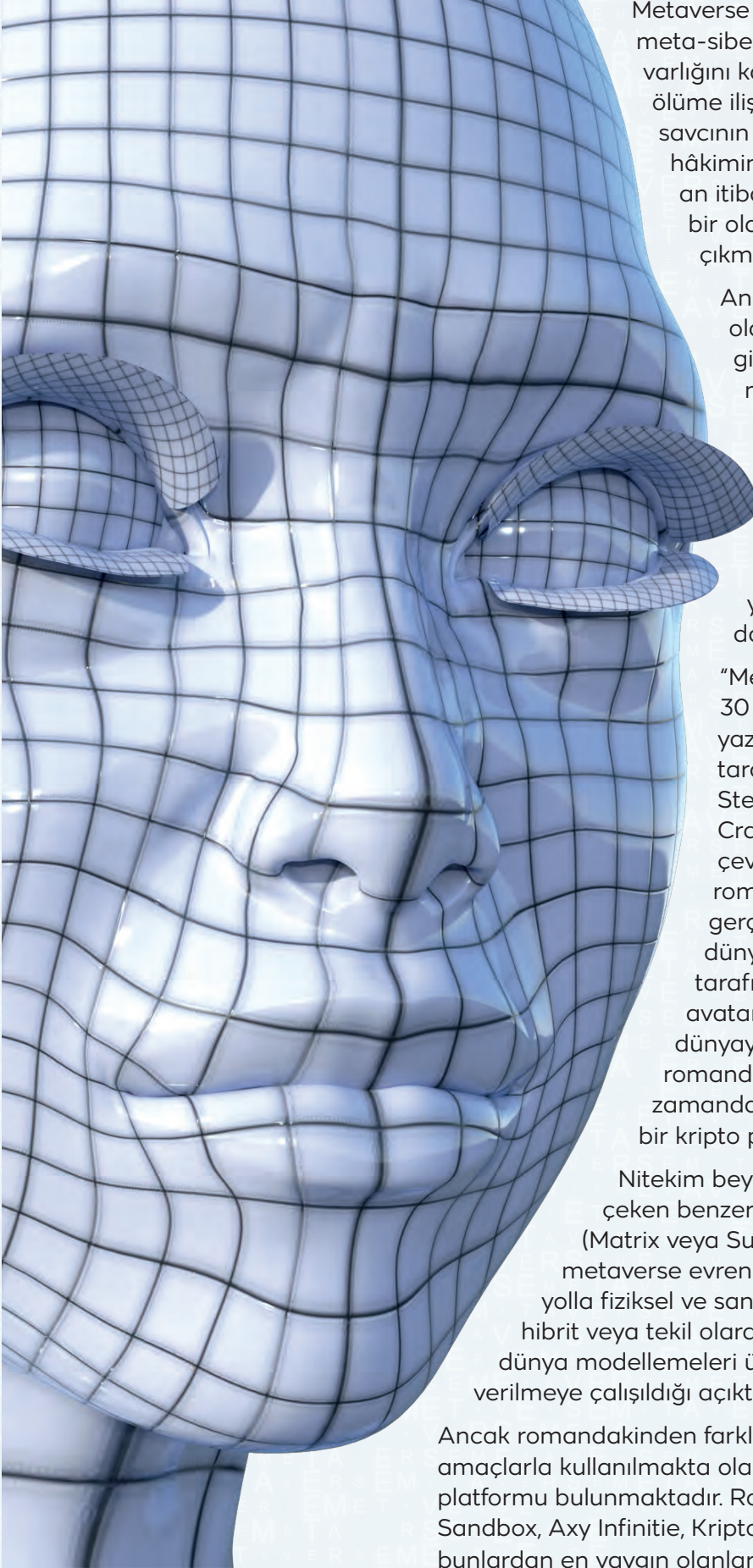
- [1] Yargıtay 3. HD, 29.05.2019 gün, 2019/2190E., 2019/5111K.; Yargıtay 7HD, 24.11.2016 gün, 2016/19683E., 2019/19951K.
- [2] Süha Tanrıver, Medeni Usul Hukuku, C. 1, Ankara 2016, s. 364
- [3] H.Yavuz Alangoya, M.Kamil Yıldırım, Nevhis Deren -Yıldırım, Medeni Usul Hukuku Esasları, 8. bs, İstanbul 2011, s.185
- [4] Bkz. Ejder Yılmaz, Medeni Yargılama Hukukunda Islah, Ankara 2013
- [5] Yargıtay 3. HD, 10.04.2017 gün, 2015/18341E., 2017/4945 K.; Yargıtay 10.HD, 06.10.2021 gün, 2020/2658 E., 2021/11678K.
- [6] HMK'nın madde gerekçeleri için bkz. <https://kgm.adalet.gov.tr/Tasariasamaları/Kanunlaşan/2011Yili/kanmetni/6100ss.pdf>
- [7] Yargıtay 1.HD, 25.02.2021 gün, 2019/57E., 2021/1040K.
- [8] Yargıtay 6. HD, 15.06.2022 gün, 2022/1738E., 2022/3362K.
- [9] Yargıtay 3. HD, 20.04.2022 gün, 2022/2299E., 2022/3876K.
- [10] Ankara BAM, 6.HD, 09.10.2020 gün, 2018/4224E., 2020/1986K.
- [11] Yargıtay 4.HD, 13.12.2021 gün, 2021/15334E., 2021/10193K.

METAVERSE'DE SAVCI OLMAK

Onur Utku SEVİM

Hâkim-Öğretim Görevlisi





Metaverse evreninde sanal avatarınızın meta-siber saldırı neticesinde dijital varlığını kaybetmesi halinde, bu meta-ölüme ilişkin soruşturma yapan savcının veya yargılamayı yapan hâkimin niteliği, yetkisi ve statüsü an itibarıyla kimsenin düşünmediği bir olasılık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ancak insanlığın kaçınılmaz olarak dijital bir dünyaya girmeye hazırlandığı metaverse benzeri sanal platformlarda; oynayabileceğimiz, çalışabileceğimiz ve doğal olarak anlaşmazlıklar da yaşayabileceğimiz, yakın bir gelecekte ihtimal dahilinde görünmektedir.

“Metaverse” kavramsal olarak 30 yıl önce bilim kurgu yazarı Neal Stephenson tarafından ortaya konulmuştur. Stephenson, 1992 tarihli “Snow Crash (Türkçeye Parazit olarak çevrilmiştir.)” adlı romanında, roman karakterlerinin distopik gerçek bir dünyadan sanal dünyaya sığındığı, kullanıcı tarafından kontrol edilen dijital avatarlarla dolu çevrimiçi bir dünyayı anlatmaktadır. Dahası romanda tasvir edilen dünya aynı zamanda çağdaş teknolojiye paralel bir kripto para birimine de sahiptir.

Nitekim beyaz perdenin her daim ilgisini çeken benzer sanal dünya senaryoları (Matrix veya Suretler-Surrogates) metaverse evreninin habercileri olmuştur. Bu yolla fiziksel ve sanal gerçeklik kavramlarının hibrit veya tekil olarak kurgulandığı distopik dünya modelleri üzerinden bir gelecek mesajı verilmeye çalışıldığı açıktır.

Ancak romandakinden farklı olarak günümüzde değişik amaçlarla kullanılmakta olan onlarca metaverse platformu bulunmaktadır. Roblox, Decentraland, Illuvion, Sandbox, Axy Infinitie, Kriptovokseller, Bloktopya bunlardan en yaygın olanlarıdır.

Temelde meta (ötesinde) ve universe (evren) bileşimi olarak isimlendirilen "Metaverse", salt ekonomik veya eğlence dışında sanal toplulukların oluşumuna imkân tanımaktadır.

Metaverse; hesap sahiplerinin oluşturdukları karakterleri (avatarları) vasıtasıyla sürekli iletişim ve etkileşim içinde oldukları üç boyutlu sanal bir internet evreni olarak tarif edilmektedir.

İşte şu an ağırlıklı olarak eğlence ve finans sektörünün baskın bir rol üstlendiği metaverse ortamında veya etki alanında meydana gelen uyuşmazlıkların niteliği ve sayısı, hukuki anlamda farklı bakış açıları ortaya çıkarmıştır.

Bu düşünceyle teorik bir şekilde ilk olarak 1956'da Andrew Haley tarafından önerilen, ilkeleri ise Ernst Fasan tarafından geliştirilen ve şaşırtıcı bir biçimde dünya dışı varlıklar da dahil olmak üzere tüm zekalar için evrensel uygulama alanına sahip temel yasal ilkeler, diğer deyişle Meta-hukuk (Meta-law) kavramı gündeme gelmiştir.

Bu anlamda hukuk sistemi içinde yer alan metalegal kavramlar; yapay zekâ, robotik, transhümanizm ve hatta hayvan hakları gibi, ilgili ve/veya ilgisiz alanlarda konumlandırılmış ve halen geliştirilmeye devam etmektedir.

Bu fikri destekler mahiyette gerçek dünyada yer alan yasaya aykırı eylemler benzer şekilde sanal dünyada da gerçekleştirilmektedir. Yakın zamanda İngiltere'de sanal platform olarak tanıtılan "metaverse" tabanlı çevrimiçi video oyunu "Horizon Worlds"te gerçek bir kişinin yönlendirdiği dijital karakterin cinsel tacize



uğradığının iddia edildiği olayda (tipiklik unsuru oluşmadığından) ulusal savcılık makamı yerine şirket yetkilileri, benzer olayların yaşanmaması açısından bundan sonra karakterler arasındaki dijital mesafeyi 1.2 m olarak yapılandırarak ak-siyon almıştır.

Anılan olaydaki eylemin henüz tam anlamıyla suç olarak vasıflandırılmaması sebebiyle savcı tarafından soruşturma başlatılmamış ise de, meta-hukuk kavramının yasal zemine kavuşması durumunda artık metaverse evrenlerinde spesifik olarak savcılık mesleğinin icra edilmesi, hiç de uzak bir ihtimal olarak görülmemelidir.

Nitekim meta hukukun somutlaşması ile birlikte "Meta-avukat (Meta-lawyer)" konseptinin de dile getirildiği düşünülürdüğünde; kanaatimizce ileriki süreçte artık bir "Meta-savcı" (Meta-prosecutor) gibi bir kimlik oluşması da mümkündür.





Kaldı ki, savcı sadece bu platformlarda işlenen suçlarda sanal soruşturmaları başlatmış olmayacak, aynı zamanda metaverse platformunun teknik ve dijital imkânlarından faydalanarak gerçek dünyadaki olayları da aydınlayabilecektir.

Nitekim fiziksel bir adliye ortamında görev yapan bir savcıyı yaptığı soruşturmalarda sanal gerçeklik "ses kanıtlarını" dinlerken, sanal bir kaza mahallini ziyaret ederek olay yeri incelemesinde bulunurken veya VR araçlar (kulaklık, gözlük) aracılığıyla sanal bir otopsi sürecini gerçekleştirirken görmemiz de olası bulunmaktadır.

Ancak kullanıcılarının kişisel farklılıklarını çözdükçe ortaya çıkan bu yeni hukuk sistemindeki temel risk ise farklı sanal dünyalarda ileride gerçekleştirilmesi planlanan ve birkaç dizayn odağının elinde yoğunlaştığı ifade edilen meta-law'ın veya metaverse yasalarının tek düze bir şekilde sonuçlanmamasına odaklanmak önem arz etmektedir.

Buradaki asıl mesele, bu sanal dünyaların sui generis yapıları sebebiyle gerçek dünyanın kuralları dışında sanal kurullarla örülü bir hukuk düzeni kurulmasının oluşturacağı olası riskler ile bu yapıların kurucusu olan şirketlerin yargısal süreci başlatma, yönetme ve hatta sonuçlandırma yetkisine haiz olup olmayacağı noktasında düşünülmektedir.

Bu bağlamda dijital devlet teorisi ışığında devletlerin mutlak yargı

yetkilerinin sanal platformlar bağlamında tam olarak işletilememesi riski, farklı tartışmaları beraberinde getirme ihtimalini taşımaktadır.

Somutlaştırmak gerekirse metaverse tabanlı her bir platform için hizmet sunucularının farklı ülkelerde yer almasının, soruşturmasını yürüten savcının ulusal yargı yetkilerinde bir takım anlaşmazlıklara da sebebiyet vereceğinden, bu durum uluslararası siber yargısal işbirliklerinin yapılmasını gerektirecektir.

Geleceğe adeta projeksiyon tutan bu yasal modelleme teorisi içinde kanımızca belki de en dikkat çekici husus ise "Meta-savcı"nın görevini nasıl icra edeceğine odaklanılması gerektiğidir. Bu yönde gerçek dünyadaki bir savcının teknolojik ekipman desteği ile bu evrenlerdeki görevini üç veya dört boyutlu bir şekilde hibrit olarak icra etmesi veya yargısal süreçlerin "Büyük veri" (Big data) eşliğinde oluşturulan yapay zeka bir savcı vasıtasıyla metaverse içinde kurulması muhtemel sanal adliyelerde sürdürül-



mesi şeklindeki seçenekler arasındaki derin ikilem, gerçek bir merak konusu oluşturmaktadır.

Unutulmaması gereken son bir diğer nokta ise; an itibarıyla oldukça futuristik ve bir o kadar da ürkütücü gözükse de, ileride insan bilincinin dijital ortama aktarılabilmesinin mümkün hale gelmesi durumunda dijital avatarların klonlanma imkânı doğabileceği, hatta tek kopya avatarın silinmesi veya işlevsiz hale getirilmesi durumunda günümüz kanunlarında yer almayan dijital-sanal vücut bütünlüğü aleyhine suçlar kategorisine benzer kendine özgü müstakil düzenlemelerin yapılması muhtemel olacaktır.

Sonuçta hızla gelişen teknolojinin şu an düşündüğümüzden daha farklı bir aleme kapı araladığını düşünürsek, savcı olarak metaverse evrenlerinde sanal gerçeklik (vr), artırılmış gerçeklik (ar) ve karma gerçeklik (xr) teknolojileri ile yapay zeka tabanlı veya ağırlıklı hibrit çalışma modelleriyle veya belki de altyapısı zamanla oluşacak "Meta-Savcı", "Meta-Hâkim" kavramlarıyla geleceğin dünyasına hazır olmamız gerektiği aşikardır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Anabela Estudante, Nicolas Dietrich, Using Augmented Reality To Stimulate Students And Diffuse Escape Game Activities To Larger Audiences, *Journal of Chemical Education*, 97(5), s. 1368-1374

Bilal Tanrıverdi, Metaverse ve Metalaw (Metahukuk), *Hukuk ve Bilişim Dergisi*, 27 Ocak 2022

Ciarán McCollum, Metalaw: The Law of the Metaverse (Metahukuk: Metaverse Hukuku) , *IoT For All*, 24 Şubat 2022

Clifford Chance, The Metaverse: What are the legal implications?, <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2022/02/the-metaverse-what-are-the-legal-implications.pdf>

Daniel Lang, Brendan Gill, Metalaw, *The Newyorker Dergisi*, 29 Aralık 1956 sayısı, s. 19, <https://www.newyorker.com/magazine/1956/12/29/metalaw>

Henry E. Smith, Equity As Meta-Law, *Yale Law Journal*, 15 Ekim 2020, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3734662

Mark Schreiner, Meta-rules, *Economics and Sociology Occasional Paper No. 2268*

Mehmet Çatlı, *Dijital Devlet Teorisi*, Adalet Yayınevi, 2022



Nida Gökçe Narin, A Content Analysis of the Metaverse Articles, *Journal of Metaverse Research Article*, 22 Kasım 2021, s. 17-24

Oğuz Kuş, Metaverse: 'Dijital Büyük Patlamada' Fırsatlar Ve Endişelere Yönelik Algılar, *Intermedia International e-Journal*, December, 2021 8(15), s. 245-266

Paul M. Sterns, Metalaw and relations with intelligent beings revisited, *Space Policy*, Volume 20, Issue 2, May 2004, s. 123-130

Tanya Basu, The Metaverse has a Groping Problem Already, *MİT Technology Review*, 16 Aralık 2021

61st International Astronautical Congress 2010, IAC 2010; Prague; Czech Republic; 27 Eylül 2010- 1 Ekim 2010, <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-79959474398&origin=inward&txId=d9b17247274269f551edd0adf857d616>

<https://www.cnnturk.com/dunya/metaversete-cinsel-taciz>

NeuraLink: Elon Musk'ın insan beynini bilgisayara bağlamaya çalışan yeni şirketi, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49015032>

<https://101blockchains.com/best-metaverse-platforms/#:~:text=The%20metaverse%20platforms%20are%20basically,the%20physical%20and%20virtual%20worlds>

ALMAN HUKUKUNDA İŞTİRAK (HİSİMLİK) NAFAKASI VE DÜSSELDORF CETVELİ

Yasin IŞIK

Hâkim-Öğretim Görevlisi



Ren Nehri'nin kıyısında kurulmuş olan Düsseldorf, Kuzey Ren-Vestfalya Eyaleti'nin başkentidir. Moda ve sanayi fuarlarıyla ünlü olan şehir, aynı zamanda Düsseldorf Eyalet Mahkemesi aracılığıyla örnek alınabilecek değerli bir araştırmayla Alman aile hukukuna da iştirak nafakası bakımından yön vermiştir.

Alman iştirak nafakasına ilişkin yasal düzenlemelerin genel olması, bölgedeki somut iştirak nafakası davalarına ilişkin normların uygulanmasını güçleştirmekte ve adil olmayan çok farklı uygulamalara sebep olmaktadır.

Düsseldorf Eyalet Mahkemesi, önüne gelen dava dosyalarında bu sorunu tespit ettikten sonra düzenlemelerin iyi uygulayıcılar elinde adil sonuçlar ortaya çıkaracağı felsefesinden hareket ederek, çocukların iştirak nafakası ihtiyaçlarını belirleyecek kriterleri araştırmaya başladı. Uzun araştırmalar sonucunda 1962 yılında geliştirilen bir tablo, tüm Almanya'da kabul gören ve uzun yıllardır uygulanan bir cetvel hüviyetine kavuştu. Düsseldorf Eyalet Mahkemesi tarafından Alman hukukuna kazandırılan Düsseldorf Cetveli'nin (Düsseldorfer Tabelle) ortaya çıkışı tüm dünyadaki hukuk aktörlerinin örnek alabileceği bir süreçtir.

Düsseldorf Cetveli, ebeveynin geliri ile çocuğun yaşına göre ihtiyaçlarını dikkate alarak iştirak nafakasının temel kıstaslarını belirlemiştir. Günümüzde, her yıl veya iki yılda bir Ocak ayında bu cetveldeki rakamlar güncellenmektedir. Kasım ayında hâkim, avukat ve gençlik dairesi temsilcilerinden oluşan 8 kişilik heyet tarafından bir sonraki yıl tabloda uygulanacak rakamlar belirlenmektedir.

Alman Medeni Kanunu'nun 1601. maddesi uyarınca ebeveyn ile çocuk arasındaki nafaka yükümlülüğü altsoy-üstsoy hısımlık ilişkisine dayanmaktadır. Kural olarak, iştirak nafakasından çocuğun ebeveynleri sorumludur. Ancak çocuk, ebeveynleri nafakayı ödeyemediği durumlarda büyükanne veya büyükbabasından da hısımlığa dayalı iştirak nafakası isteyebilir. Ebeveynlerin nafaka ödeme gücü varsa, çocuk büyükanne veya büyükbabasından hısımlığa dayalı nafaka ödemesi isteyemez.

Belirtmek gerekir ki; somut olayın özelliğine göre istisnai olarak büyükanne ve büyükbabanın da torunundan hısımlığa dayalı nafaka talep etme hakkı bulunmaktadır. Altsoy-üst-



soy ilişkisinde yer almayan, örneğin kardeşlerin veya diğer akrabaların birbirlerinden hısımlığa dayalı nafaka talep etme hakları bulunmamaktadır.

Alman Medeni Kanunu'nun 1610. maddesinin birinci fıkrası gereğince çocukların iştirak nafakası gereksinimi ebeveynlerin yaşam düzeyine göre belirlenir. Bu belirleme yapılırken Düsseldorf Cetveli'nin yanı sıra, ebeveynin asgari gereksinimleri de dikkate alınır.

Düsseldorf Cetveli'ne (01.01.2022) göre ebeveynlerin geliri gruplara ayrıştırılmıştır. Örneğin; 1900-2300 Euro arası geliri olan bir ebeveyn 0-5 yaş arasındaki çocuğuna aylık 416 Euro nafaka ödemelidir. Aynı yaş grubundaki çocuğa aylık geliri 4301-4700 Euro arasında olan bir ebeveyn 571 Euro, geliri 8001-9500 Euro arası olan bir ebeveyn ise 761 Euro aylık iştirak nafakası ödemelidir.

Böylelikle ebeveynin sahip olduğu ekonomik durum ve yaşam şartları dikkate alınarak çocuğuna iştirak nafakası ödemesi, çocuğun ebeveyni ile benzer yaşam standartlarına kavuşması ve hakkaniyetli bir iştirak nafakasının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Düsseldorf Cetveli'ne göre çocukların yaş gruplarına göre ihtiyaçları değişeceği için çocukların yaşlarına göre de gruplandırma yapılmıştır. Bu gruplar 0-5 yaş, 6-11 yaş, 12-17 yaş ve 18 yaş üstü şeklindedir. Belirtmek gerekir ki; ebeveynler 18 yaşının üstündeki çocuklarını eğitim gördüğü sürece desteklemek zorundadır. Örneğin 5101-5500 Euro arasında aylık geliri olan bir ebeveyn 0-5 yaş arasında çocuğu için 634 Euro, 6-11 yaşındaki çocuğu için 728 Euro, 12-17 yaş arasındaki çocuğu için 853 Euro, 18 yaş üstü çocuğu için 911 Euro hısımlığa dayalı iştirak nafakası ödeyecektir.



Somut olaydaki duruma göre Düsseldorf Cetveli'nde belirtilen miktarları arttırmak veya eksiltmek mümkündür. İştirak nafakası ödenecek çocuğun herhangi bir geliri varsa (burs veya yetim aylığı gibi), bu gelirin nafaka miktarından indirilmesi, çocuğun diğerlerinden farklı özel bir ihtiyacı varsa miktarın artırılması gerekmektedir. Miktar belirlenirken çocuğun nelere ihtiyacı olduğu ve ebeveynin kaç kişiye nafaka ödeyeceği hususları da göz önüne alınır.

Alman aile hukukunda ilke olarak hısımlığa dayalı iştirak nafakasının konusu para borcudur. Alman Medeni Kanunu'nun 1606. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, her iki eş prensip olarak orantılı sorumluluk ilkesine tabidir. Ancak ebeveynlerden birinin çocuğa bakmak, onunla ilgilenmek ve ihtiyaçlarını gidermek suretiyle

nafaka yükümlülüğünü yerine getirdiği de değerlendirilebilir. Söz konusu madde uyarınca çocuğun bakımı ve nakit nafaka ödemesi eşit değere sahiptir. Şayet ebeveynler çocuğa birer hafta aralıklarla bakıyorlarsa, iştirak nafakası hususunda da ebeveynlerin ortak sorumluluğu söz konusu olur.

Nafakadan sorumlu olan ebeveyn kendi yaşamını sürdürebilmek için gerekli olan miktarı elinde tutarak bu miktardan arta kalan kısmı ödemekle yükümlüdür. Bir başka ifade ile geliri olmayan veya geliri kendi geçiminin altında kalan ebeveyn nafaka ödemekle sorumlu tutulamaz veya sorumluluğu sınırlandırılabilir. Ancak böyle durumlarda ebeveyn, kendisinin ve çocuğunun geçimini sağlamak için objektif olarak yeterli çabayı göstermekle yükümlüdür.

Gerekirse yaşadığı şehri veya mesleğini değiştirerek kendisinin ve çocuğunun nafakasını temin edecek nitelikte bir iş bulmalıdır. Kendi iradesiyle daha iyi gelir getirecek iş tekliflerini kabul etmeyen ebeveyn, artık gelirin azlığını iştirak nafakası ödememesinin mazereti olarak sunamaz. "Kişinin gerçekten yapabileceği en iyi iş bu mu? En fazla geliri bu işte veya bu bölge de mi kazanır? Daha iyi bir işe girme imkanı varken bunu geçerli bir mazeret olmadan geri çevirdi mi?" gibi hususlar hısımlıktan kaynaklanan nafakanın belirlenmesinde dikkate alınacaktır.

Kişinin kendisini borç altına sokan işlemleri de iştirak nafakası yönünden mercak altına alınır. Örneğin ebeveyn kendine yeni bir araba aldı ve kendini daha önce var olmayan bir borç altına soktu. "Bu durumda kişinin gerçekten yeni arabaya ihtiyacı var mıydı? Eski arabası veya daha uygun fiyatlı bir model ihtiyaçlarını gidermek için yeterli olur muydu? Borçlanma iştirak nafakasından önce mi sonra mı yapıldı?" gibi hususlar değerlendirmeye tabi tutulur.

Berlin Eyalet Mahkemesi yetkilileri ile yapılan görüşmelerde bebeklerin yaklaşık yüzde altmışının evlilik dışı ilişkilerden dünyaya geldiği belirtilmiştir. Ülkemizde bu oranın yüzde iki civarında olduğu dikkate alındığında evlilik dışı dünyaya gelen çocukların Alman toplumu ve hukuku için önemi ortaya çıkmaktadır.

Hemen belirtmek gerekir ki; Alman hukukunda hısımlıktan doğan iştirak nafakası yükümlülüğü bakımından çocuğun evlilik birliği içinde dünyaya gelip gelmediğinin bir önemi bulunmamaktadır. Ancak, nafaka yükümlülüğü için babanın gö-

Stand: 01.01.2022

DÜSSELDORFER TABELLE¹

A. Kindesunterhalt

	Nettoeinkommen des/der Barunterhaltspflichtigen (Anm. 3, 4)	Altersstufen in Jahren § 1612 a Abs. 1 BGB)				Prozentsatz	Bedarfskontrollbetrag (Anm. 6)
		0 - 5	6 - 11	12 - 17	ab 18		
Alle Beträge in Euro							
1.	bis 1.900	396	455	533	569	100	960/1.160
2.	1.901 - 2.300	416	476	560	596	105	1.400
3.	2.301 - 2.700	436	501	587	626	110	1.500
4.	2.701 - 3.100	456	524	613	655	115	1.600
5.	3.101 - 3.500	476	546	640	683	120	1.700
6.	3.501 - 3.900	507	583	683	729	128	1.800
7.	3.901 - 4.300	539	619	725	774	136	1.900
8.	4.301 - 4.700	571	656	768	820	144	2.000
9.	4.701 - 5.100	602	692	811	865	152	2.100
10.	5.101 - 5.500	634	728	853	911	160	2.200
11.	5.501 - 6.200	666	765	896	956	168	2.500
12.	6.201 - 7.000	697	801	939	1002	176	2.900
13.	7.001 - 8.000	729	838	981	1047	184	3.400
14.	8.001 - 9.500	761	874	1024	1093	192	4.000
15.	9.501 - 11.000	792	910	1066	1138	200	4.700

Anmerkungen:

1. Die Tabelle hat keine Gesetzeskraft, sondern stellt eine Richtlinie dar. Sie weist den monatlichen Unterhaltsbedarf aus, bezogen auf zwei Unterhaltsberechtigte, ohne Rücksicht auf den Rang. Der Bedarf ist nicht identisch mit dem Zahlbetrag; dieser ergibt sich unter Berücksichtigung der nachfolgenden Anmerkungen.

Bei einer größeren/geringeren Anzahl Unterhaltsberechtigter können Ab- oder Zuschläge durch Einstufung in niedrigere/höhere Gruppen angemessen sein. Anmerkung 6 ist zu beachten. Zur Deckung des Mindestbedarfs aller Beteiligten – einschließlich des Ehegatten – ist gegebenenfalls eine Herabstufung bis in die unterste Tabellengruppe vorzunehmen. Reicht das verfügbare Einkommen auch dann nicht aus, setzt sich der Vorrang der Kinder im Sinne von Anm. 5 Abs. 1 durch. Gegebenenfalls erfolgt zwischen den erstrangigen Unterhaltsberechtigten eine Mangelberechnung nach Abschnitt C.

¹ Die neue Tabelle nebst Anmerkungen beruht auf Koordinierungsgesprächen, die unter Beteiligung aller Oberlandesgerichte und der Unterhaltskommission des Deutschen Familiengerichtstages e.V. stattgefunden haben.

DÜSSELDORFER TABELLE ¹		Prozentsatz
A. Kindesunterhalt		
Altersstufen in Jahren (§ 1612 a Abs. 1 BGB)		
12 - 17	ab 18	

nüllü olarak veya kesinleşmiş bir mahkeme kararı ile çocuğu tanımış olması gereklidir.

Evlilik dışı dünyaya gelen çocuk için geçmişe yönelik olarak da hısımlıktan doğan iştirak nafakasına karar verilebilir. Günümüzde Alman toplumunda evlilik dışı ilişkilerden dünyaya gelen çocuk sayısının oranı dikkate alındığında bu düzenlemelerin Alman toplumu için gerekli olduğu da şüphesizdir.

İştirak nafakası veya diğer aile hukuku davalarında çocuğun bakımını üstlenen ebeveyn, çocuğu mahkemede temsil edebileceği gibi, çocuğun üstün yararı gerektirdiği takdirde ebeveynlerine karşı dahi korunması için mahkeme tarafından çocuğa bir dava vekili de atanabilir. Dava vekilleri çoğunlukla psikolog veya pedagoglar arasından atanmakta, kimi zaman da avukatlar görevlendirilmektedir. Dava vekillerinin aile hukukunda temel bilgilere sahip olması, çocuk psikolojisine ilişkin bilgisi olması ve çocukla uygun konuşma yöntemlerine hakim olması gerekir. Reşit olan çocuklar mahkemede kendilerini bizzat temsil edebilir.

Almanya'da çocukları ilgilendiren tüm yargılamalarda çocuğun üstün yararını korumak adına yargılamaların hızlı bir şekilde görülmesine de dikkat edilir.

Ayrıca Almanya'da hâkimler meslekteki ilk senelerinde iştirak nafakası ve diğer aile davalarında görev alamazlar. Aile hâkimlerinin aile hukuku alanında belgelenebilir bilgi sahibi olması ve çocuk psikolojisi ile çocukla iletişim konularında belgelenebilir temel bilgilere sahip olması zorunludur.

1960'lı yıllarda Düsseldorf Eyalet Mahkemesinin önüne gelen hısımlığa dayalı iştirak nafakası dosyalarında mevzuatın yeterli olmaması nedeni ile ortaya çıkan farklı ve hakkaniyetsiz

olduğu düşünülen kararların önüne geçmek amacıyla başlatılan araştırma ile çocukların geçim masrafları ve nafaka ihtiyaçları belirlenmiş ve 1962 yılında Düsseldorf Cetveli ortaya çıkmıştır. Günümüze kadar geliştirilerek gelen ve halen tüm Almanya'da mahkemeler tarafından kullanılan bu cetvel, çocuklara ilişkin hısımlık kaynaklı iştirak nafakalarında belirleyici rol oynamaktadır.

Almanya'da yaşayan ve dört çocuklu bir ebeveyn ile yaptığımız görüşmede; Düsseldorf Cetveli doğrultusunda ekonomik olarak kendisi ile aynı durumda olan diğer ebeveynlerle aynı miktarda iştirak nafakası ödemesi yapmasının kendisi, çocukları ve eski eşi bakımından kabul edilebilir ve hakkaniyetli olduğunu ve yıllarca iştirak nafakası yönünden ailesi ile bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Aynı ebeveyn, eşlerinden ayrılan diğer ebeveynlerin de aynı düşüncede olduklarını eklemiştir.

Buradan bir tümevarım yapacak olursak; Düsseldorf Cetveli ve bu doğrultuda karar verilen iştirak nafakaları, sadece mahkemeler bakımından değil, toplum nazarında da hakkaniyetli olarak kabul görmüştür.



ADALET KAVRAMI

Oğuz Gökhan YILMAZ

Hâkim



İnsanlar, toplumsal hayata geçtiklerinden beri adaletin peşinde koşmuşlardır, adaletin egemen olduğu bir dünya kurmaya çalışmışlardır. Hem kendi aralarındaki ilişkilerinde hem de yöneticiler/devlet ile olan ilişkilerinde adaleti aramışlardır. Adalet kavramı insanlık tarihi kadar eski olup bu arayış bazen örf adetle, bazen ahlaki değerlerle, bazen dini emirlerle ve bazen de hukuk kurallarıyla gerçekleşmiştir. Bu yönüyle adalet, hepimizin aşına olduğu ve aynı zamanda hep ihtiyaç duyduğu ve çoğunlukla hukuk kurallarıyla aranan bir kavram olsa da bu kavramı tanımlamak kolay değildir. Zira adaletin fen bilimlerdeki gibi net bir tanımı yoktur, zamana, yere, topluma ve hatta bireye göre değişebilir adaletin tanımı. Hammurabi kanunları, engizisyon mahkemesi, tarih boyunca var olan bütün mahkemeler ve güncel bir ulusal üstü mahkeme olarak AİHM de adaleti aramaya/sağlamaya çalışmaktadır. Bu cümlede değinilen adalet arayışlarının hepsinin birbirinden çok farklı olduğu açıktır. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu kavramın zor da olsa genel kabul gören bir tanımının olması gerektiği de muhakkaktır. Bu şekilde bir tanım olarak Romalı hukukçu Ulpianus'un (M.S. III. YY.) tanımına değinebiliriz. Şöyle ki: **Justitia est honeste vivere, neminemi laedere, suum cuique tribuere** (Adalet, şerefli yaşamak, başkasına zarar vermemek, herkese hakkını vermektir.).^[1]

İlk olarak kelimenin kendisine değinecek olursak; adalet kelimesi Arapça'dan dilimize geçmiştir. Arapça "adl" kelimesi "adele" fiilinden türetilen soyut bir isimdir. Adele fiili ise düzeltmek, değiştirip düzeltmek, hakkaniyet, dengelemek gibi anlamlara gelmektedir.^[2] Sözlük anlamlarına baktığımızda ise hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme olarak da tanımlandığını görmekteyiz.^[3] Adaletin Avrupa'daki karşılıklarına baktığımızda ise Kıta Avrupası adalet arayışının kökü olan Roma hukukundan ilham aldığını; Latince "iustitia"ya karşılık olarak İngilizce'de "justice", Fransızca'da "justice", İtalyanca'da "giustizia", İspanyolca'da "justicia" ve Almanca'da ise "gerechtigkeit" olduğunu görmekteyiz. Tüm bunlardan hareketle adaletin çatışan değerler arasında bir denge noktasını bulmaya çalışmak olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Hukuk kuralları bağlamında mahkeme örneğini ele alacak olursak da, hâkimin yargılama ile yaptığı da çatışan menfaatler/değerler arasında hangisine üstünlük tanınacağına karar vermektir. Belirtmek gere-



kir ki, hâkim çatışan değerler arasındaki dengelemeyi yasanın belirlediği esas ve yöntemlere göre yapmaktadır.

Hobbes'un belirtmiş olduğu 'insan insanın kurdudur' önermesinin Hobbes'tan çok daha öncesini de kapsayacak şekilde tarihsel akış içerisinde çoğunlukla doğru olduğu bir gerçektir. Nitekim yeryüzündeki ilk cinayetin (Hobbes'tan binlerce yıl önce gerçekleşmiş olsa da) kardeşler arasında ortaya çıkmış olması da bunun bir göstergesidir. Dolayısıyla insanlığın başlangıcından itibaren çatışmaların varlığı, bu çatışmaların çözümü arayışlarını da beraberinde getirmiştir. Bu çözüm arayışları, ilkel bir adalet dürtüsü olan intikamın uygarlığın gelişimine paralel olarak daha uygar mekanizmalarla – klasik anlamıyla mahkemelerle- yerine getirilmesine evrilen bir sürece sebebiyet vermiştir. Bu uzun dönüşüm boyunca da çatışma, çözümünün bir öz değeri olarak adalet hep gündemde olmuştur. Bu husus adalet kavramının doğal olarak felsefe tarafından Platon'dan Kant'a kadar farklı düşünürlerce ele alınmasını da beraberinde getirmiştir.

ADALETİ AÇIKLAYAN FELSEFİ GÖRÜŞLER

Adalet kavramını felsefi açıdan ele alırken ilk olarak batı düşüncesinin de genel olarak kaynağı olan Antik Yunan düşüncesine bakmak gerekir. Burada da özellikle İyonya üçlüsü^[4] olarak da ifade edilen Sokrat, Platon ve Aristo'nun düşüncelerine değinmek isabetli olacaktır. Zira adalete dair ilk bilimsel açıklamalar biri diğerinin hocası olan bu üç düşünürre atfedilmektedir.^[5] Antik yunan filozoflarının genel olarak adaleti bireysel bir erdem olarak ele aldıkları da ifade edilmektedir.^[6]



Sokrat batı felsefesinin kurucusu ise de doğrudan yazılı bir eser bırakmamış olup Sokrat'ın fikirlerini öğrencisi olan Platon'un eserlerinden görmekteyiz. Bu bağlamda Sokrat adaletin insanın içinde doğup gelişen bir duygu olduğunu, iyi, doğru, adil davranan kişinin ahlaklı olduğunu, adalete bilgi yoluyla da yaklaşılabileceğini savunur.^[7] Adalet, tek başına dürüst olma, gerçeği söyleme, herkese hakkını verme veya kanunlara uymaktan ibaret değildir, adalet insanda doğuştan var olan ve eğitimle de olgunlaşan bir histir.^[8] Adalet özü itibariyle iyiyi kötüden ayırma bilgisidir.

Sokrat'ın öğrencisi ve Aristo'nun hocası olan Platon ise adaleti daha çok devlet felsefesi açısından ele almıştır. Ona göre adalet tüm erdemleri varlığında toplayan en üst erdem, devletin de temel davranış kuralıdır. Ona göre adalet öncelikle insanın iç dünyası ile ilgili olup mutlulukla bir arada bulunur. Yalın ifadeyle Platon'a göre de adalet herkese hakkını vermektir. İnsan kendi içinde adalet erdemini gerçekleştirdiği ölçüde insan olarak kişilik kazanır ve içinde bu tür insanların çoğaldığı bir toplum insanlık idealine yaklaşır. Platon'a göre adalet öncelikle insanın kendi iç dünyası ile ilgiliyse de adaletin toplumda yayılması bireyden başlayıp toplumun ve devletin de adaletle hareket etmesiyle mümkündür.^[9] Platon'un adalet anlayışı da sınıflı toplum tasarımına bağlı olarak sınıflara göre erdemlerin ve adaletin göreliliğini de yansıtmaktadır.

Aristo da adaleti en yüksek erdem olarak nitelenmekte ve bu erdem her şeyde doğru yolu ve ortayı bulma olduğunu savunmaktadır. Adaleti eşitlik ilkesiyle açıklamaya çalışan Aristo, adaleti eşitlik, adaletsizliği de eşitsizlik olarak tanımlar.^[10] Bir diğer söyleyişle, yasalara uymamak, onu kendi çıkarlarına göre kullanmak ve dolayısıyla bu şekilde eşitsizlik yaratmak adaletsizlik, yasalara uygun davranmak

ve eşitliği bozmamak ise adalettir. Aristo'nun adalet anlayışı iki temel bakış açısına sahiptir. Bunlardan biri niceliksel anlamda bireysel ya da özel eşitlik anlayışı, diğeri kamusal ve hukuki eşitlik anlayışıdır.^[11] Ona göre denkleştirici adalet ve dağıtıcı adalet olmak üzere iki tür adalet vardır. Dağıtıcı adalet insanlar arasındaki işlemlere uygulanan eşitliği ifade etmekteyken, denkleştirici adalet ise orantılı eşitliğin söz konusu olduğu insan toplum/devlet ilişkilerine uygulanan nispi eşitliği ifade eder. Aristo'ya göre adalet ve hakkaniyet ayrı kavramlardır. Adalette ilişkin kurallar genel ve soyut niteliktedir. Bu genel ve soyut kuralların uygulanması bazı durumlarda ağır sonuçlara yol açabileceğinden hakkaniyet ilkesi devreye girer.^[12]

Bahsedilen üç filozofa yakın zamanlarda fakat uzak bir coğrafya'da yaşayan bir başka antik dönem düşünürü Konfüçyüs ise adaleti kutup yıldızına benzeterek adaletin sabit durduğunu diğer her şeyin onun etrafında döndüğünü belirtmiştir. Yine Konfüçyüs adaletin herkese eşit işlemde bulunmak, herkese hakkını vermek olduğunu, iyiliğe iyilikle kötülüğe adaletle karşılık verilmesi gerektiğini de belirtmiştir.^[13]

Antik dönemde Yunan coğrafyasında ya da uzak Çin coğrafyasında adalete dair benzer nitelermelerin yapıldığını görmekteyiz ki bunlar günümüzde de paylaşılmaktadır. Dolayısıyla bu düşünürlerin nitelermelerinden hareketle adaletin içsel olarak yüksek bir erdem olduğunu kabul edebiliriz. Bir diğer söyleyişle çatışan iki değer arasındaki denge noktası olduğu sonucuna da varabiliriz. Denge noktasının her zaman eşitliğe denk düşmeyeceğini bir diğer söyleyişle eşitliğin her zaman adalet olmaya-bileceğini de ifade etmek gerekir. Aristo'nun ifade ettiği eşit koşullardaki eşitliğin ise adalete karşılık geleceğini de belirtmek gerekir. Adaletin eşitliği de barındıran ve fakat daha üst bir erdem olduğunu söyleyebiliriz.

ADALETİN TÜRLERİ

Adaletin insanda doğuştan var olan yüksek bir erdem olarak nitelenmesi dolayısıyla da insan hayatının olağan akışında olaylara yaklaşırken haklı ile haksız adalet ölçüsü ile ayırırız. Adalet sadece hukuk kurallarının tekelinde olmayıp en küçük gündelik olaylarda bile değerlendirilebilecek bir ölçüdür. Birine zarar verenin bu zararı telafi etmesine adalet deriz. Adalet bazen de ihtiyaca göre hareket etmeyi gerektirir, Bir baş-

ka deyişle, gücü olmayana, zayıf olana, diğerine göre daha fazla ihtiyaç içinde olana daha fazlasını sağlamak da adalet düşüncesinin bir sonucudur. Aristo'ya göre adalet, eşitlik düşüncesi temelinde gelişen bir kavramdır. Eşitlik de esasen matematiksel bir özdeşliğin ifadesi olup gerçek dünyada eşitliğin mümkün olup olmadığı da net değildir. Adalet ve eşitlik bağlantısında eşitlik, farklı olup olmamasına bakmaksızın herkese eşit davranmak olarak da anlaşılmalıdır. Eşit durumda olanlara eşit davranılması durumunda ise adalet tecelli edecektir. Aristo buradan hareketle adaleti denkleştirici ve dağıtıcı adalet olarak ikiye ayırmıştır.

Denkleştirici Adalet

Denkleştirici adalet, özellikle bireyler arasındaki ilişkileri düzenler, eşya ve hizmetlerin değiş tokuşunda uygulanır ve temelini edim ve karşı edimin (örneğin mal ve karşılığı olan bedelin) salt ya da aritmetik denilebilecek bir eşitliği düşüncesi oluşturur.^[14] Bu anlayışa göre herkes, kendisini diğerlerinden ayırt eden herhangi bir özellik dikkate alınmadan aynı şekilde ele alınmalıdır. Genç ya da yaşlı, zengin ya da fakir, beyaz ya da siyah olup olmadığına bakılmaksızın, hiçbir ayırım yapılmaksızın herkesin eşit işleme tabi tutulması da denkleştirici adaletin ifadesidir.^[15] Seçimlerde eşit oy hakkı, kanun önünde eşitlik ilkesi böyledir. Bu tür adalet gereğince hiç kimse verdiğinden daha fazla almamalı, bu bakımdan üstün bulunmamalıdır. Aksi durumda başkasına ait bir şeye sahip olur ve bu yüzden bozulmuş olan dengeyi yeniden kurmak için o şeyi gerçek sahibine vermesi gerekir.^[16] Verilen bir zararın sonuçlarını ödeme yoluyla ortadan kaldırma, bozulan çıkarlar dengesini yeniden kurma salt eşitliğin gereği olduğu gibi ceza ile suç arasında da denge bulunması denkleştirici adaletin gereği olarak kabul edilir.^[17]

Dağıtıcı Adalet

Salt aritmetik eşitliğe dayanan denkleştirici adaletle karşı buradaki adalet düşüncesi orantılı bir eşitliğe dayanır. Herkese eşit olanın verilmesi, herkesin eşit işleme tabi tutulması ilk bakışta tüm insanların eşitliğini öngörmesi dolayısıyla en yetkin adalet anlayışı gibi görünebilir. Fakat herkese eşit olanın verilmesi, herkesin eşit bir işleme tabi tutulması, bazen bizatihi eşitliğin bozulması sonucunu doğurarak adaletten de uzaklaşılmasına sebebiyet

verir.^[18] Yalın bir örnek olarak bir ekmeğin iki kişiye paylaşılmasını ele alacak olursak; ekmeği ortadan ikiye bölmek yerine aç olan kişiye daha fazla düşecek bir paylaşım yapılmasının daha adil olacağı açıktır. Bunun gibi, baş vergisi yerine kazanca göre alınacak bir vergi de adil bir vergi olacaktır.

Adaletin tanımlarından birinin herkese hakkının verilmesi olduğuna yukarıda değinmiştik. Bu tanımın bir yansıması olarak herkese hakkı oranında işlem yapılması dağıtıcı adaletin temelidir. Zira insanların ihtiyaçları, yetenekleri, olanakları birbiriyle eşit durumda değildirler. Dolayısıyla insanların eşit ele alınmaması eşitliği sağlayan bir unsurdur. Bir ekmeğin ve iki kişi örneğini hatırlayacak olursak; asıl olan ekmeğin ortadan ikiye bölünmesidir elbette, fakat bu durum iki kişinin de aynı açlığa (ihtiyaca) sahip olması ön koşuluna bağlıdır. Dolayısıyla ihtiyaçlar (açlık) arasındaki dengelemenin sağlanması için ekmeğin ortadan ikiye bölünmesi yerine aç olana daha çok düşecek şekilde bölünmesi gerekecektir. Burada görünüşteki eşitlikten saparak (ekmeği ortadan bölmek suretiyle), adil olan bölüşüme (adalete, gerçek eşitliğe) geçiş söz konusudur. O halde insanların eşitsizliğine dayanarak orantılı bir eşitliği ölçü yapan dağıtıcı adalet, özellikle bireyle toplum/devlet arasındaki ilişkilerde, nimet ve külfetlerin dağıtımında egemen olur.^[19]

Sosyal Adalet

Sosyal adalet, toplum ile onun bir üyesi olarak kabul edilen bireyler arasındaki sosyal ilişkilerin 'ortaklaşa iyi'nin gerçekleşmesi amacıyla düzenlenmesidir. Bu adalet uygulamasında bireyler tek başlarına ele alınmamakta, sadece toplumun bir üyesi olmaları sebebiyle dikkate alınmaktadırlar. Çünkü burada toplumsal ilişkilerin düzenlenmesiyle de 'ortaklaşa iyi'nin gerçekleşmesi amaçlanır. Bu bağlamda, bu tür adaletin uygulamasında dağıtıcı adalette olduğu gibi başlı başına alınan her bireye salt kendi yetenek ve ihtiyaçlarına göre düşenin ne olduğu değil, herkese bütünün bir üyesi olarak düşen hak ve ödevlerin ne olduğu belirlenir. Bu hak ve ödevlerin belirlenmesinde ölçü, bütünün iyiliği yani 'ortaklaşa iyi'dir.^[20] Sosyal adaletin her sosyal kesim ve gruba haklar tanıyan bir dağıtım ilkesi olduğu, dağıtıcı adalet anlamındaki eşitliğin gerçekleştirilmesine de katkıdabulunduğubelirtilmektedir.^[21]



Maddi Adalet-Şekli Adalet Ayrımı

Adaletin maddi ve şekli ayrımı John Rawls tarafından ünlü eseri 'A Theory of Justice'de yapılmıştır. Buna göre şekli adalet en yalın ifadesiyle hukuka, daha doğrusu pozitif hukuk kurallarına uygun davranma anlamına gelir. Maddi anlamda adalet ise uygulanacak hukuk kurallarının insan haklarına saygı gösteren, doğal hukuku öne alan, sosyal adalete önem veren, karşılıklı çıkarlar ve çatışmalar arasında denge sağlayan kurallardır.^[22] Bir diğer söyleyişle uygulanacak hukuk kurallarının içeriğinin adaleti barındırmasıdır. Buradan hareketle adil olmayan bir hukuk sistemine uygun davranmak şekli anlamda adaleti sağlayacaktır, maddi anlamda adalet olmadan yani uygulanacak kuralların adaleti barındırmaması halinde şekli anlamda adaletin bir anlamı olmayacaktır. Zira adalet, maddi ve şekli adaletin her ikisinin birlikte bulunması halinde tezahür edecektir. Dolayısıyla biri olmadan diğerinin olması adalet için yeterli gelmeyecektir.

SONUÇ

Adaletin insanlık tarihi kadar eski olan ve hava kadar su kadar ihtiyaç duyulan bir erdem olduğunu söyleyebiliriz. Bu niteliğine rağmen halen net bir tanımını yapmanın zor olduğunu da belirtmek gerekir. Günümüz anlamıyla çoğunlukla hukuk kurallarına atfedilse de adalet kavramı bireyin içsel adalet terazisi olan vicdanı sebebiyle çok daha geniş bir kapsama sahiptir. Zira günlük hayattaki her olay içsel adalet terazisinde tartılarak değerlendirilir ve ona göre tepki verilir. Bu doğrultuda adaleti bir denge noktası olarak tanımlayabiliriz. Denge noktası eşitler arasında tam ortaya karşılık gelecekken, dağıtıcı adalettaki gibi eşit olmayanlar arasında

koşullara göre korunması gereken tarafa kayacaktır. Denge noktası kayacak olsa da adalet terazisinin kefeleri aynı hizada durmaya devam edecektir. Adaletin yüksek bir erdem olması ve doğuştan insanda var olduğu kabulü onu insanlar için kolayca erişilebilir yapmamaktadır. Zira herkesin hakkını vermek, başkasına zarar vermemek ve şerefli yaşamak görüldüğü kadar kolay değildir. Ulpianus'un (benzer fikirdeki öncül ve ardıl düşünürlerin de) yüzlerce yıl önceki bu tespitine rağmen günümüz dünyasının hem bireyler bakımından hem de sistemsel olarak adaletten bu kadar uzak olması da bunu kanıtlamaktadır.

SON NOTLAR

- [1] Aziz Can Tuncay, Adalet Nedir?, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S.171-172, Kasım-Aralık 2018, s. 199-238, s. 1.
- [2] Ejder Yılmaz, Adalet, Ankara, 2020, s.1.
- [3] www.tdk.gov.tr
- [4] Tuncay s. 208.
- [5] Yılmaz, s. 4.
- [6] Anıl Çeçen, Adalet Kavramı, 2. Baskı, Ankara, 1993, s. 92.
- [7] Tuncay, s. 209.
- [8] Tuncay, s. 209, Yılmaz, s. 5.
- [9] Tuncay, s. 209, Yılmaz, s. 7.
- [10] Çeçen, s. 106.
- [11] Arslan Topakkaya, Aristoteles'te Adalet Kavramı, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 2, S. 6, 2009, 628-633, s. 629.
- [12] Yılmaz, s. 9-10; Tuncay, s. 209.
- [13] Tuncay, s. 210.
- [14] Vecdi Aral, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, İstanbul, 2001, s. 38.
- [15] Tuncay s. 230.
- [16] Aral, s. 39.
- [17] Tuncay, s. 230.
- [18] Aral, s. 39.
- [19] Tuncay, s. 231.
- [20] Aral, s. 42.
- [21] Tuncay, s. 232.
- [22] Tuncay, s. 233.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Anıl Çeçen, Adalet Kavramı, 2. Baskı, Ankara, 1993.
- Arslan Topakkaya, Aristoteles'te Adalet Kavramı, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 2, S. 6, 2009, 628-633.
- Aziz Can Tuncay, Adalet Nedir?, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, S.171-172, Kasım-Aralık 2018, s. 199-238.
- Ejder Yılmaz, Adalet, Ankara, 2020.
- Vecdi Aral, Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, İstanbul, 2001.

ÖYKÜ

TEMİYİZ

Seyda BAYARSLAN

Hâkim





Ankara'nın ilk karı... Sis... Öndeki ambulansın altından çıkan dumandan topuklar, tampona vurup kayboluyor. Açtığı yoldan da ben ilerliyorum. Yetiyecek neresi kaldı? Gevşiyor bacaklarım... Sirenler çalıyor, araçlar çekiliyor; aciliyet hissi çöküyor pusla birlikte, yine yükleniyorum gaza.

- "Başın sağolsun baba."

- "Sağol oğlum. Senin de."

Özgür, dedesi için geldi. Kaybı büyük. Ben mi? Söylenenler gibi bir eksiklik duymuyorum. Boşluk, dolmayı bilmiyorsa acıtmıyor. Yarım kalmış hayaller kırılmış, batıyor biraz. Ve anılar...

Babam... Saygıdeğer hâkim Refik bey... Tanıyanların göz bebeği, dirayetli, adalet timsali... "Ne söylesek az kalır" diyecekler cenazede. Gerçi, en fazla otuz yakın akraba dedi hastabakıcı... Ben, oğlum ve pek sevdiği gelini... Üç kişilik dev kadroyla gömeceğiz babamı.

Babam...

Babam, oğlunun tarafını tutamayacak kadar tarafsızdı. Mesleki deformasyon mu derler? Bir o kadar da korkak. Hiç ağız dolusu güldüğünü, aklına eseni yaptığını hatırlamam. Şikayet de etmedi. Ya ben? Tayinler boyu yarım kalan arkadaşlıklar biriktirdim. "Onun evine gitme, bununla konuşma, öyle davranma..." Suçluları cezaevine, beni de kendi diktiği duvarların arasına hapsetti. Bir kez olsun "Sana güveniyorum oğlum" deseydi... Boşuna beklemişim.

Ama ben onun gibi olmadım, oğluma güven-dim. Özgür olsun, gönlünce yaşasın istedim. Her istediğini de yaptım. Yine de beni değil, dedesini örnek aldı. Kimseye yaranamıyor insan.

Tanımadığım akrabalarından bir kaçı daha gel-

di cenazeye. Özgür'ün annesi, "İyi insandı, kabri geniş olur inşallah" dedi. Gerek yok, olanı da daraltır o. Defnettik babamı. Sanki filmin jeneriği akmış da ardına konan sahneler yansıyor ekrana; bitmiş sandım, bitmemiş.

Özgür annesiyle dönmeden dedesinin evine uğramak istedi. Boşaltmak gerekiyor zaten, tek başıma girmek istemiyorum. "Neden olmasın" dedim, gittik. Bıraktığım gibi duruyor. Emekli ikramiyesiyle alınmış, derli toplu, iki artı bir, yüksek giriş daire. Ankara'nın gri soğuğu duvarlarına işlemiş.

Maun vestiyerde montuyla şapkası asılı. Kenarda, baston olarak da kullandığı uzun siyah saplı şemsiye. Aynaya bir resim iliştiirmiş; Özgür'ün resmi tabii. Çıkarken öpüyordur da sevgili torununu.

Salonda, annemli yıllardan kalma koltuk takımı. Üzerinde annemin diktiği örtüler. İkili koltuğun kır-lentini kaldırıyorum, kibriti düşürdüğüm yer şimdi kurşuniye çalıyor. Televizyonun karşısındaki tekli koltuk eprimiş biraz, diğerlerine yalnızlık oturmuş.

Yaşlı, dul bir adamın mutfağı gibi değil. Annemin eli hiç çekilmemiş üzerinden. Pencerede diktiği perde asılı; sokağa da annemin kanatlarından bakmış. Çekmeceleri açıyorum, buzdolabı; aynı, hepsi biraz annem. Annemi özlüyorum. Buzdolabının üstünde boşta duran mıknatısa gözüm takılıyor. Kapağı kapatınca görüyorum. Yerde annemle ben varız. Cebime atıyorum. Bu evde bıraktığım ve almak isteyeceğim tek şey o.

Özgür çağırıyor. Yatak odasında. Dolabı açmış, giysileri bağışlamak istiyor. Annesinin akıl vermeleri. "Alabilirsin" diyorum. Komodinin üstü ilaç kutusuyla dolu. Neden bu kadar çok bilmiyorum. Annem de böyleydi, babam yüzünden tutulmadığı hastalık yoktu. Öyle demezdi, ama bilirdim ben; zor adamdı babam.

Bir zamanlar bu evde yaşadığına dair tek iz; kar-
yolanın üstündeki buruşuk yorgan. Örtsem, hiç
yaşamamış gibi olacak sanki. Düzeltmek için çılgın
bir arzu duyuyorum. Ama sıcaklığı hala orada-
ymış gibi de bir korku. Yorganı tek hamlede
kapatıp çıkıyorum. Kaldı son oda: çalışma odası.

Bir yanı tavana kadar kitaplık. Çok kıymetliydi
kitapları, evrakı. O yokken girmemi istemezdi.
Şimdi hepsi bana kaldı, ister yakar ister atarım.
Yine de masanın önündeki konuk sandalyesi
daha tanıdık. Birden ağızım kuruyor. Masanın
üstünde açılmamış bir paket su var. Anılar ko-
şup geliyor. Elimi uzatıp alıyorum birini.

Yedi sekiz yaşlarındayım. Babam parka götü-
rüyor. Arkadaşlarım kendi gider, o beni takip
ederdi. Susamıştım. Parkta çeşme vardı, ama
en az on dakika yürüyecektik. Babam üstünü
yokladı, cüzdanını unutmuş. Ağlatmıştı beni.
Çarşının ortasında, bir şişe su için, ağlatmış-
tı. Yanımızdaki dükkandan bir bardak uzattı-
lar, onu bile içmeme izin vermeyecekti; ama
çok ağlamıştım. Babam, prensiplerinden ödün
vermişti: sayemde. "Karşılığını vermediğin şeyi
alma" derdi. Kurallar ihtiyaca göre esneyebil-
meli. Verdiği yanlıs hükümleri tek tek tespit edip
yargıladım babamı. Cezasını da kestim. Düşün-
müyordum eskisi kadar.

Annem bildim bileli hastaydı. Beni çok sever,
bağrına basardı. Lakin ya bir işi olur ya da bir
öksürük gelip ayırırdı bizi. Ödevimi babam yaptı-
rırdı, akşam yemeğimi babam yedirirdi. Yapma-
mam gerekenleri anlatırdı bir bir. Evden kaçan
çocukların kötü akıbetini, hırsızlık yapanların na-
sıl ceza aldığı... Çocuk aklımla masal gibi dinler-
dim. Ama büyüdükçe anlatılanların altında ezil-
dim. Ona inat; istemediği çocuklarla gezer, kuytu
yerlerde sigara içerdim. Bir tek ders çalışmaktan
kaytaramıyordum; o dosyalarını okurken ben, bu
sandalyede ders çalışmak zorundaydım.

On beş yaşındaydım. Futbolu seviyordum. Okul-
da, babamdan habersiz oynuyordum. Bir gün
adliyeden aradılar annemi, babamın keşfi uzun
sürecek, geç gelecekti. Lojmanın arkasındaki
sokakta çocuklar oynuyordu, annem bir kere-
lik izin vermişti. Üç gol atmıştım. Hayatımın en
mutlu günü, hala o gündür.

O yaz annemi kaybettim. Babam ailesine yakın
olmak için tayin istedi. Ben babamla kavga ede-
de tıp yerine beden eğitimi öğretmenliği bölü-
müne yerleştim. Burada okumak şartıyla, "Peki"
dedi. Üniversiteyle birlikte futbol okuluna devam

ettim. Süregelen kavgaların ardından, okulu bi-
tirip dilediğimi yapabileceğimi söyledi. Ve o beni
rahat bırakacağına dair sözünü tuttuğu gibi ben
de tuttum. Okul biter bitmez oynamaya tekrar
başladım, hatta Özgür'ün annesiyle evlendim ve
evden ayrıldım. Giderken bana ait ne varsa alıp
çıkardım. Herhangi bir parçamın onun duvarları
arasında kalmasına gönlüm razı olmadı. Dışar-
da görüştük gerektiğinde. Geçen yıl emekli olup
buraya taşınana kadar girmedim evine. Yıllardır
taşıyıp biriktirdiği eşyayı yerleştirmeye yardıma
geldim ayıp olmasın diye, ama her zamanki gibi
kendi işini görmüştü.

Özgür de öyle. Yardım istemez. Kendi koydu-
ğu kuralların dışına çıkmaz. Top oynamaz, sa-
atlerce kitap okur. Başta böyle değildi. Ne ya-
lan söyleyeyim savruk oğlanın teki olacak diye
korkuyordum, ama dedesine çekmiş, sonradan
toparladı. Annesi de aynı. Oğlu doğar doğmaz
başladı kavgaya, sorumsuzsun demeye. Onu
mutlu etmek için neler yaptım neler. Geziler, ye-
mekler, hediyeler... Kazandığımdan çok harca-
dığımı söyledi. Bugün mutlu değilsem yarın için
biriktirmenin anlamı ne? Kötü söz belayı çeker
derdi annem; Özgür doğduktan üç yıl sonra
ayağım kırıldı. Eskisi gibi olmadı. Öğretmenlik
yapmamak için çok direndim ama evli ve ço-
cukluysanız, eşinizin bakış açısı geniş değilse
başka şansınız kalmıyor; memuriyet son çıkış.
Ama karım, onun için yaptıklarımın rağmen git-
ti. "Baban haklı" diyerek hem de. Oğlunu da gö-
türdü. Oğlum, bana yabancı.

Özgür geldi. Dedesinin kitaplarına bakıyor. Hep-
sini okumak ister elbette.

- "Okuduğun var mı aralarında?" diye soruyo-
rum. Belki bir aralık kalmıştır annesinin kapa-
tamadığı.

- "Bunların çoğu kanun şerhleri, içtihatlar. Belki
ilerde lazım olur. Ben alabilir miyim?"

Kalmamış işte.

- "Tabii al. Zaten senin."

Dedesinin sandalyesine oturuyor. Öyle rahat ki,
"Çekil, orası benim" demek istiyorum. Çekme-
celeri karıştırıyor. Birinden sarı bir zarf çıkıyor,
üstünde 'Vasiyetname' yazılı. Bu evden başka
nesi var ki? Özgür okuyor. Babasından kalma
tarlaları varmış. Gelinini de unutmamış, birini
ona bırakmış, diğerlerini bize. Kitapları Özgür'ün
zaten. Bakıyorum, başka bir şey yazmamış.

Çekmecedan bir eldiven teki çıkıyor. Diğeri kapıyı. Özgür masanın alt kapağını açıp üst üste konulmuş beş ajanda çıkarıyor. Babam ilk defa şaşırtıyor beni. Anlıyoruz ki ikisi kişisel, diğeri dosyalarıyla ilgili notlar.

“Elimden geldiğince yazacağım, çünkü konuşmayı beceremiyorum.” Özgür ilk sayfayı okuyup kapatıyor. Uzatıyor. Almak istemediğimi biliyor, ama ısrar ediyor. “Hadi baba, bence sana anlatacakları var.” Kapıyı kilitlerken yanıma almak istediğimden fazlası geliyor benimle.

Okumuyorum. İstemiyorum. Özgür, telefonla arıyor. İki günde bir. “İstersen kalmaya geliyim” diyor. Derdi ne bilmiyorum. Babam öldü diye bana acıyor mu? Yoksa onun boşluğunu bendeki anılarıyla mı dolduracak? Nasıl bir babayım ki, oğlumdan bile şüphe ediyorum. Ama her şey, annesi olacak kadının işi.

Öğretmenliğe başladığımda, bir süre her şey yolundaydı. Özgür büyüdü. Ne isterse yapıyor, birlikte parka gidiyor, kumlarda yuvarlanıyorduk. Benim çocukluğumun aksine, çocuklar tek başına gitmiyordu artık parka. Eve gelince her gün aynı kavgaya; çocuğun her istediğini yaparsan şımarır, kurallara ihtiyacı var. Ben kurallarla büyüdüm; kimseye faydası yok. Anlatamadım. Özgür’ü kurslara gönderdim. İki, bilemedin üç haftada bıraktı hepsini. Onun da suçlusu ben oldum.

Eski karım, torununun doğum günlerinde davet ederdi babamı. O günlerde evde durmak istemezdim; kıyaslanmaktan delik deşik olurum. Onuncu doğum gününde dedesi bir kitap hediye etti Özgür’e, hiç unutmam; “Martin Eden.” Oğlum aç kurtlar gibi bir solukta bitirdi ve arkası geldi. İkisi de amacına ulaşmıştı. Oğlum gezmek, oynamak yerine evde kalıp kitap okuyordu. Benimle daha az konuşuyordu. Ben de okumaya çalıştım, ama hayat kitaplarda değil, dışarıdaydı ve o bunu kaçıırıyordu. “Karışma çocuğa” diyordu annesi. Kavgalar azalacağına arttı. Kolundan tutup çıkardım oğlum. İtiraz etti. Annesi de üstüme geldi, “Baban gibi olsaydın” dedi bana. Babamın nesi iyiydi bu kadar? Hoş olmayan şeyler çıktı ağızımdan. Hikayenin sonu. Babamın ikinci mesleği hayatımı mahvetmek.

Özgür geldi. Ne için geldiğini biliyorum. Günlüğü alıp köşesine çekildi. “Neden okumuyorsun?” diyor. Açık değil mi? Babamı tanımak için yazdıklarına ihtiyacım yok. Okusam da hatalarını düzeltmeyecek bu. Yaşananlar değişebilir mi?

“Seni çok seviyordu” diyor. Seven insan söyler.

Diliyle sevmek, kalbiyle sevmekten farklıymış. “Sen ne anlarsın?” diyorum. “Bir kez olsun benim ihtiyaçlarımı gözettiler mi?” diye soruyor.

“İstediğin her şeyi yaptım. Daha ne yapmamı bekliyorsun? Nankörsün” diyorum. Gözleri kızardı sinirden, “Ben istiyorum diye değil, kendin yapamadığın için yaptın. Sırf dedeme inat olsun diye. Bu mu sevgi ha?”

Haklı mıydı? “O ne biçim söz oğlum? Ebeveynler evlatlarını çok sever.” Sarılmak için bir adım atıyorum, geri çekiliyor. “Madem öyle, dedemin seni sevdiğini niye kabul etmiyorsun? Kendin bile inanmıyorsun söylediğine” deyip kapatıyor kapıyı.

Belki sevmiştir, diyor içimdeki cılız ses. Salıncağa bindiğimde benimle oynayışı geliyor aklıma, birlikte çizgi film izleyişimiz. Sanki soluk ve cızırtılı bir film oynuyor geride. Annemle ikisinin kucağında çektiğimiz o resim, benim buzdolabımın üstünde şimdi. Babamı kestiğim için o yok. Bende tek bir fotoğrafı yok. Çekmecedeki eldiven geliyor aklıma. Benimdi. Evden ayrılırken geride kalmış. Çekmecesinde mi saklamış, bunca yıl orada mıymış? Kızıyorum, sonra içimi tuhaf bir burukluk kaplıyor. Anlamıyorum. Yazdıklarını okumak istiyorum. Özgür odada, kapıyı çalıyorum. Giyinmiş, “Ben gideyim artık” diyor. “Gitme, birlikte okuyalım.”

Babam, ömrü kürsüde geçmiş adam, konuşmakta iyi olmadığını söylüyor. “Derdimi yazarak anlatabiliyorum” diyor, “işimi de kalemimle yapıyorum.” Özgür hak veriyor. Ben, işini kimliğinden ayıramadığını düşünüyorum.

“Kuralsızlık sınırsızlık gibidir, yüzmeyi bilmeden açık denizde boğulmak kolaydır” diyor. Özgür, çocukken kurallar olmadığına kendini güvende hissetmiyormuş. Böyle hissettiğini bilmiyordum.

“O gün oğlum çok ağladı. Babalığımı sorguladım. İlk kez karşılığını vermeden kabul etmeyi denedim.” Bunu okuyunca Özgür yüzüme baktı. Duymuştu bu hikayeyi. “O adam ertesi gün gelip bir bardak suya karşılık dosyasında lehine hüküm vermeme istedi. Karşılıksız sevgiye bile inancım kalmayacaktı; iyi ki oğlum var.”

“Komşumuz tefeci ve oğullarımız arkadaştı. Öğrendiğimde çok korktum, evine gitmesini yasakladım” yazmış. Hatırlıyorum o günü. Tüm arkadaşlarım doğum gününe gitmişti, bana izin çıkmayınca çok kızıştım. “Bir kaç ay sonra adamı tutuklamaya sevk ettiler, giderken ‘oğluna selam söyle’ dedi. Yaşadığım dehşeti anla-

tacak kelime yok. Hemen tayin istedim.” Babamın kimlerle muhatap olduğunu unutmuştum. Benim dahi tüylerim ürperdi.

“Ben, yaşadığım yerin daima suçla dolu, karanlık yüzünü gördüm. Eşimin hastalığından dolayı hep iklimi ona iyi gelecek yerlere istedim tayinimi. İnsan yaşayacağı yerin kötülüklerini kendi eliyle seçince, başına geleceklere kaderden görmekte zorlanıyor.” Sürekli şehir değiştirdiğimiz için kızgındım; onun da tayinlerden rahatsız olacağı aklıma gelmemişti.

“Ebeveynler çocuklarının hep bir adım ilerde başlamasını istiyor hayata. Oğlum çok akıllı bir çocuk. Şükreliyorum varlığına. Yeterince gösterebiliyor muyum sevdiğimi bilmiyorum. Onu koruduğumu bilse, belki anlar. Gerçi ona hep güvendim ama, insan denen canlının yapabileceklerini düşününce korkuyorum.” Bana güvenmiş. Sarsılıyorum bu gerçek karşısında. Bu cümleyi hep duyduğumu hatırlıyorum hayal meyal. Ebeveyn zırvası olarak kabul ederdim.

Annem ölünce, kendi üzüntüme, yalnızlığıma öyle gömülmüşüm ki, bir ergenle tek başına kalan babamın yükünü fark edememişim. Birbirimize en çok ihtiyaç duyduğumuzda kalplerimizi ayırmışım. “Dile kolay, yirmi bir yıl aynı yastığa baş koyduk. Hayat arkadaşım. O beni bilirdi, ben onu. Çok çekti, kurtuldu belki, ama ben onsuz kaldım. Oğlumuz perişan oldu. Allah’tan geldi, ama yüreğim yanıyor. Bir başımıza ne yaparız biz?”

Ben evden giderken şunu yazmış: “Oğlumun benim bir parçam, devamım olmadığını fark ettiğim andı o. Büyümüşü ve kendi yolunu çizicekti. Kendimi anlatamam da, baba olunca beni anlayacağını sanıyorum. Herkes hayatını, kendince eksik olanı tamamlamaya adıyor. Eldiveninin tekini burada unutmuş. Kokusu üstünde. Ondandır ki geriye kalan, çifti olmayan, tek bir eldiven. Bizim de bir yanımız hep kayıp.” Gözlerim doluyor. Anlıyorum. Özgür bana bakıyor. Babam bilerek mi bıraktı bu hediyeyi?

Sonrasını içim acıyarak okuyorum, “Kimse hükmü vereni umursamıyor, herkes hükmün peşinde. En yakınındaki bile aynı zanna uyuyor, hâkimlikten insanlığa terfi edemedim hiç. İki kez kimsesiz kaldım. Anamla babam ölüp beni dayımın eline bıraktıklarında, bir de oğlum terk ettiğinde. İşim dışında uyanmama sebep kalmadı. Sonra herhangi bir sıfatım da. Belki bir gün beni anlar, diyorum ama... Malesef empati

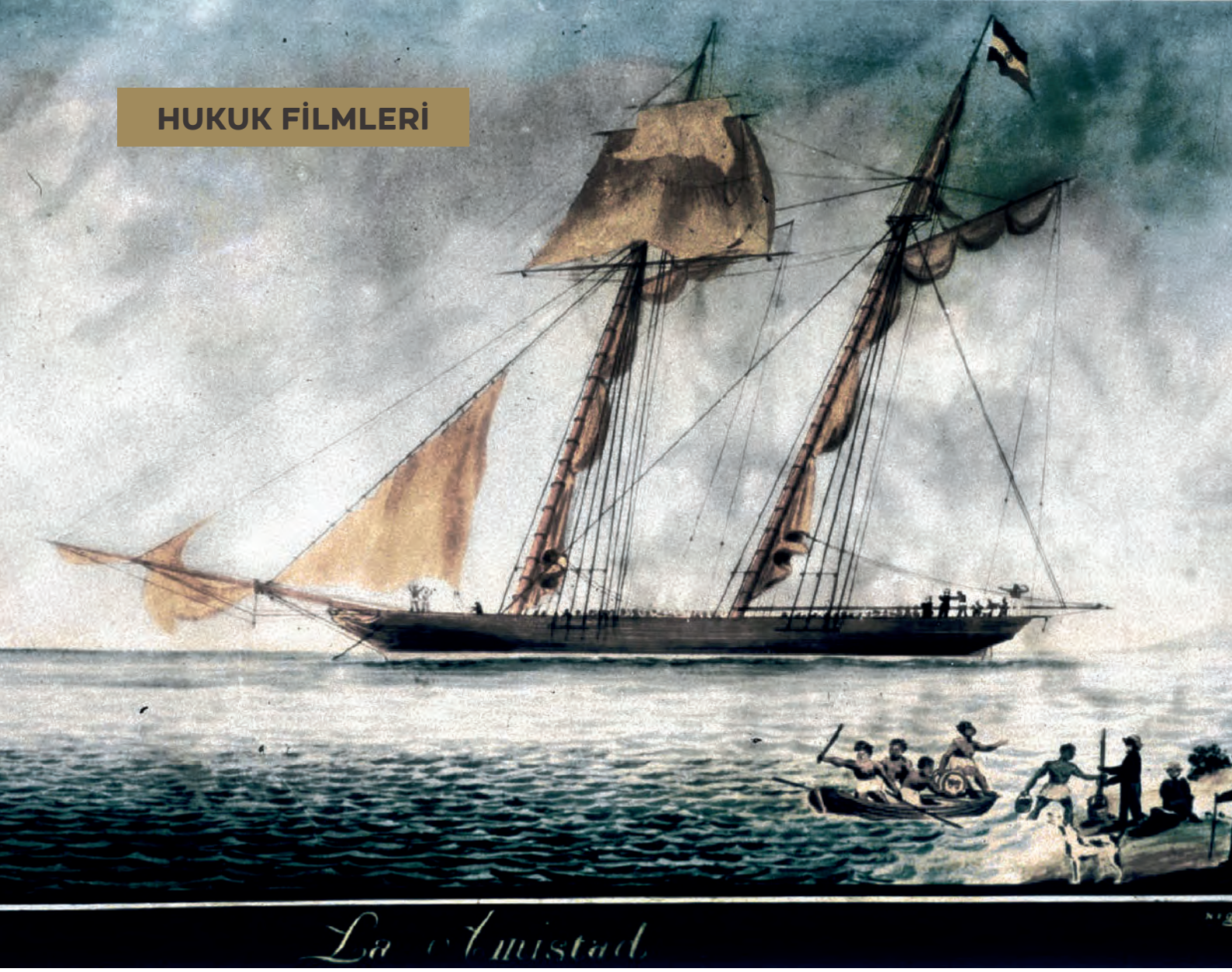


göstermekte zorlanan bir çocuk yetiştirdim. Eşini bu yüzden kaybetti, umarım benim gibi oğlunu da kaybetmez.” Kabul etmiyorum bu ithamı, yine kızıyorum babama, defteri kapatmaya kalkıyorum. Özgür “Ben buradayım baba” diyor. Üzülmediğim şeyin ne olduğunu iyi ki anlamıyorum, bencilliğim yakıyor içimi ılık ılık.

Devam edip bitiriyoruz, “Oğlumun büyüdüğünü görebildim. İyi bir adam olduğunu biliyorum. Benim mirasım, umudum, oğlum Adil’im” diyor. Başka bir şansım olsaydı keşke diyordum; ne sen dost olabildin hakkıyla çünkü, ne ben adil.

O meşhur eksiklik gelip konuyor kucağıma. Yeni fark ediyorum yahut. Benim kadar küçük, babam kadar derin uçurumun kıyısında sallanıyorum. Üşüyorum. Kendim için, oğlum için, babam için üzüldüyorum. Babam için geç kaldım. Ağlamak benim de hakkım. Ağlayamıyorum. “Hayatı dar etmişim ona, böyle olsun istemezdim” diyorum. Omzumdan tutuyor oğlum savrulmadan, buzu çözülüyor gözyaşımın. Elini tutuyorum telaşla, çekiyorum kendime, sarılıyorum. Teselli ediyor beni, “Dedem çok iyi biriydi, şimdi genişlet kabri, rahattır, merak etme.” Bu fikir aklıma yatıyor. Umarım rahatsindir orda baba. Özür dilerim. Kabul edeceğini biliyorum.

HUKUK FİMLERİ



AMISTAD

Aktan Oral OKUDUCU
Uzman

Batı Afrika'nın yerli halkı Mendeler, üzerinde yaşadıkları ve ana vatanları olan Sierra Leone'deki topraklarından kaçırıldıktan sonra, onları, satılmak üzere yabancı diyarlara götürecektik geminin adıydı Amistad ve ironik bir şekilde, İspanyolcada "dostluk" anlamına geliyordu.

Bu bağlamda düşünülduğünde, Mendeler, "ironi" diye bir kavramın varlığından haberdar olsalardı ve anlamının da "söylenenin tam tersinin kastedilmesi" olduğunu bilselerdi, Amistad'ın yolcusu olmayı kolay kolay kabul ederler miydi bilinmez.

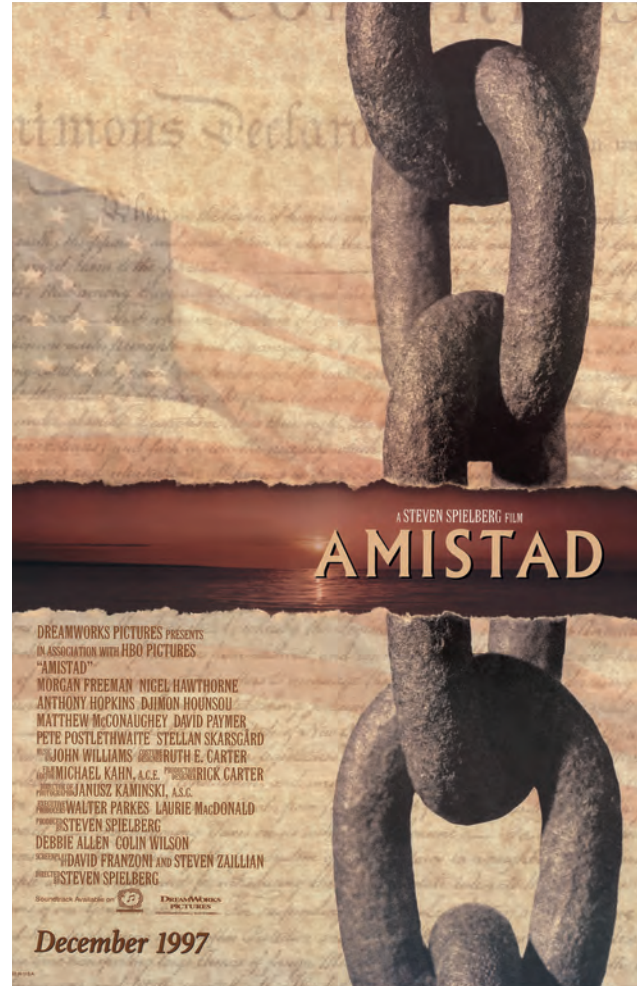
Yazar ve iletişim uzmanı David Pesci'nin aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan film, 1997 yılında, Seteven Speilberg tarafından çekilmiştir. Film, yaşanmış gerçeklerden yola çıkması; kimi zaman insanı rahatsız edecek düzeyde olan etkileyici sahneler barındırması; insanlık, eşitlik, özgürlük ve adalet namına beyaz perde yerini almış en iyi yapımlardan biri olması bakımından her hukukçunun izlemesi gereken türdendir.

Film, 1839 yılında Sierra Leone'deki topraklarından kaçırılan Mende yerlilerinin ve daha başka Afrikalıların, önce Küba'ya götürülmesi ve oradan da ABD'ye köle taşıyan Amistad adlı geminin zoraki yolcuları olmalarıyla başlar. Ardından da La Amistad'ın, taşıdığı Afrikalıları tarafından ele geçirilmesiyle devam eder. Afrikalıları, açık denizde gemiyi ele geçirip, iki İspanyol köle tüccarı dışında mürettebatın tamamını öldürmüşler ve topraklarına, Afrika'ya dönmeye çalışırken yakalanmışlardır.

Gemi ABD'ye varıp da Afrikalıları karaya ayak basınca, kaçak olarak kabul edilirler ve onlar adına çok da adil olmayan bir yargı sürecinin ortasında bulurlar kendilerini. Özgürlükleri ellerinden alınmış, zorla köle hâline getirilmiş Afrikalıları, cinayetle ve korsanlıkla suçlanıp yargılanmaya başlanmıştır. Onları köle olarak gören ve üzerlerinde hak iddia eden İspanya Kraliçesi'nin temsilcisi, köle tüccarları ve Amerikan denizcileri... Hepsi de onların özgür insanlar olduğunu göz ardı edip onlara, sanki bir mal, bir meta gibi sahip olmaya çalışmaktadır.

Eski ABD başkanı Avukat John Quincy Adams (Anthony Hopkins), onların müdafiliğini üstlenirse, idam edilmeleri işten bile değildir. Adams, ilk başlarda bu davaya pek katılmak istemese de adaletin çağrısı onu göreve çağırmıştır. Ve o da bu davaya icabet etmiştir. Evet, adalet öylesine güçlü bir çığıktır ki; hiçbir kulak ona sağır ve onu duyduktan sonra da kayıtsız kalmaz. Tıpkı Adams'ın da kalamadığı gibi...

Olayın geçtiği dönemde Amerika'nın kuzeyinde kölelik kaldırılmış, ancak güneyde hâlâ devam etmektedir. Güneyli Amerikalılar, zenginliklerinin, kölelik gibi insanlık dışı bir düzenin varlığıyla sürdürülebileceğine inanmakta ve bu nedenle de köleliğin vazgeçilmez bir hak olduğunu iddia etmektedirler. Tabii, bu arada, akliselim sahibi insanlar sayesinde, köleliğin kaldırılmasına dair tartışmalar da olanca hızıyla devam etmektedir.



Yargılamanın başlarında, daha Adams onların müdafiliğini üstlenmeden, kölelik karşıtı grupların ileri gelenleri Theodore Joadson (Morgan Freeman) ve Tappan (Stellan Skarsgard) tarafından, Afrikalıların savunulması için tutulan genç avukat Roger Sherman Baldwin (Matthew McConaughey), onların köle değil, topraklarından koparılan özgür Afrikalıları olduğunu mahkemeye kanıtlamaya çalışır. Tanık ifadeleri ve mahkemeye sunduğu belgeler de onu doğrulamaktadır. Bütün bu gelişmeler doğrultusunda dava Afrikalıların lehine sonuçlanacak gibi görünmektedir.

Ancak bu noktada, işin içine seçim arifesindeki Amerikan siyasetinin ayak oyunları girer ve davanın seyri bir anda başka bir yöne evrilir. Dönemin Amerikan Başkanı'na gelen bilgiler, Afrikalıları köleleştirip bu kirli ticaretten hatırı sayılır paralar kazanan İspanyolların bu gelişmelerden rahatsız olduğu ve davanın peşini bırakmayacakları yönündedir. Ve bazı bet sesler, Başkan'a, ABD-İspanya ilişkilerinin birkaç Afrikalının yaşamından daha önemli olduğu fısıldamaktadır.



Baskılar sonuç verir, seçim öncesi her kesimi memnun etme kaygısı taşıyan Başkan, seçilememe korkusuna yenik düşer ve duruşma yargıcını değiştirir. Yeni atanan yargıç, İspanyolların taleplerini de karşılayacak biçimde bir orta yol bulacağına inanılan, hırslı ve kariyerinin başında olan genç bir yargıçtır.

Fakat genç yargıç, davanın sonuçlandığı gün herkese büyük bir şaşkınlık yaşatır ve Afrikalıları suçsuz bulup serbest kalmalarına hükmeder. Başkan ve beklenti içinde olan diğer taraflar, kendilerinden olduğunu sandıkları genç yargıcın; hukukun üstünlüğüne itibar edeceğini, başkanı olduğu mahkemenin bağımsızlığını koruyacağını ve Afrikalıların özgür insanlar olduğunu ilan edeceğini elbette beklememektedir. Bütün bu olanların yanında, yargıcın, iki İspanyol'un da köle taciri olduğuna karar vermesi, Afrikalıların ve kölelik karşıtlarının adaletle olan inançlarının pekişmesini sağlamaya yetmiştir.



Ancak, 1800'lü yılların Amerika'sı, suç isnat edilen kişilerin siyahi oluşu nedeniyle Amistad Davası'nın bu kadar kolay sonuçlanmasına müsaade etmek konusunda pek de istekli değildir. Ve bu kez de devreye kölelik yanlısı Güneyli politikacılar girer. Onların da etkisiyle danışmanları, Başkan'a, alınan bu karar sebebiyle, gelecek seçimlerde Güney eyaletlerinden istedikleri oyları alamayacaklarını söyleyerek baskı yaparlar. Dönemin Amerika'sında, seçimlerin salt bir oylamadan ibaret olmadığı gerçeği bir kez daha kendini gösterir ve Başkan, tekrar seçilememe korkusu nedeniyle, mahkeme kararının yüksek mahkemeye gönderilmesi yönünde tutum sergiler. Bu beklenmedik, ama zihinlerinin derinliklerinde hep var olan karar sonucunda hem adaletin tarafında olanlar, hem kölelik karşıtları ve hem de Afrikalıları kendilerini başladıkları noktada bulurlar.

Hepsinin tek umudu ise eski ABD Başkanı, dönemin ünlü hitabet ustası ve avukatlarından John Quincy Adams'tır. Adams, davayı alması için kendisini ikna etmeye çalışan genç meslektaşına, elindeki saksıyı göstererek, "Yargı ile yürütme bu saksıya benzer", bitki nasıl topraktan ayrılamazsa yargı da yürütmenin ta içindedir." der. Ve sözlerini sürdürür: "Ama yine de biz Amerikalılar özgürlüğümüzü yargının bağımsızlığına borçluyuz."

Nihayet Adams davayı kabul eder ve yüksek mahkemede görüşülen duruşmada çok uzun olmayan ama etkili bir konuşma yapar. Elinde tuttuğu, kölelik yanlısı bir senatör tarafından kaleme alınan Başkanlık bülteninden birkaç paragraf okur.

Yazıda, köleliğin bir hak olduğu ve insanların asla eşit olmadığı gibi cümlelerin yanı sıra köleliğin kaldırılması durumunda Güney eyaletlerinin fakirleşeceği iddia edilmektedir. Daha sonra da üstü kapalı bir biçimde, köleliğin kaldırılması hâlinde iç savaş çıkabileceği uyarısı yapılmaktadır.

Adams, yüksek yargıçlara "Mahkeme, kanunlara saygı gösterip bu insanların haklarını teslim ederse iç savaş çıkacakmış deniyor. Çıkacaksa bırakın çıksın. Adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun." der.



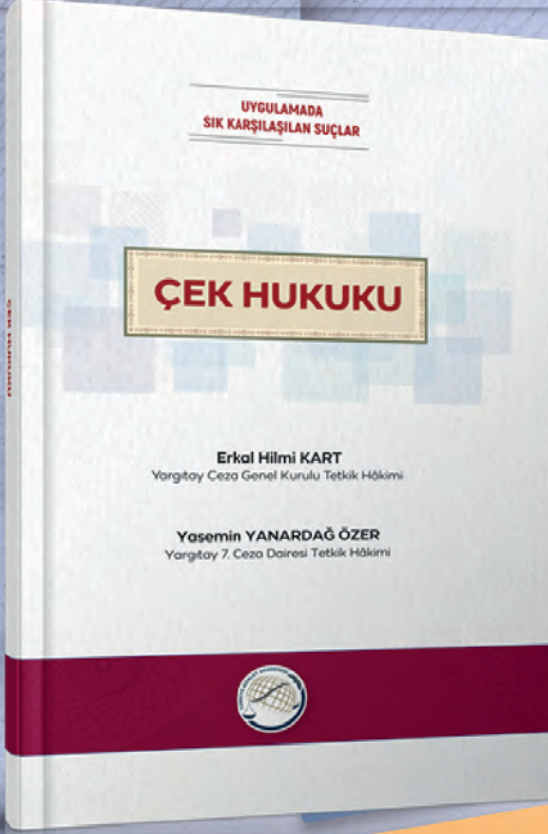
Adams arkasından mahkeme salonunun bir duvarında asılı olan, "Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi"nden yalnızca bir cümle okur: "Bütün insanlar eşittir." Adams, cümleyi okuduktan sonra yüksek mahkemenin yüksek yargıçlarına seslenir: "Baylar, karar sizin. Bu iki metinden hangisinin yırtılıp atılacağınıza siz karar vereceksiniz!" Elinde tuttuğu kölelikle ilgili olan metni yırtar ve yerine oturur.

Adams'ın bu hamlesinin ardından salona sessizlik hâkim olur. Kısa bir bekleyişin ardından mahkeme başkanı kararı açıklar: Alt mahkemenin kararı 1'e karşı 8 oyla onanmış, Afrikalıların özgür insanlar oldukları kabul edilmiş ve istemeleri hâlinde ülkelerine geri dönmelerine izin verilmiştir.

Sonuç itibarıyla, tam da olması gerektiği gibi hukuk, onu, ayaklar altına almaya çalışanlara karşı üstün gelmiş, yargı da bağımsızlığını korumayı başarmıştır.

Siz, değerli okurlar da, adaletin, en yüksek mahkeme olan vicdandaki tecellisine tanık olmak isterseniz, bu filmi keyifle izleyebilirsiniz.





YENİ KİTAP

ÇEK HUKUKU

yayin.taa.gov.tr



@AdaletAkademisi



YENİ KİTAP

CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI SUÇLAR

yayin.taa.gov.tr



@AdaletAkademisi



Türkiye Adalet Akademisinde Sonbahar...